

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Возняковська К.А., Сафончик О.І., Біленець Д.А.
Глиняна К.М.**

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

*Навчально-методичний посібник
до програми підготовки здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня*

Чернівці, 2024

УДК 347(075.8)

Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»

Протокол № 2 від 29.08.2024 року

Рекомендовано до друку

Навчально-методичною радою Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»,

Протокол № 2 від 02 вересня 2024 р.

Рецензенти:

Діденко Л.В. - д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики Міжнародного гуманітарного університету.

Кіріяк О.В. - к.ю.н., доцент, доцент приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.

Автори-укладачі:

Возняковська К.А. - д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту НУ «Одеська юридична академія».

Сафончик О.І. - д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Біленець Д.А. - к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Глиняна К.М. - к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Цивільне право: Навчально-методичний посібник до програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / Возняковська К.А., Сафончик О.І., Біленець Д.А., Глиняна К.М., Чернівці, 2024. 215 с.

Навчальний посібник підготовлений відповідно до програми навчальної дисципліни «Цивільне право». У ньому, на основі чинного Цивільного кодексу України та сучасних наукових підходів, викладено ключові положення цивільного права, що регулюють майнові та особисті немайнові відносини.

Матеріал подано у структурованій, логічній та доступній формі, що охоплює загальні засади цивільного права, правове становище суб'єктів, договірні та недоговірні зобов'язання, право власності, спадкове право, а також питання цивільно-правового захисту.

Посібник розрахований на студентів, викладачів, аспірантів, практикуючих юристів та всіх, хто прагне отримати системні знання про цивільне право та його застосування в сучасних умовах.

©Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
2024

© Возняковська К.А., Сафончик О.І., Біленець Д.А., Глиняна
К.М., 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Тематичний виклад навчальної дисципліни

Плани практичних занять

Тестові завдання

Тематика для есе

Види індивідуальних завдань та методичні поради до їх виконання

Питання до іспиту

Список рекомендованих джерел

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Цивільне право» є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Курс «Цивільне право» - це фундаментальна дисципліна, яка забезпечує студентів необхідними знаннями та навичками для розуміння основних принципів, норм і інститутів, що регулюють майнові та немайнові правовідносини в сучасному суспільстві.

Програма курсу охоплює вивчення базових положень цивільного права, зокрема правового статусу суб'єктів цивільних правовідносин, права власності та інших речових прав, зобов'язального права, договірних та позадоговірних зобов'язань, а також правового регулювання спадкових та особистих немайнових відносин.

Особливу увагу приділено аналізу правових механізмів, спрямованих на захист цивільних прав та забезпеченню балансу інтересів учасників правовідносин.

Курс розвиває у студентів критичне мислення, аналітичні здібності та здатність самостійно вирішувати правові проблеми, пов'язані з цивільно-правовими відносинами. Викладання курсу передбачає інтерактивні лекції, практичні заняття, обговорення реальних кейсів, що сприяє формуванню глибокого розуміння сутності та значення цивільного права у правовій системі України.

Навчальна дисципліна «Цивільне право» є однією з основних у підготовці фахівців у галузі юриспруденції та спрямована на вивчення системи правових норм, що регулюють особисті немайнові та майнові відносини між фізичними та юридичними особами. Вона формує у студентів необхідні теоретичні знання, практичні навички та правову культуру, що дозволяє їм аналізувати, застосовувати та тлумачити цивільне законодавство у процесі майбутньої професійної діяльності.

Предмет навчальної дисципліни.

Предметом вивчення цієї дисципліни є не лише норми цивільного права, а й правові механізми, що регулюють цивільно-правові відносини, їхні джерела, принципи, способи реалізації прав і обов'язків, а також методи захисту порушених прав. У межах курсу студенти опановують структуру цивільного законодавства, особливості правозастосовної практики, знайомляться з основами юридичної аргументації у сфері цивільних правовідносин.

Дисципліна охоплює вивчення широкого кола питань, серед яких: загальні положення цивільного права, зокрема принципи, джерела, суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин; речове право, що включає поняття власності, володіння, користування та розпорядження майном, а також способи захисту майнових прав; зобов'язальне право, яке розглядає договірні та позадоговірні зобов'язання, їхні види, умови виконання та відповідальність за порушення; спадкове право, що регламентує порядок спадкування за заповітом та за законом, права та обов'язки спадкоємців; особисті немайнові права, серед яких право на ім'я, честь, гідність, ділову репутацію та захист персональних даних.

Вивчення дисципліни базується на аналізі чинного законодавства, судової практики та доктринальних положень, що дозволяє студентам не лише розуміти нормативно-правові акти, а й ефективно застосовувати їх у реальних життєвих ситуаціях. У процесі навчання використовуються різноманітні методи: лекції, семінарські заняття, дискусії, моделювання правових ситуацій та кейс-методи, що сприяють розвитку критичного мислення та навичок правозастосування.

Метою навчальної дисципліни «Цивільне право» є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі цивільного права, здатних ефективно орієнтуватися в правовій системі та вирішувати завдання, пов'язані із

регулюванням правовідносин, які стосуються майнових та немайнових прав. Дисципліна спрямована на забезпечення студентів ґрунтовними знаннями, які дозволять глибоко усвідомити природу суспільних відносин, врегульованих нормами цивільного права, та на формування аналітичного мислення для роботи з нормативно-правовими актами й інструктивними документами. Вона покликана допомогти студентам оволодіти практичними навичками, необхідними для самостійного вирішення питань, що виникають у сфері захисту особистих та майнових прав.

Основними завданнями дисципліни є:

розуміння сутності майнових і немайнових відносин:

- вивчення основних концептів цивільного права, зокрема, понять набуття і припинення права власності;

- аналіз механізмів регулювання правових відносин, які стосуються особистих немайнових і майнових прав.

опанування інституту спадкування:

- дослідження правових норм і процедур, що регулюють спадкові правовідносини, з урахуванням сучасної судової практики;

- розкриття механізмів передачі майнових прав і обов'язків у спадок.

дослідження договірних та недоговірних зобов'язань:

- вивчення системи правових норм, які регулюють договірні та недоговірні зобов'язання фізичних і юридичних осіб.

- ознайомлення з судовою практикою, пов'язаною з виконанням та порушенням зобов'язань.

формування практичних навичок правового захисту:

- формування у студентів умінь застосовувати правові інструменти для реалізації, охорони та захисту майнових і немайнових прав;

— навчання ефективному використанню засобів правового захисту у зобов'язальних правовідносинах.

розвиток аналітичних і творчих здібностей:

— формування навичок роботи з нормативно-правовими актами та інструктивними документами;

— розвиток здатності творчо застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань у сфері цивільного права.

Дисципліна «Цивільне право» є фундаментальною у підготовці майбутніх юристів, оскільки вона не лише розвиває глибоке розуміння принципів і норм цивільного права, але й сприяє формуванню практичних навичок, необхідних для вирішення складних правових ситуацій, що виникають у приватно-правових відносинах.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент буде здатним продемонструвати такі *результати навчання*:

Демонструвати глибоке розуміння сутності та принципів правового регулювання майнових і немайнових відносин, здатність аналізувати та застосовувати норми цивільного законодавства для вирішення практичних завдань, уміння складати, тлумачити та оцінювати договори, готовність захищати права та законні інтереси фізичних і юридичних осіб у різних правових ситуаціях, враховуючи сучасну судову практику, а також вміння використовувати творчий підхід у розробці правових рішень, що забезпечують справедливість, ефективність та законність у сфері цивільних правовідносин.

Узагальнювати основні положення цивільного законодавства, систематизувати знання про принципи, норми та механізми правового регулювання майнових і немайнових відносин, аналізувати та підсумовувати судову практику щодо захисту прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, виокремлювати ключові аспекти регулювання договірних і недоговірних зобов'язань, а також формувати цілісне бачення тенденцій розвитку цивільного права, враховуючи концепти набуття і

припинення права власності, правовідносини у сфері спадкування та ефективного використання правових засобів для вирішення конфліктів.

Застосовувати набуті знання для практичного вирішення завдань, пов'язаних із захистом майнових і немайнових прав фізичних та юридичних осіб, розробки та укладення цивільно-правових договорів, складання процесуальних документів, аналізу правових ситуацій і вибору оптимальних правових механізмів для вирішення спорів, забезпечення дотримання законодавства у сфері цивільних правовідносин, а також для ефективного використання правових інструментів у реалізації та захисті права власності, спадкових прав, договірних і недоговірних зобов'язань.

Демонструвати здатність критично оцінювати та інтерпретувати правові норми у контексті реальних правовідносин, вміння ідентифікувати правові проблеми та розробляти ефективні шляхи їх вирішення, навички застосування прецедентної та судової практики при обґрунтуванні правових позицій, а також професійний підхід до використання аналітичних та консультаційних методів у роботі з клієнтами, забезпечуючи законність, справедливість і захист правових інтересів учасників цивільних правовідносин.

Аналізувати зміст і взаємозв'язок норм цивільного законодавства, практику застосування договірних і недоговірних зобов'язань, судові рішення та прецеденти щодо захисту прав фізичних і юридичних осіб, правові аспекти набуття, реалізації та припинення права власності, механізми спадкування, а також правові наслідки невиконання або неналежного виконання зобов'язань, з метою виявлення проблемних аспектів і формулювання обґрунтованих правових рішень.

Оцінювати юридичну обґрунтованість і відповідність норм цивільного законодавства сучасним суспільним потребам, ефективність правових механізмів регулювання

майнових і немайнових відносин, якість та юридичну правильність договорів і процесуальних документів, відповідність дій сторін цивільно-правових зобов'язань законодавчим вимогам, правові ризики та наслідки у випадках невиконання зобов'язань, а також судову та арбітражну практику з метою визначення її актуальності та доцільності для вирішення конкретних правових ситуацій.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Опис змісту навчання (теми)	Лекц год.	Практ год.	Сам.р об год.
1.	Вступ до цивільного права	2	2	2
2.	Джерела цивільного права	2	2	4
3.	Загальна характеристика цивільних правовідносин	2	2	2
4.	Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	2	4	4
5.	Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	2	2	4
6.	Держава та інші соціальні утворення, як суб'єкти цивільних правовідносин	2	2	2
7.	Об'єкти цивільних прав	4	4	2
8.	Правочини	4	4	8
9.	Здійснення та захист цивільних прав. Відповідальність в цивільному праві.	2	2	4
10.	Представництво в цивільному праві. Строки та терміни в цивільному праві	2	2	2
11.	Загальні положення про речові права. Право власності	2	4	2
12.	Право спільної власності	2	2	2
13.	Цивільно-правовий захист речових прав	2	2	2
14.	Права на чужі речі (обмежені речові права)	2	2	2
15.	Право інтелектуальної власності	2	4	6
16.				
17.	Зобов'язальне право. Виникнення, виконання та припинення зобов'язань.	4	4	4
18.	Засоби забезпечення виконання зобов'язань.	2	2	2
19.	Загальні положення про цивільно-	2	2	2

	правовий договір			
20.	Договори про передачу майна у власність	2	2	4
21.	Договір найму (оренди) та його різновиди	2	4	2
22.	Договори про виконання робіт	2	4	6
23.	Договір про надання послуг.	2	4	4
24.	Договори, пов'язані з розрахунково-кредитними відносинами	2	4	6
25.	Договори про передачу результатів творчої діяльності	2	2	4
26.	Договори про спільну діяльність	2	2	2
27.	Загальні положення про недоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій.	2	2	2
28.	Зобов'язання з відшкодування шкоди	2	4	4
29.	Загальні положення про спадкування.	2	2	2
30.	Спадкування за заповітом. Спадкування за законом	2	2	6
31.	Здійснення права на спадкування. Спадковий договір	2	2	2
	<i>Підготовка до семестрового контролю</i>			22
	Індивідуальні завдання			32
	ВСЬОГО	66	82	152

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Поняття та значення цивільного права. Цивільне право як одна з основних галузей приватного права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини. Роль цивільного права у правовій системі України: забезпечення стабільності правового регулювання, захист приватних інтересів громадян та юридичних осіб.

Предмет цивільного права. Відносини, що регулюються цивільним правом: майнові відносини – правовий режим володіння, користування та розпорядження майном; зобов'язальні відносини – договірні та позадоговірні зобов'язання; особисті немайнові відносини – захист честі, гідності, ділової репутації, авторські права.

Принципи цивільного права.

Методи цивільно-правового регулювання. Диспозитивний характер цивільного права: свобода договору, рівність сторін, самостійність у встановленні прав та обов'язків. Заборона зловживання правом та необхідність дотримання принципів добросовісності та справедливості.

Цивільне право в умовах воєнного стану.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Поняття та значення джерел цивільного права. Джерела цивільного права як сукупність нормативних актів, що визначають зміст, принципи та механізми регулювання цивільних правовідносин. Їхня роль у формуванні правозастосовної практики, забезпеченні стабільності та передбачуваності правових норм.

Конституція України як основне джерело цивільного права. Конституція України – фундаментальний нормативний акт, що закріплює основні принципи цивільного права: право власності, рівність перед законом,

свободу договору, захист особистих немайнових прав. Визначення меж втручання держави у приватні правовідносини.

Цивільний кодекс України як головне джерело цивільного права. Його структура: загальні положення, право власності, зобов'язальне право, спадкове право, особисті немайнові права. Значення ЦКУ як універсального регулятора цивільних правовідносин.

Спеціальні закони у сфері цивільного права.

Підзаконні нормативно-правові акти. Постанови Кабінету Міністрів України, накази міністерств та інших державних органів, які конкретизують положення законів. Їх значення у регулюванні цивільних відносин у сфері нотаріату, реєстрації правочинів, регулювання фінансових та майнових питань.

Судова практика як джерело цивільного права. Роль рішень Верховного Суду України у формуванні єдиної судової практики. Постанови Великої Палати Верховного Суду, які мають обов'язковий характер для нижчих судів. Вплив рішень Конституційного Суду України на зміну правового регулювання цивільних правовідносин.

Міжнародні договори як джерело цивільного права. Застосування норм міжнародного приватного права у цивільних відносинах. Визнання і виконання іноземних судових рішень в Україні відповідно до міжнародних угод. Конвенції, що регулюють правовий статус іноземців у цивільних правовідносинах.

Звичаї ділового обороту та принципи права. Значення звичаїв ділового обороту у сфері комерційної діяльності. Можливість застосування аналогії права та аналогії закону у разі відсутності нормативного регулювання.

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття цивільних правовідносин. Цивільні правовідносини як правові зв'язки між суб'єктами

цивільного права, що ґрунтуються на рівності сторін, автономії волі та майновій самостійності. Відмінність цивільних правовідносин від адміністративних, господарських та трудових правовідносин.

Структура цивільних правовідносин. Суб'єктний склад цивільних правовідносин. Види суб'єктів цивільного права: фізичні особи, юридичні особи, держава. Фізичні особи: правоздатність і дієздатність, обмеження дієздатності. Юридичні особи: загальна характеристика, види юридичних осіб, особливості участі юридичних осіб у цивільних правовідносинах. Держава як суб'єкт цивільних правовідносин.

Об'єкти цивільних правовідносин: речі, гроші, цінні папери, результати творчої діяльності, нематеріальні блага.

Зміст цивільних правовідносин. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників цивільних правовідносин. Захист цивільних прав та інтересів. Особливості здійснення та захисту прав у період воєнного стану: зміни у правовому режимі власності, судового захисту, відшкодування шкоди.

Класифікація цивільних правовідносин. Майнові та особисті немайнові правовідносини. Абсолютні та відносні правовідносини. Регулятивні та охоронні правовідносини.

Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин. Юридичні факти як основа виникнення цивільних правовідносин. Договори, правочини, судові рішення, адміністративні акти, заподіяння шкоди як підстави для виникнення цивільних правовідносин.

Особливості цивільних правовідносин в умовах війни. Адаптація цивільного законодавства до реалій воєнного стану.

ТЕМА 4. ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття та правовий статус фізичних осіб. Фізична особа як основний суб'єкт цивільних правовідносин.

Визнання особи носієм правоздатності та дієздатності. Співвідношення понять «громадянин», «іноземець», «особа без громадянства».

Правоздатність фізичних осіб. Здатність мати цивільні права та обов'язки. Загальна правоздатність фізичних осіб. Обмеження правоздатності: випадки, передбачені законом. Право фізичної особи на ім'я, честь, гідність, особисту недоторканність, житло, свободу пересування та вибору місця проживання.

Дієздатність фізичних осіб. Зміст цивільної дієздатності: здатність набувати права та виконувати обов'язки власними діями. Види дієздатності: повна, часткова, неповна та обмежена дієздатність. Особливості цивільної дієздатності неповнолітніх осіб та малолітніх осіб. Надання повної цивільної дієздатності через емансипацію та реєстрацію підприємницької діяльності.

Обмеження та позбавлення дієздатності. Юридичні підстави та наслідки обмеження дієздатності. Визнання особи недієздатною: судовий порядок, призначення опікуна. Відновлення дієздатності через суд.

Опіка та піклування. Зміст та порядок встановлення опіки та піклування над особами, які не можуть самотійно реалізовувати свої права. Повноваження опікунів та піклувальників.

Правовий статус фізичних осіб в умовах воєнного стану. Особливості здійснення прав фізичних осіб під час воєнного стану. Обмеження свободи пересування, мобілізація, введення спеціальних правових режимів для певних категорій осіб. Захист прав внутрішньо переміщених осіб, біженців та осіб, які перебувають у зоні бойових дій.

ТЕМА 5. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття та загальна характеристика юридичних осіб. Юридична особа як організація, що має відокремлене

майно, самостійний баланс та може набувати цивільних прав і обов'язків. Види юридичних осіб за метою діяльності: комерційні (підприємницькі) та некомерційні (громадські організації, благодійні фонди тощо).

Створення юридичних осіб. Загальний порядок створення юридичних осіб: установчі документи, державна реєстрація, набуття статусу юридичної особи. Відмінності у процедурах створення для різних видів юридичних осіб. Особливості державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.

Правоздатність та дієздатність юридичних осіб. Загальна та спеціальна правоздатність. Здатність юридичної особи укладати договори, бути стороною у судових справах. Відповідальність юридичної особи за свої зобов'язання.

Органи управління юридичної особи. Структура управління юридичними особами. Вищий орган управління, виконавчий орган (одноосібний або колегіальний), наглядова рада (у випадках, передбачених законом). Повноваження керівників юридичних осіб та відповідальність за їхні дії.

Господарські товариства та їх форми. Повні та командитні товариства. Товариства з обмеженою й додатковою відповідальністю. Акціонерні товариства. Створення окремих форм господарських товариств однією особою. Виробничі кооперативи. Споживчі кооперативи, товариства власників житла, громадські об'єднання, інші форми непідприємницьких товариств. Правовий статус установ.

Припинення юридичних осіб. Підстави та способи припинення діяльності юридичних осіб: ліквідація, реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення). Особливості банкрутства як форми ліквідації юридичної особи.

Відповідальність юридичних осіб. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб за порушення договірних

зобов'язань, завдання шкоди, недобросовісну конкуренцію. Адміністративна та кримінальна відповідальність посадових осіб юридичних осіб.

Особливості правового статусу юридичних осіб в умовах воєнного стану.

ТЕМА 6. ДЕРЖАВА ТА ІНШІ СОЦІАЛЬНІ УТВОРЕННЯ, ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Поняття держави як суб'єкта цивільних правовідносин. Держава як особливий суб'єкт цивільного права. Принцип рівності держави з іншими суб'єктами цивільних правовідносин. Суверенітет держави та його вплив на її цивільну правоздатність.

Цивільна правоздатність держави. Можливість бути власником майна, укласти договори, виступати кредитором або боржником у зобов'язальних правовідносинах. Особливості здійснення державою майнових прав.

Форми участі держави у цивільних правовідносинах. Держава як власник (державне майно, об'єкти стратегічного значення, земля). Держава як регулятор (законодавче врегулювання майнових відносин). Держава як суб'єкт договірних зобов'язань (інвестиційні угоди, концесійні договори, державні закупівлі).

Органи державної влади як учасники цивільних правовідносин. Роль Кабінету Міністрів України у здійсненні цивільних прав. Компетенція органів місцевого самоврядування. Особливості участі державних органів у судових спорах.

Соціальні утворення як суб'єкти цивільного права. Громадські об'єднання, релігійні організації, благодійні фонди, політичні партії, професійні спілки як учасники цивільного обороту. Обмеження та спеціальні умови здійснення цивільних прав.

Цивільно-правова відповідальність держави.

Відповідальність держави за дії її органів. Компенсація шкоди, завданої незаконними рішеннями, актами чи бездіяльністю державних органів. Відшкодування збитків фізичним та юридичним особам.

ТЕМА 7. ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Поняття та загальна характеристика об'єктів цивільних прав. Об'єкти цивільних прав як матеріальні та нематеріальні блага, щодо яких встановлюються цивільні права та обов'язки. Види об'єктів цивільних прав. Класифікація об'єктів залежно від їхньої природи та правового режиму.

Речі як основний вид об'єктів цивільних прав. Поняття речей у цивільному праві. Поділ речей на рухомі та нерухомі. Особливості правового режиму нерухомого майна. Реєстрація прав на нерухомість. Подільні та неподільні речі. Головні та приналежні речі.

Гроші та валютні цінності. Гроші як особливий об'єкт цивільних правовідносин. Готівкові та безготівкові розрахунки. Електронні гроші та їх правовий статус. Валютні операції та обмеження щодо їх проведення.

Цінні папери. Поняття та класифікація цінних паперів: акції, облігації, векселі, депозитні сертифікати. Механізм випуску, обігу та погашення цінних паперів. Правовий режим фондового ринку та біржової діяльності.

Інтелектуальна власність як об'єкт цивільних прав. Авторські та суміжні права, патенти, торговельні марки, комерційні найменування. Особливості охорони прав інтелектуальної власності. Ліцензійні договори та механізм їхнього застосування.

Інформація як об'єкт цивільних прав. Охорона персональних даних та конфіденційної інформації. Публічність інформації та її захист. Комерційна таємниця та механізм її захисту.

Результати робіт і послуги як об'єкти цивільних прав. Послуги та роботи як нематеріальні об'єкти цивільних

правовідносин. Договори підряду, надання послуг, перевезення, зберігання тощо.

Поняття особистого немайнового права. Особисті немайнові права, які забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права, які забезпечують соціальне буття фізичної особи. Рівність особистих немайнових прав фізичних осіб. Обмеження особистих немайнових прав. Здійснення і захист особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав. Захист персональних даних. Поновлення порушеного права. Спростування недостовірної інформації. Відшкодування моральної шкоди

ТЕМА 8. ПРАВОЧИНИ

Поняття та загальна характеристика правочинів. Правочини як юридичні факти, що є підставою для виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Відмінність правочинів від інших юридичних дій. Значення правочинів у регулюванні цивільного обігу.

Класифікація правочинів. Односторонні та дво- чи багатосторонні правочини. Реальні та консенсуальні правочини. Відплатні та безвідплатні правочини. Формальні та неформальні правочини. Фидуціарні (довірчі) правочини.

Форма правочину. Усні та письмові правочини. Нотаріальна форма правочину: випадки обов'язкового нотаріального посвідчення. Державна реєстрація правочинів: порядок реєстрації, правові наслідки недодержання форми.

Зміст правочину. Сторони правочину, їх права та обов'язки. Предмет правочину, його правова природа. Умови правочину: істотні, випадкові та звичайні. Терміни виконання правочину.

Недійсність правочину. Поняття недійсності правочину. Оспорювані та нікчемні правочини. Підстави визнання

правочину недійсним. Наслідки недійсності правочину: реституція, компенсація збитків, відшкодування моральної шкоди.

Окремі види правочинів. Попередні правочини та їх правове значення. Фидуціарні правочини у цивільному обороті. Односторонні правочини, їх місце у правовому регулюванні (заповіт, довіреність тощо).

Оспорювання правочинів у судовому порядку. Судова практика оспорювання правочинів. Доказування дійсності чи недійсності правочинів у суді.

Спрощені механізми нотаріального посвідчення та державної реєстрації правочинів в умовах воєнного стану. Обмеження щодо укладання та виконання окремих видів правочинів.

ТЕМА 9. ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Поняття та загальні засади здійснення цивільних прав. Цивільні права та свободи як невід'ємна складова правового статусу особи. Вільне здійснення особою своїх прав у межах, визначених законом. Принципи здійснення цивільних прав: добросовісність, розумність, справедливість. Межі здійснення цивільних прав: недопустимість зловживання правом, порушення прав інших осіб чи суспільних інтересів.

Способи здійснення цивільних прав. Безпосереднє здійснення прав їх носієм. Делегування права іншій особі. Використання цивільних прав через правочини, адміністративні чи судові процедури.

Захист цивільних прав як реакція на порушення, невизнання або оспорювання прав суб'єкта. Способи захисту цивільних прав, передбачені законом. Юридична природа цивільно-правового захисту. Форми захисту цивільних прав. Судовий захист цивільних прав: роль судової влади у вирішенні цивільних спорів. Альтернативні способи захисту: медіація, арбітраж, третейське

судочинство. Захист цивільних прав через органи державної влади та місцевого самоврядування. Способи захисту цивільних прав. Визнання права. Відновлення становища, яке існувало до порушення права. Примусове виконання обов'язку в натурі. Відшкодування збитків та компенсація моральної шкоди. Визнання правочину недійсним. Захист прав шляхом самозахисту.

Особливості судового захисту цивільних прав в умовах воєнного стану.

Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види та форми цивільно-правової відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність. Часткова, солідарна та субсидіарна відповідальність.

Умови цивільно-правової відповідальності. Склад цивільного правопорушення. Вина як умова цивільно-правової відповідальності.

Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

ТЕМА 10. ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ. СТРОКИ ТА ТЕРМІНИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Представництво як правовий механізм реалізації цивільних прав та виконання обов'язків. Роль представництва у забезпеченні участі осіб у цивільному обороті. Відмінність представництва від суміжних правових інститутів (посередництва, доручення, агентування).

Представник та його правовий статус. Повноваження представника: межі та способи їх реалізації. Особи, які можуть виступати представниками. Вимоги до представника у різних видах правовідносин. Особа, яку представляють: фізичні та юридичні особи.

Види представництва. Добровільне (договірне) представництво. Представництво на підставі договору доручення, агентського договору або трудового контракту.

Особливості договірної представництва у цивільному обороті. Обов'язкове (законне) представництво. Представництво малолітніх та неповнолітніх осіб їхніми батьками (опікунами, піклувальниками). Представництво юридичних осіб їх керівниками. Комерційне представництво. Особливий статус комерційного представника у сфері підприємницької діяльності. Відмінність від агентських правовідносин.

Поняття довіреності, її форма, зміст, строк дії. Види довіреностей: генеральна, спеціальна, разова. Відкликання та припинення довіреності.

Юридичне значення представницьких дій. Договори, укладені представником, та їх наслідки для особи, яку він представляє. Межі повноважень представника та наслідки їх перевищення.

Припинення представництва. Підстави припинення представницьких повноважень: закінчення строку, виконання правочину, скасування довіреності, відмова представника, смерть або припинення діяльності однієї із сторін. Наслідки припинення представництва для укладених правочинів.

Зміни у процедурі представництва в умовах воєнного стану. Особливості представництва військовослужбовців, переміщених осіб, громадян, які знаходяться за кордоном.

Поняття строків в цивільному праві. Види строків. Порядок обчислення строків. Строки здійснення цивільних прав. Строки виконання цивільних обов'язків.

Поняття і значення строку позовної давності. Види строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності.

ТЕМА 11. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РЕЧОВІ ПРАВА. ПРАВО ВЛАСНОСТІ

Поняття речових прав та їх місце у цивільному праві. Речові права як юридично закріплена можливість безпосереднього впливу особи на річ. Співвідношення речових та зобов'язальних прав. Основні принципи речового права: абсолютний характер, стабільність, захист від порушень будь-якими третіми особами. Види речових прав.

Поняття та зміст права власності. Право власності як правова можливість володіти, користуватися та розпоряджатися майном. Зміст права власності: володіння – фактичне утримання майна у сфері контролю власника; користування – право отримувати корисні властивості майна; розпорядження – право визначати юридичну долю майна (продаж, дарування, застава тощо).

Форми власності. Приватна власність – власність фізичних та юридичних осіб. Комунальна власність – власність територіальних громад. Державна власність – майно, що належить державі та використовується для виконання її функцій. Спільна власність – право двох або більше осіб на один об'єкт (спільна часткова, спільна сумісна власність).

Поняття і види підстав набуття права власності. Набуття права власності: юридичною особою публічного права; добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це право; на новостворене майно; на перероблену річ; на безхазяйну річ; на рухому річ, від якої власник відмовився; на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб; шляхом привласнення загальнодоступних дарів природи; за набувальною давністю; в результаті приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Правовстановлюючі документи. Підстави припинення права власності. Відчуження власником свого

майна. Відмова власника від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке за законом не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Примусове відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Викуп пам'яток культурної спадщини. Реквізиція. Конфіскація. Інші підстави припинення права власності.

Обмеження права власності у зв'язку з воєнними діями: можливість примусового відчуження майна для потреб оборони. Механізми компенсації збитків за знищене або пошкоджене майно. Захист права власності в умовах окупації та відновлення прав після війни.

ТЕМА 12. ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття та загальна характеристика права спільної власності. Право спільної власності як особлива форма речових прав, що передбачає одночасне володіння, користування та розпорядження одним майновим об'єктом кількома особами. Відмінність спільної власності від індивідуальної та корпоративної власності.

Види спільної власності. Спільна часткова власність – визначені частки кожного співвласника. Облік, розмір часток та можливість їх розпорядження. Спільна сумісна власність – відсутність визначених часток між співвласниками (наприклад, майно подружжя). Особливості управління таким майном. Особливі види спільної власності – колективна власність, державна власність із правом спільного користування.

Виникнення права спільної власності. Здійснення права спільної власності. Володіння та користування спільним майном. Розпорядження спільним майном. Припинення спільної власності. Добровільний поділ майна між співвласниками. Виділ частки одного із співвласників (договірний або судовий порядок). Відчуження частки

(купівля-продаж, дарування, спадкування). Перетворення спільної сумісної власності на часткову (за рішенням суду або за угодою сторін). Захист прав співвласників.

ТЕМА 13. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ РЕЧОВИХ ПРАВ

Поняття та значення цивільно-правового захисту речових прав. Цивільно-правовий захист речових прав як система правових механізмів, спрямованих на відновлення, підтвердження або припинення порушеного права власника чи іншого титульного володільця. Відмінність цивільно-правового захисту від адміністративного та кримінально-правового захисту. Способи цивільно-правового захисту речових прав.

Захист речових прав здійснюється за допомогою позовів, направлених на усунення порушення або запобігання його наслідкам. Віндикаційний позов – вимога власника про повернення майна з незаконного володіння іншої особи. Вимоги до позивача та відповідача. Доказування добросовісності набуття майна. Негаторний позов – вимога про усунення перешкод у користуванні майном без позбавлення володіння. Використання цього способу у випадках незаконного обмеження доступу до майна. Позов про визнання права власності – необхідність судового підтвердження права власності у випадках його оспорювання або неможливості зареєструвати право в установленому порядку. Позов про визнання правочину недійсним – механізм відновлення прав власника у випадках незаконного відчуження майна.

Захист права власності у випадках добросовісного володіння. Особливості витребування майна від добросовісного набувача. Обмеження можливості повернення майна, що вибуло з володіння власника не з його волі (крадіжка, шахрайство). Судова практика щодо добросовісного володіння.

Відшкодування шкоди як спосіб захисту речових прав. Матеріальна шкода. Упущена вигода. Моральна шкода

Захист речових прав в умовах воєнного стану. Примусове відчуження майна на потреби оборони. Знищення та пошкодження майна внаслідок бойових дій.

ТЕМА 14. ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ (ОБМЕЖЕНІ РЕЧОВІ ПРАВА)

Поняття та значення обмежених речових прав. Відмінність обмежених речових прав від права власності та зобов'язальних прав.

Види обмежених речових прав. Обмежені речові права включають право володіння, користування, а також спеціальні права на чужі речі.

Сервітут – право користування чужим майном для визначених потреб (прохід, проїзд, водопостачання тощо). Поділ на земельні (земельні ділянки) та особисті сервітути (проживання в чужому будинку).

Суперфіцій – право користування земельною ділянкою для забудови. Особливості правового статусу забудовника, строки дії права, можливість переходу права до інших осіб.

Емфітевзис – довгострокове право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Відмінність емфітевзису від оренди землі. Право господарського відання та оперативного управління – спеціальні речові права юридичних осіб на державне та комунальне майно.

Виникнення та припинення обмежених речових прав. Договори, заповіт, судові рішення, набуття за законом. Закінчення строку дії, відмова користувача, припинення об'єкта права, рішення суду.

Захист обмежених речових прав. Позови про усунення перешкод у користуванні (негаторний позов). Визнання права користування чужою річчю. Оскарження незаконного припинення чи обмеження права.

Обмеження прав на землю та нерухомість у період воєнного стану. Порядок використання земельних ділянок для військових потреб. Компенсація збитків за примусове припинення права користування чужим майном.

ТЕМА 15. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття та значення права інтелектуальної власності. Особливість права інтелектуальної власності: нематеріальна природа об'єкта, необхідність правової охорони та захисту.

Види об'єктів права інтелектуальної власності. Об'єкти авторського права та суміжних прав. Об'єкти промислової власності. Нетрадиційні об'єкти.

Суб'єкти права інтелектуальної власності. Автори (фізичні особи, які створили об'єкт інтелектуальної власності). правонаступники (особи, які отримали права в результаті договору, спадкування чи іншим шляхом). Юридичні особи, які можуть володіти правами інтелектуальної власності на підставі договорів, найму чи інвестиційної діяльності.

Набуття та реалізація права інтелектуальної власності. Автоматичне набуття прав. Охоронний документ (патент, свідоцтво). Ліцензійні договори. Цивільно-правові договори.

Захист права інтелектуальної власності. Судовий захист. Адміністративний захист. Кримінальна відповідальність. Міжнародно-правовий захист.

Особливості права інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Відшкодування збитків авторам та правовласникам за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності у період війни.

ТЕМА 16. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО. ВИНИКНЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Поняття зобов'язального права. Визначення, значення в

цивільному праві. Місце зобов'язального права у правовій системі. Регулювання майнових правовідносин. Відмінність від речового права.

Класифікація зобов'язань. Договірні та позадоговірні зобов'язання. Односторонні та двосторонні. Грошові та негрошові зобов'язання. Абсолютні та відносні зобов'язання.

Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Кредитор і боржник. Правосуб'єктність фізичних та юридичних осіб. Множинність осіб в зобов'язанні. Участь держави у зобов'язальних відносинах. Треті особи у зобов'язанні. Зміна осіб у зобов'язанні.

Об'єкти зобов'язань. Виконання певних дій або утримання від них. Грошові кошти. Надання послуг. Виконання робіт. Передача майна.

Підстави виникнення зобов'язань. Договори як основне джерело зобов'язань. Юридичні факти. Односторонні правочини. Заподіяння шкоди. Безпідставне збагачення. Судові рішення як підстава виникнення зобов'язань.

Виконання зобов'язань. Принципи виконання – належність, розумність, добросовісність. Форми виконання. Строки виконання. Наслідки неналежного виконання. Судова практика щодо виконання зобов'язань.

Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Виконання зобов'язання. Передання боржником кредиторіві відступного. Зарахування зустрічних однорідних вимог. Припинення зобов'язань за домовленістю сторін. Новація і сфера її застосування. Припинення зобов'язань шляхом прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання як підстава для його припинення. Поєднання боржника і кредитора в одній особі як підстава припинення зобов'язання. Смерть фізичної особи або ліквідація юридичної особи - підстава припинення зобов'язання.

Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Відповідальність

за порушення зобов'язань. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Вплив воєнного стану на зобов'язальні відносини. Форс-мажор та його юридичні наслідки.

ТЕМА 17. ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Поняття та значення засобів забезпечення виконання зобов'язань. Забезпечувальні заходи як правовий механізм гарантування належного виконання зобов'язань. Значення для кредиторів та боржників. Запобігання ризикам невиконання зобов'язань. Співвідношення із загальними принципами цивільного права.

Класифікація засобів забезпечення виконання зобов'язань. Договірні та законні засоби забезпечення. Особисті та речові засоби забезпечення. Засоби забезпечення майнового та немайнового характеру.

Неустойка (штраф, пеня). Поняття неустойки як способу відповідальності та забезпечення виконання зобов'язань. Договірна та законна неустойка. Розмір і способи стягнення. Відмінність штрафу та пені.

Застава. Поняття застави як способу забезпечення зобов'язань. Види застави: застава рухомого та нерухомого майна, іпотека, заклад, застава майнових прав. Особливості державної реєстрації застави. Права та обов'язки заставодержателя та заставодавця. Черговість задоволення вимог кредиторів у разі звернення стягнення. Іпотека. Особливості іпотеки як виду застави нерухомого майна. Іпотечні договори. Реєстрація іпотеки. Права іпотекодержателя та іпотекодавця. Стягнення на предмет іпотеки. Судова практика щодо звернення стягнення на іпотечне майно.

Порука. Поняття поруки як особистого засобу забезпечення зобов'язань. Права та обов'язки поручителя. Межі відповідальності поручителя. Відмінність від

гарантії. Порядок припинення поруки. Судова практика щодо застосування поруки у разі неплатоспроможності боржника.

Гарантія. Юридична природа гарантії. Банківська гарантія як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Відмінності від поруки. Умови та порядок надання гарантій. Виконання гарантійних зобов'язань.

Притримання. Право кредитора на утримання майна боржника до виконання зобов'язання. Види притримання: договірне та законне. Порядок реалізації права притримання. Наслідки невиконання зобов'язання боржником. Судова практика щодо застосування притримання у підприємницькій діяльності.

Завдаток. Поняття завдатку як доказу укладення договору та способу забезпечення виконання зобов'язань. Функції завдатку: доказова, платіжна, штрафна. Відмінність завдатку від авансу. Порядок повернення та стягнення завдатку у разі невиконання зобов'язання.

Вплив війни на виконання зобов'язань. Мораторій на стягнення боргів. Особливості реалізації заставного майна під час війни.

ТЕМА 18. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР

Поняття та значення цивільно-правового договору. Договір як основний правовий інструмент регулювання майнових і немайнових відносин у цивільному праві. Функції договору. Договір як підстава виникнення, зміни та припинення цивільних прав і обов'язків.

Класифікація цивільно-правових договорів. Види договорів залежно від різних критеріїв: за правовою природою; за моментом укладення; за оплатністю; за юридичною рівністю сторін; за типом зобов'язань; інші підстави.

Форма договору. Усна та письмова форма договору. Обов'язковість письмової форми для певних видів

договорів. Нотаріальне посвідчення договорів: випадки, передбачені законом. Державна реєстрація договорів, які стосуються нерухомості та корпоративних прав. Електронна форма договору та її правове значення.

Принцип свободи договору в цивільному праві. Вибір контрагента, встановлення умов договору, можливість укладення змішаних договорів. Межі свободи договору: імперативні норми закону, публічний порядок, моральні засади суспільства.

Зміст договору. Основні та додаткові умови договору. Обов'язкові умови договорів окремих видів. Істотні умови договору: предмет, ціна, строк виконання. Визначеність та можливість виконання зобов'язань за договором.

Порядок укладення договору. Оферта та акцепт як етапи укладення договору. Вимоги до пропозиції укладення договору. Прийняття пропозиції: повний та частковий акцепт. Відмінності між попереднім договором та основним договором. Умови дійсності договору: відповідність закону, добровільність, правоздатність сторін, відповідність публічному порядку. Недійсність договорів: нікчемні та оспорювані договори. Наслідки визнання договору недійсним. Зміна та припинення договору. Підстави та порядок зміни умов договору. Добровільне та судове припинення договору. Одностороннє розірвання договору та його правові наслідки. Форс-мажорні обставини як підстава для припинення договору.

Вплив війни на договірні відносини. Врегулювання договірних спорів у період воєнного стану.

ТЕМА 19. ДОГОВОРИ ПРО ПЕРЕДАЧУ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ

Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність. Договори як основний правовий механізм набуття права власності на майно. Ключові ознаки таких договорів: передача майна, виникнення права власності у

набувача, майновий характер зобов'язань. Функції договорів про передачу майна у власність. Основні види договорів про передачу майна у власність

Обов'язковість письмової форми для певних видів договорів. Нотаріальне посвідчення договорів щодо нерухомого майна. Державна реєстрація правочинів та її значення. Наслідки недотримання форми договору: недійсність, неможливість примусового виконання.

Виконання договорів про передачу майна у власність. Передача майна як основна обов'язкова дія продавця, дарувальника або іншої сторони. Вимоги до якості майна. Передача правовстановлюючих документів. Відповідальність за прострочення виконання договору.

Розірвання та недійсність договорів про передачу майна у власність. Підстави для визнання договору недійсним: порушення законодавства, фальсифікація умов, укладення договору під примусом. Правові наслідки визнання договору недійсним: реституція, компенсація завданих збитків.

Договір купівлі-продажу. Поняття та значення договору купівлі-продажу в цивільному обороті. Сторони договору, їх права та обов'язки. Істотні умови: предмет, ціна, строк виконання. Особливості купівлі-продажу нерухомого майна: обов'язковість нотаріального посвідчення та державної реєстрації. Правові наслідки невиконання договору: розірвання договору, відшкодування збитків, застосування штрафних санкцій.

Договір міни. Особливості договору міни: обмін одного майна на інше без грошового еквівалента або з доплатою. Визначення вартості об'єкта міни. Відмінності від договору купівлі-продажу. Специфіка обміну нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав.

Договір дарування. Поняття та юридична природа договору дарування. Відмінність від інших договорів про передачу майна. Безоплатний характер договору. Обмеження у даруванні: заборона дарування між певними

особами, обов'язкове нотаріальне посвідчення у випадках, визначених законом. Розірвання договору дарування у разі недобросовісної поведінки обдарованого.

Договір ренти. Поняття, предмет, форма договору ренти. Сторони в договорі ренти, їх права та обов'язки. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Договір довічного утримання (догляду). Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання договору. Припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

Особливості виконання договорів про передачу майна у власність в умовах воєнного стану

ТЕМА 20. ДОГОВІР НАЙМУ (ОРЕНДИ) ТА ЙОГО РІЗНОВИДИ

Загальна характеристика договору найму (оренди). Договір найму (оренди) як один із ключових механізмів регулювання тимчасового користування майном. Визначення поняття договору найму (оренди) згідно з Цивільним кодексом України. Основні правові ознаки, відмінність від інших договорів цивільного права (договору позички, зберігання, лізингу). Класифікація договорів найму (оренди).

Істотні умови договору найму (оренди). Предмет договору: конкретизація майна, що передається у користування. Строк оренди: фіксований або невизначений строк. Орендна плата: порядок розрахунку, індексація, санкції за прострочення. Права та обов'язки сторін: відповідальність за збереження майна, порядок ремонту, можливість суборенди.

Форма договору. Письмова форма як загальна вимога. Нотаріальне посвідчення договору оренди нерухомого майна. Державна реєстрація договорів оренди нерухомості,

укладених на строк понад три роки.

Права та обов'язки сторін за договором найму (оренди). Відповідальність сторін за невиконання умов договору: штрафні санкції, розірвання договору, відшкодування збитків.

Договір найму (оренди) житла. Поняття договору найму (оренди) житла та його види. Предмет та форма договору комерційного найму (оренди) житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Строк договору. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та правові наслідки розірвання договору .

Договір найму (оренди) земельної ділянки. Особливості оренди земель сільськогосподарського призначення, комерційної та житлової забудови. Порядок державної реєстрації договорів оренди землі. Відшкодування збитків у разі дострокового припинення договору.

Оренда транспортних засобів. Договір оренди транспортного засобу з екіпажем та без екіпажу. Обов'язки орендаря щодо технічного обслуговування. Відповідальність сторін за пошкодження транспорту. Страхування орендованих транспортних засобів.

Фінансовий лізинг. Лізинг як довгострокова форма оренди з правом викупу майна. Різновиди лізингу: оперативний, фінансовий, міжнародний. Відмінності від звичайного договору оренди.

Договір позички. Поняття, предмет, форма та строк договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору. Припинення договору.

Інші види найму (оренди). Особливості договору прокату. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди.

Припинення договору найму (оренди). Закінчення строку дії договору. Розірвання договору за згодою сторін. Одностороннє розірвання у випадках, передбачених договором або законом. Невиконання зобов'язань сторонами: несплата орендної плати, неналежне

використання майна, пошкодження об'єкта оренди. Виселення орендаря за рішенням суду.

Особливості договорів найму (оренди) в умовах воєнного стану. Оренда житла для внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців.

ТЕМА 21. ДОГОВОРИ ПРО ВИКОНАННЯ РОБІТ

Загальна характеристика договорів про виконання робіт. Основні ознаки договорів про виконання робіт. Класифікація договорів про виконання робіт.

Договір підряду. Сутність та особливості договору підряду. Види підряду. Побутовий підряд (виконання робіт для задоволення побутових потреб замовника, наприклад, ремонт житла, виготовлення меблів). Будівельний підряд (спорудження будівель, реконструкція, капітальний ремонт). Підряд на виконання проектних і дослідних робіт (розробка архітектурних проектів, наукових досліджень). Інші види підряду (технічне обслуговування, реставрація, художнє оформлення).

Істотні умови договорів про виконання робіт. Права та обов'язки сторін. Відповідальність за порушення договорів про виконання робіт

Припинення договору про виконання робіт. Виконання договору та приймання результатів роботи. Розірвання договору за взаємною згодою сторін. Одностороння відмова від договору (якщо інша сторона не виконує своїх обов'язків). Визнання договору недійсним (у разі порушення законодавства або істотних помилок у складанні угоди).

Будівельний підряд. Специфіка укладання договорів будівельного підряду. Вимоги до технічної документації. Державний контроль за виконанням будівельних робіт. Гарантійний строк експлуатації побудованих об'єктів. Особливості відповідальності підрядника за приховані дефекти будівництва. Регулювання будівельних робіт у період воєнного стану (спрощена система дозвільної

документації, особливості фінансування державних замовлень).

Договір про технічне обслуговування та ремонт. Види ремонтних робіт: капітальний, поточний, реставраційний. Гарантійні зобов'язання виконавця. Відповідальність за неналежну якість ремонту. Порядок приймання виконаних робіт.

Договір побутового підряду. Поняття та загальна характеристика договору будівельного підряду. Сутність проектно-кошторисної документації. Види кошторисів. Права та обов'язки сторін. Субпідряд. Порядок прийняття об'єкта будівництва. Особливості закупівлі будівельних матеріалів. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду.

Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та загальна характеристика договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Сторони договору. Форма договору. Ціна, строк договору.

Особливості укладення та виконання договорів про виконання робіт в умовах воєнного стану. Відповідальність сторін за порушення договорів в умовах надзвичайного стану.

ТЕМА 22. ДОГОВОРИ ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ

Загальна характеристика договорів про надання послуг. Поняття та ознаки договору про надання послуг. Місце договорів про надання послуг в системі цивільного законодавства України. Види та особливості договорів про надання послуг.

Істотні умови договорів про надання послуг. Права та обов'язки сторін. Відповідальність за порушення договорів про надання послуг. Припинення договору про надання послуг.

Договір перевезення. Загальні положення про перевезення. Система транспортних договорів. Договір

перевезення вантажу. Порядок укладення та форма договору. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту. Договір чартеру (фрахтування). Договір повітряного перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу внутрішніми річковими шляхами. Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір морського перевезення вантажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки сторін за договором.

Договір транспортного експедирування. Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування. Елементи договору транспортного експедирування. Права та обов'язки сторін. Припинення договору. Відповідальність сторін.

Договір зберігання: поняття, юридична природа, місце серед інших договірних зобов'язань. Види договору зберігання. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Відповідальність зберігача/поклажодавця за договором зберігання. Договір складського зберігання. Складські документи. Спеціальні види зберігання: зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, в камерах схову організацій транспорту, у гардеробі організацій та у готелях. Договір зберігання автотранспортного засобу. Зберігання речей пасажирів під час його перевезення. Секвестр. Договір охорони. Види договорів охорони. Випадки звільнення «охорони» від відповідальності

Договір доручення. Поняття договору доручення. Сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Строк договору. Припинення договору та його наслідки.

Договір комісії. Поняття та умови договору комісії. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Відповідальність сторін. Відмінність від договору доручення.

Договір управління майном. Поняття, предмет та форма договору управління майном. Строк договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Відповідальність управителя. Припинення договору.

Страхові зобов'язання. Поняття і значення страхування. Об'єкти та види страхування. Співстрахування. Перестрахування. Суб'єкти страхових відносин. Поняття, предмет та форма договору страхування. Сторони у договорі страхування, їх права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Істотні умови договору. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Договір страхування майна. Договір страхування цивільної відповідальності. Поняття і види зобов'язань з особистого страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків і захворювань. Медичне страхування. Обов'язкове страхування.

Особливості укладення та виконання договорів про надання послуг в умовах воєнного стану.

ТЕМА 23. ДОГОВОРИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РОЗРАХУНКОВО-КРЕДИТНИМИ ВІДНОСИНАМИ

Порядок та форми безготівкових розрахунків. Розрахункові зобов'язання. Поняття і форми розрахунків. Правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Готівкові розрахунки як форма виконання грошових зобов'язань. Поняття, зміст та основні форми безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Поняття та види акредитивів. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Поняття та правова природа позики. Елементи договору позики. Зміст договору позики. Форма договору позики. Предмет договору позики. Відповідальність за невиконання

або неналежне виконання договору позики. Забезпечення виконання договору позики. Припинення договору позики.

Поняття та правове регулювання кредитних відносин. Види кредитів. Поняття та загальна характеристика кредитного договору. Істотні умови кредитного договору. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту.

Поняття та загальна характеристика договору банківського вкладу (депозиту). Сторони договору. Форма договору. Види банківських вкладів. Ощадна книжка. Ощадний сертифікат.

Договір банківського рахунка. Поняття та предмет договору банківського рахунка. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Відповідальність банку за неналежне виконання операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця.

Договір факторингу: його поняття та ознаки. Сторони договору факторингу. Виконання договору факторингу. Права та обов'язки сторін за договором факторингу.

ТЕМА 24. ДОГОВОРИ ПРО ПЕРЕДАЧУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття договорів про передачу результатів творчої діяльності. Визначення, юридична природа та значення таких договорів у цивільному обороті. Роль авторського договору у регулюванні правовідносин між автором і користувачем твору. Класифікація договорів.

Сторони договору. Автор. Співавтори. Видавець. Продюсер. Ліцензіат. Замовник. Інші правонаступники.

Предмет договору. Літературні твори. Музичні композиції. Аудіовізуальні твори. Програмне забезпечення. Винаходи. Промислові зразки. Торговельні марки. Об'єкти мистецтва. Істотні умови договорів. Передача виключних або невиключних прав. Територіальні та часові межі використання твору. Винагорода автору (роялті, фіксована плата). Гарантії щодо авторства. Відповідальність за

порушення авторських прав.

Форма договору. Письмова форма. Обов'язкове нотаріальне посвідчення в окремих випадках. Реєстрація прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки.

Строки виконання договору. Момент передачі прав. Обмеження у часі для використання твору. Автоматичне припинення прав після завершення строку дії договору. Підстави припинення договору. Закінчення строку дії. Виконання зобов'язань. Відмова сторін від договору. Розірвання через порушення умов. Судове визнання договору недійсним. Відповідальність сторін. Наслідки порушення умов договору. Штрафні санкції. Відшкодування збитків за незаконне використання твору. Захист авторських прав у судовому порядку.

Поняття та види ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Виключна, одиночна та невиключна ліцензії.

Поняття та істотні умови ліцензійного договору. Строк чинності ліцензійного договору. Договір про створення за замовленням та використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності: поняття та особливості співвідношення з іншими договорами у сфері інтелектуальної власності. Правова характеристика договору комерційної концесії (франчайзингу). Договір інженерінгу.

Особливості укладення договорів у період воєнного стану. Спрощена реєстрація авторських прав.

ТЕМА 25. ДОГОВОРИ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття договору про спільну діяльність. Визначення та юридична природа договору. Мета та завдання спільної діяльності. Відмінності від інших видів договорів (договору простого товариства, господарських договорів,

корпоративних угод).

Класифікація договорів. Договори без створення юридичної особи (просте товариство). Договори зі створенням юридичної особи (заснування спільних підприємств, кооперативів). Договори між фізичними особами. Договори між юридичними особами.

Сторони договору. Фізичні особи, юридичні особи, державні та комунальні підприємства. Спільна діяльність між суб'єктами господарювання. Інвестиційні партнери. Відповідальність сторін. Порушення умов договору: відшкодування збитків, штрафні санкції. Відповідальність за невиконання зобов'язань. Судовий порядок вирішення спорів між учасниками.

Предмет договору. Виконання спільних зобов'язань. Спільні проекти, дослідження, бізнес-ініціативи. Істотні умови договору. Визначення мети та форми спільної діяльності. Розподіл внесків учасників. Визначення порядку управління спільною діяльністю. Розподіл прибутку та витрат. Порядок вирішення спорів. Умови виходу з договору.

Форма договору. Обов'язкова письмова форма. Нотаріальне посвідчення у випадках, передбачених законодавством. Державна реєстрація у разі створення юридичної особи.

Строки виконання договору. Визначення строку дії договору. Умови дострокового припинення спільної діяльності. Автоматичне припинення після досягнення мети договору. Підстави припинення договору. Виконання сторонами всіх зобов'язань. Відмова однієї чи кількох сторін від участі. Порушення умов договору. Визнання договору недійсним судом.

ТЕМА 26. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ДІЙ

Поняття недоговірних зобов'язань. Визначення та

юридична природа недоговірних зобов'язань. Відмінності між договірними та недоговірними зобов'язаннями. Місце недоговірних зобов'язань у системі цивільного права.

Види недоговірних зобов'язань. Зобов'язання з односторонніх дій. Зобов'язання з безпідставного збагачення. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Деліктні зобов'язання (зобов'язання, що виникають із заподіяння шкоди).

Зобов'язання з односторонніх дій. Поняття та загальна характеристика. Юридична природа односторонніх дій як підстави виникнення зобов'язань. Відмінність від договірних зобов'язань. Сторони зобов'язань з односторонніх дій. Особа, яка здійснює односторонню дію. Особи, на користь яких виникає зобов'язання. Відповідальність сторін. Юридичні наслідки односторонніх дій. Виникнення правових обов'язків. Виконання або невиконання зобов'язання. Відповідальність за порушення умов. Підстави припинення зобов'язань з односторонніх дій. Виконання зобов'язання. Відмова від обіцянки або конкурсу. Втрата предмета зобов'язання. Судове рішення про припинення зобов'язання.

Види зобов'язань з односторонніх дій.

Публічна обіцянка винагороди. Поняття, умови оголошення. Юридичні наслідки виконання та невиконання обіцянки. Порядок отримання винагороди.

Конкурс. Поняття конкурсу та його особливості. Відмінності від публічної обіцянки винагороди. Умови участі та визначення переможця.

Із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Загальна характеристика. Умови правомірності вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Обов'язки особи, яка веде чужі справи. Відшкодування витрат. Особливості зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної

особи, майна фізичної або юридичної особи.

Підстави виникнення зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або майну юридичної особи. Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Поняття зобов'язань по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

ТЕМА 27. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ

Поняття, елементи і система зобов'язань з відшкодування шкоди, джерела їх правового регулювання. Роль зобов'язань з відшкодування шкоди у цивільному праві. Відмінності від договірних зобов'язань. Функції відшкодування шкоди: компенсаційна, превентивна, виховна. Особливості окремих видів зобов'язань з відшкодування шкоди.

Підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди. Незаконні дії або бездіяльність, що спричинили шкоду. Вина як загальна умова відповідальності. Причинно-наслідковий зв'язок між діями особи та завданою шкодою. Випадки відповідальності без вини.

Види шкоди у цивільному праві. Майнова шкода. Пошкодження або знищення майна. Втрачена вигода. Моральна шкода. Фізичний або психологічний біль, страждання. Зниження престижу, ділової репутації. Шкода, завдана життю та здоров'ю. Витрати на лікування, реабілітацію, втрата працездатності.

Форми та способи відшкодування шкоди. Грошова компенсація. Відшкодування реальних збитків, упущеної

вигоди. Натуральне відшкодування. Повернення речі, усунення пошкодження, надання аналогічного майна. Компенсація моральної шкоди. Визначення розміру моральної шкоди. Судова практика щодо компенсації моральних втрат.

Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовою або службовою особою. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної шкоди. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Відшкодування шкоди, завданої військовими діями. Компенсація шкоди, завданої незаконними діями військових або правоохоронних органів. Державні механізми компенсації.

ТЕМА 28. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПАДКУВАННЯ

Поняття та загальна характеристика спадкового права.

Визначення спадкування як перехід майнових прав і обов'язків померлої особи (спадкодавця) до інших осіб (спадкоємців). Значення спадкового права у цивільному обороті. Основні принципи спадкування: свобода заповіту, універсальне правонаступництво, захист прав спадкоємців.

Підстави спадкування. За заповітом. За законом. Об'єкти спадкування. Суб'єкти спадкових правовідносин. Спадкодавець. Спадкоємці. Особливості спадкування окремих об'єктів. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. Обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд, лікування і поховання спадкодавця. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину. Поняття і строки прийняття спадщини. Наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. Відмова від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Переважне право окремих спадкоємців на виділення їм певного спадкового майна в натурі. Перерозподіл спадщини. Претензії кредиторів спадкодавця до спадкоємців. Охорона спадщини й управління нею. Відумерлість спадщини.

Особливості оформлення спадщини в умовах війни. Спрощений порядок звернення до нотаріуса, можливість дистанційного оформлення. Проблеми доступу до спадкових справ та державних реєстрів. Ризики втрати правовстановлюючих документів.

ТЕМА 29 СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ. СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

Спадкування за заповітом. Поняття та значення заповіту. Заповіт як односторонній правочин, що виражає волю спадкодавця щодо розпорядження своїм майном після смерті. Значення свободи заповіту як ключового принципу спадкового права.

Форма та порядок складання заповіту. Письмова форма.

Обов'язкове нотаріальне посвідчення. Секретний заповіт. Передача нотаріусу у заклеєному конверті без розголошення змісту. Заповіт, прирівняний до нотаріального. Посвідчення іншими уповноваженими особами у разі неможливості звернення до нотаріуса.

Зміст заповіту. Розпорядження спадковим майном. Призначення виконавця заповіту. Особа, яка зобов'язана виконати волю спадкодавця. Заповідальний відказ (легат). Покладання на спадкоємця обов'язку передати частину майна іншій особі. Умови заповіту.

Обов'язкова частка у спадщині. Право на обов'язкову частку. Неповнолітні, непрацездатні діти, вдова (вдівець), непрацездатні батьки. Розмір обов'язкової частки. Половина від тієї, що належала б за законом.

Скасування заповіту спадкодавцем. Подання заяви нотаріусу або складання нового заповіту. Оскарження заповіту в судовому порядку. Підстави для визнання недійсності: відсутність дієздатності, порушення форми, вплив обману чи насильства.

Спадкування за законом. Поняття та підстави спадкування за законом. Спадкування у разі відсутності заповіту або його визнання недійсним. Черговість спадкування відповідно до Цивільного кодексу України.

Черговість спадкоємців. Право представлення. Встановлення права спадкування нащадками спадкоємця, який помер до відкриття спадщини.

Особливості спадкування за законом. Рівність часток спадкоємців однієї черги. Принцип рівномірного розподілу спадкового майна. Спадкування неповнолітніми та недієздатними особами. Права осіб, які перебувають під опікою або піклуванням. Оформлення спадщини за законом.

Перехід спадщини у разі відсутності спадкоємців. Усунення від спадкування.

ТЕМА 30. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ. СПАДКОВИЙ ДОГОВІР

Поняття та порядок здійснення права на спадкування. Спадкування як правонаступництво після смерті особи. Порядок прийняття спадщини та основні принципи спадкового права.

Способи прийняття спадщини. Подання заяви про прийняття спадщини. Звернення до нотаріуса за місцем відкриття спадщини. Фактичне прийняття спадщини. Використання спадкового майна, оплата податків та боргів спадкодавця, проживання у спадковому житлі. Прийняття частини спадщини. Неможливість вибіркового прийняття спадкового майна – приймається в цілому. Строки прийняття спадщини.

Відмова від спадщини. Добровільна відмова. Відмова на користь іншої особи. Правові наслідки відмови. Втрата прав на спадщину, відсутність можливості відновлення після спливу строку.

Оформлення спадкових прав. Спадкове свідоцтво. Реєстрація прав на спадкове майно.

Судовий порядок захисту спадкових прав. Оскарження заповіту. Визнання недійсним у разі порушення законодавства, впливу обману або насильства. Відновлення строку для прийняття спадщини. Судовий порядок розгляду у разі пропуску строку з поважних причин.

Поняття та правова природа спадкового договору. Спадковий договір як альтернатива заповіту. Відмінність від договору дарування та заповіту.

Сторони спадкового договору. Відчужувач (майбутній спадкодавець). Набувач (майбутній спадкоємець). Зміст спадкового договору. Обов'язки набувача. Передача майна після смерті відчужувача. Обов'язкове нотаріальне посвідчення.

Правові наслідки спадкового договору. Заборона розпоряджатися майном без згоди набувача. Можливість розірвання спадкового договору.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

План практичного заняття

1. Поняття та значення цивільного права
2. Предмет цивільного права
3. Принципи цивільного права
4. Методи цивільно-правового регулювання
5. Цивільне право в умовах воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України, що регулюють предмет, принципи та методи цивільного права.

— визначення статей ЦК України, що регулюють особисті немайнові права.

— дослідження змін у цивільному законодавстві, ухвалених в умовах воєнного стану.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Аналіз майнових відносин. Студентам пропонується конкретна ситуація (наприклад, спір щодо володіння нерухомістю), яку вони мають розв'язати, посилаючись на цивільне законодавство.

Завдання 2: Визначення правової природи цивільних зобов'язань у реальному кейсі (наприклад, укладення договору оренди під час воєнного стану).

Завдання 3: Розгляд кейсу про захист честі, гідності та ділової репутації у соціальних мережах: які правові механізми можна застосувати?

3. Дискусія

Які тенденції розвитку цивільного права можна спостерігати у зв'язку з соціальними та економічними змінами?

Як змінюється диспозитивність цивільного права у періоди правової нестабільності?

Чи існує необхідність у подальшій адаптації цивільного законодавства України до сучасних викликів?

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

План практичного заняття

- 1. Поняття та значення джерел цивільного права**
- 2. Конституція України як основне джерело цивільного права**
- 3. Цивільний кодекс України як головне джерело цивільного права**
- 4. Спеціальні закони у сфері цивільного права**
- 5. Підзаконні нормативно-правові акти**
- 6. Судова практика як джерело цивільного права**
- 7. Міжнародні договори як джерело цивільного права**
- 8. Звичай ділового обороту та принципи права**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— визначення конституційних норм, що мають безпосередній вплив на цивільне право.

— ознайомлення з основними статтями ЦКУ, що регулюють джерела цивільного права.

— аналіз одного зі спеціальних законів (наприклад, Закон «Про захист прав споживачів») у контексті його співвідношення з ЦКУ.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Студентам пропонується описана життєва ситуація (наприклад, спір щодо виконання договору), і вони мають визначити, які джерела цивільного права слід застосувати для її вирішення.

Завдання 2: Аналіз реального рішення Верховного Суду щодо застосування звичаїв ділового обороту у сфері комерційного права.

Завдання 3: Студенти працюють із витягами з міжнародного договору (наприклад, Конвенції про

міжнародну купівлю-продаж товарів) і визначають, як його норми співвідносяться з ЦКУ.

3. Дискусія

— Чи є судова практика повноцінним джерелом цивільного права?

— Чи може міжнародний договір змінювати норми національного цивільного права?

— Наскільки звичаї ділового обороту можуть впливати на виконання договорів?

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

План практичного заняття

- 1. Поняття цивільних правовідносин**
- 2. Структура цивільних правовідносин**
- 3. Класифікація цивільних правовідносин**
- 4. Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин**
- 5. Цивільні правовідносини в умовах війни**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— визначення норм Цивільного кодексу України, які регулюють цивільні правовідносини.

— ознайомлення з нормами законодавства, які регулюють правоздатність і дієздатність фізичних осіб.

— дослідження підстав виникнення і припинення цивільних правовідносин у ЦКУ.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити суб'єктів та об'єкти у конкретному цивільному правовідношенні (наприклад, договір купівлі-продажу квартири, договір позики тощо).

Завдання 2: Визначити характер цивільних правовідносин у реальному кейсі: майнові чи немайнові, абсолютні чи відносні, регулятивні чи охоронні.

Завдання 3: Аналіз змін цивільних правовідносин в умовах війни (наприклад, припинення зобов'язань через форс-мажор, особливості спадкування в період воєнного стану).

3. Дискусія

- Чи можуть цивільні правовідносини існувати без юридичних обов'язків?
- Як впливає воєнний стан на свободу договору та принцип рівності сторін?
- Чи слід переглянути класифікацію цивільних правовідносин з урахуванням сучасних умов?

ТЕМА 4. ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

План практичного заняття

- 1. Поняття та правовий статус фізичних осіб**
- 2. Правоздатність фізичних осіб**
- 3. Дієздатність фізичних осіб**
- 4. Обмеження дієздатності. Визнання особи недієздатною**
- 5. Опіка та піклування**
- 6. Правовий статус фізичних осіб в умовах воєнного стану**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- визначення норм Цивільного кодексу України, що регулюють правоздатність і дієздатність фізичних осіб.
- ознайомлення з законодавчими актами, що регулюють опіку та піклування.
- дослідження законодавчих змін щодо правового статусу фізичних осіб в умовах воєнного стану.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Студентам пропонується кейс, де потрібно визначити вид дієздатності особи (наприклад, чи може 16-річна особа укласти договір позики без згоди батьків?).

Завдання 2: Аналіз випадку обмеження дієздатності (наприклад, чи можна визнати особу недієздатною через психічне захворювання?).

Завдання 3: Розгляд ситуації, коли особа без громадянства хоче зареєструвати підприємницьку діяльність в Україні. Які правові обмеження існують?

3. Дискусія

- Чи слід змінити межі правоздатності та дієздатності у сучасних умовах?
- Чи достатньо захищені права внутрішньо переміщених осіб та біженців?
- Чи варто запровадити автоматичну емансипацію осіб, які працюють або проходять військову службу?

ТЕМА 5. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

План практичного заняття

- 1. Поняття та загальна характеристика юридичних осіб**
- 2. Види юридичних осіб.**
- 3. Створення юридичних осіб. Правоздатність та дієздатність юридичних осіб**
- 4. Органи управління юридичної особи**
- 5. Господарські товариства та їх форми**
- 6. Припинення юридичних осіб**
- 7. Відповідальність юридичних осіб**
- 8. Особливості правового статусу юридичних осіб в умовах воєнного стану**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- визначення норм Цивільного кодексу України, які регулюють діяльність юридичних осіб.
- ознайомлення з положеннями Господарського кодексу України щодо підприємницької діяльності.
- дослідження законодавчих актів, які регулюють

ліквідацію, реорганізацію та банкрутство.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити організаційно-правову форму юридичної особи у запропонованому кейсі (наприклад, підприємство, громадська організація, фонд).

Завдання 2: Проаналізувати установчі документи юридичної особи та визначити особливості її правоздатності.

Завдання 3: Розібрати реальний випадок ліквідації підприємства та визначити, які правові наслідки це має для засновників і кредиторів.

3. Дискусія

— Чи варто спрощувати процедури реєстрації юридичних осіб?

— Як забезпечити прозорість діяльності громадських організацій?

— Які гарантії необхідні для захисту бізнесу під час війни?

ТЕМА 6. ДЕРЖАВА ТА ІНШІ СОЦІАЛЬНІ УТВОРЕННЯ, ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

План практичного заняття

1. Поняття держави як суб'єкта цивільних правовідносин

2. Цивільна правоздатність держави

3. Форми участі держави у цивільних правовідносинах

4. Органи державної влади як учасники цивільних правовідносин

5. Соціальні утворення як суб'єкти цивільного права

6. Цивільно-правова відповідальність держави

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— визначення норм Цивільного кодексу України, що

регулюють участь держави в цивільних правовідносинах.

- ознайомлення з Законом України «Про управління об'єктами державної власності».

- дослідження правових актів, що регулюють відповідальність держави за шкоду, заподіяну її органами.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Студенти аналізують кейс, у якому держава укладає концесійний договір. Які її обов'язки та відповідальність перед приватним партнером?

Завдання 2: Аналіз судового рішення про компенсацію шкоди фізичній особі, завданої незаконним актом державного органу.

Завдання 3: Оцінка можливостей оскарження дій державного органу в судовому порядку (наприклад, незаконне вилучення майна).

3. Дискусія

- Чи повинна держава відповідати перед громадянами та юридичними особами на рівних засадах із приватними суб'єктами?

- Чи існують реальні механізми контролю за виконанням державою договірних зобов'язань?

- Чи достатньо гарантій для відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями органів влади?

ТЕМА 7. ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

План практичного заняття

1. Поняття та загальна характеристика об'єктів цивільних прав

2. Речі як основний вид об'єктів цивільних прав

3. Гроші та валютні цінності

4. Цінні папери

5. Інтелектуальна власність як об'єкт цивільних прав

6. Інформація як об'єкт цивільних прав

7. Результати робіт і послуги як об'єкти цивільних прав

8. Особисті немайнові права як об'єкти цивільних прав

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України, що визначають об'єкти цивільних прав.
- дослідження законодавчих актів, що регулюють цінні папери, інтелектуальну власність, інформаційні відносини.
- вивчення норм законодавства щодо захисту персональних даних та комерційної таємниці.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити правовий статус запропонованих об'єктів (нерухомість, цінні папери, інтелектуальна власність) та способи їхнього правового захисту.

Завдання 2: Аналіз судового рішення щодо визнання права власності на нерухоме майно.

Завдання 3: Оцінка договору про передачу прав на об'єкт інтелектуальної власності (чи відповідає він нормам законодавства?).

Завдання 4: Розгляд кейсу щодо порушення права на особисту недоторканність (неправомірне розголошення персональних даних).

3. Дискусія

- Чи є електронні гроші повноцінним об'єктом цивільних прав?
- Як можна ефективно захистити права власників інформації та комерційної таємниці?
- Чи потрібно змінювати законодавство для більш ефективного захисту нематеріальних благ?

ТЕМА 8. ПРАВОЧИННИ

План практичного заняття

1. Поняття та загальна характеристика правочинів

- 2. Класифікація правочинів. Окремі види правочинів**
- 3. Форма правочину**
- 4. Зміст правочину**
- 5. Недійсність правочину. Оспорювання правочинів у судовому порядку**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо правочинів.
- вивчення правових норм про державну реєстрацію та нотаріальне посвідчення правочинів.
- дослідження судової практики щодо оспорювання правочинів.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити вид правочину у конкретному випадку та його правову природу (наприклад, договір купівлі-продажу квартири, дарування, заповіт).

Завдання 2: Оцінити дійсність правочину: чи є підстави для його оспорювання?

Завдання 3: Провести аналіз судового рішення про визнання правочину недійсним через зловживання довірою.

Завдання 4: Оцінити зміни у процедурі реєстрації правочинів в умовах воєнного стану.

3. Дискусія

- Чи всі правочини потребують нотаріального посвідчення?
- Чи варто спрощувати процедуру укладання договорів в електронній формі?
- Як запобігти недобросовісному використанню фідуціарних правочинів?

ТЕМА 9. ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ЦИВІЛЬНОМУ

ПРАВИ

План практичного заняття

1. Поняття та загальні засади здійснення цивільних прав

2. Способи здійснення цивільних прав

3. Захист цивільних прав

4. Способи захисту цивільних прав

5. Цивільно-правова відповідальність: поняття, ознаки та функції

6. Види та форми цивільно-правової відповідальності

7. Умови цивільно-правової відповідальності

8. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення положень Цивільного кодексу України щодо здійснення та захисту цивільних прав.

— ознайомлення із законодавством про медіацію, третейські суди.

— дослідження норм щодо відшкодування збитків, реституції та моральної шкоди.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Оцінити ситуацію, у якій особа захищає свої права через самозахист.

Завдання 2: Визначити способи захисту у випадку порушення майнового права.

Завдання 3: Проаналізувати судові рішення щодо цивільно-правової відповідальності за завдання шкоди.

3. Дискусія

— Чи є медіація ефективним способом захисту цивільних прав?

— Чи слід розширювати межі самозахисту цивільних прав?

ТЕМА 10. ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ. СТРОКИ ТА ТЕРМІНИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

План практичного заняття

- 1. Представництво як правовий механізм реалізації цивільних прав**
 - 2. Представник та його правовий статус**
 - 3. Види представництва**
 - добровільне (договірне) представництво:
 - обов’язкове (законне) представництво:
 - комерційне представництво:
 - 4. Поняття довіреності, її форма, зміст, строк дії**
 - 5. Юридичне значення представницьких дій**
 - 6. Припинення представництва**
 - 7. Зміни у процедурі представництва в умовах воєнного стану**
 - 8. Поняття та види строків у цивільному праві**
 - 9. Строк позовної давності: поняття і значення.**
- Наслідки закінчення строку позовної давності.**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- дослідження Цивільного кодексу України щодо представництва та строків.
- вивчення законодавчих норм щодо довіреностей та строків позовної давності.
- ознайомлення із змінами у законодавстві, пов’язаними з воєнним станом.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити тип представництва у конкретній ситуації (договірне, законне, комерційне).

Завдання 2: Аналіз випадку перевищення представником своїх повноважень.

Завдання 3: Оцінка наслідків прострочення виконання договору та застосування строку позовної давності.

Завдання 4: Проаналізувати судові рішення про поновлення строку позовної давності.

3. Дискусія

- Чи є достатньо надійним цифрове представництво?
- Чи варто змінити правила позовної давності в умовах воєнного стану?

ТЕМА 11. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РЕЧОВІ ПРАВА. ПРАВО ВЛАСНОСТІ

План практичного заняття

- 1. Поняття речових прав та їх місце у цивільному праві**
- 2. Основні принципи речового права.**
- 3. Види речових прав**
- 4. Поняття та зміст права власності**
- 5. Форми власності**
- 6. Підстави набуття права власності. Момент набуття права власності**
- 7. Підстави припинення права власності**
- 8. Обмеження права власності у зв'язку з воєнними діями**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо права власності.
- вивчення Законів України про приватизацію, реквізицію та конфіскацію майна.
- дослідження судової практики щодо спорів про право власності.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити вид власності у конкретному випадку.

Завдання 2: Проаналізувати законність набуття права власності у випадку знахідки або безхазяйного майна.

Завдання 3: Оцінити правові наслідки припинення права власності через конфіскацію.

Завдання 4: Розібрати судове рішення щодо добросовісного набувача.

3. Дискусія

— Чи потрібно розширювати права добросовісного набувача?

— Які механізми компенсації примусового відчуження майна є найбільш справедливими?

— Чи має держава право обмежувати право власності в умовах надзвичайного стану?

ТЕМА 12. ПРАВО СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

План практичного заняття

1. Поняття та загальна характеристика права спільної власності

2. Види спільної власності

3. Виникнення права спільної власності

4. Здійснення права спільної власності

5. Припинення спільної власності

6. Захист прав співвласників

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення положень Цивільного кодексу України щодо права спільної власності.

— ознайомлення з законодавчими актами про управління спільною власністю.

— аналіз судової практики щодо спорів між співвласниками.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити правовий режим майна, набутого подружжям.

Завдання 2: Оцінити можливість поділу спільного майна у разі виходу одного зі співвласників.

Завдання 3: Проаналізувати правомірність продажу частки спільної власності третій особі без згоди інших співвласників.

Завдання 4: Розібрати судове рішення щодо вимоги одного зі співвласників про виділ частки у натурі.

3. Дискусія

— Чи слід змінити законодавство, щоб спростити процес поділу спільної власності?

— Які механізми можуть зменшити конфлікти між співвласниками?

— Чи повинні бути різні правила розпорядження для часткової та сумісної власності?

ТЕМА 13. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ РЕЧОВИХ ПРАВ

План практичного заняття

1. Поняття та значення цивільно-правового захисту речових прав

2. Способи цивільно-правового захисту речових прав.

3. Захист права власності у випадках добросовісного володіння

4. Відшкодування шкоди як спосіб захисту речових прав

5. Захист речових прав в умовах воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо захисту речових прав.

— вивчення Законів України про відшкодування шкоди, спричиненої неправомірними діями третіх осіб.

— аналіз судової практики щодо віндикаційних та негаторних позовів.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити правові підстави для подання віндикаційного позову.

Завдання 2: Проаналізувати випадок застосування негаторного позову у разі незаконного перекриття доступу до майна.

Завдання 3: Оцінити правомірність відмови у поверненні майна добросовісному набувачу.

Завдання 4: Вивчити механізми відшкодування матеріальної та моральної шкоди у справі про пошкодження нерухомості.

3. Дискусія

— Чи достатньо ефективні правові механізми захисту речових прав в Україні?

— Як можна вдосконалити процедури компенсації за втрачене або пошкоджене майно?

— Чи слід розширити можливості судового захисту прав власників у випадках конфліктних ситуацій із державними органами?

ТЕМА 14. ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ

План практичного заняття

- 1. Поняття та значення обмежених речових прав**
- 2. Види обмежених речових прав**
- 3. Сервітут**
- 4. Суперфіцій**
- 5. Емфітевзис**
- 6. Право господарського відання та оперативного управління**
- 7. Виникнення та припинення обмежених речових прав**
- 8. Захист обмежених речових прав**
- 9. Обмеження прав на землю та нерухомість у період воєнного стану**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- вивчення положень Цивільного кодексу України щодо обмежених речових прав.
- аналіз Земельного кодексу України щодо сервітутів, суперфіцію та емфітевзису.
- ознайомлення із судовою практикою щодо оскарження припинення речових прав.

2. Розгляд практичних ситуацій

- **Завдання 1:** Визначити правові підстави для встановлення земельного сервітуту.
- **Завдання 2:** Проаналізувати ситуацію про зміну власника землі, на якій встановлено суперфіцій.
- **Завдання 3:** Оцінити правомірність припинення емфітевзису власником землі.
- **Завдання 4:** Дослідити судову практику щодо примусового припинення сервітуту.

3. Дискусія

- Чи варто змінювати законодавство для спрощення процедури набуття сервітуту?
- Які проблеми можуть виникати при реалізації прав на суперфіцій?
- Чи повинна держава компенсувати власникам збитки від примусового припинення речових прав?

ТЕМА 15. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

План практичного заняття

- 1. Поняття та значення права інтелектуальної власності**
- 2. Види об'єктів права інтелектуальної власності**
- 3. Суб'єкти права інтелектуальної власності**
- 4. Набуття та реалізація права інтелектуальної власності**
- 5. Захист права інтелектуальної власності**
- 6. Особливості права інтелектуальної власності в**

умовах воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо права інтелектуальної власності.

— вивчення Закону України «Про авторське право і суміжні права».

— аналіз Законів про патентування та реєстрацію торговельних марок.

— дослідження судової практики щодо захисту прав інтелектуальної власності.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи потребує реєстрації об'єкт авторського права.

Завдання 2: Оцінити правомірність використання чужого торговельного знака у рекламі.

Завдання 3: Проаналізувати механізм захисту авторського права на комп'ютерну програму.

Завдання 4: Дослідити, чи може роботодавець претендувати на права інтелектуальної власності, створені працівником під час роботи.

3. Дискусія

— Чи потрібно змінювати законодавство для кращого захисту інтелектуальної власності в цифрову епоху?

— Як можна вдосконалити механізми боротьби з піратством в Інтернеті?

— Чи має держава регулювати штучний інтелект як об'єкт інтелектуальної власності?

ТЕМА 16. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО. ВИНИКНЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

План практичного заняття

1. Поняття зобов'язального права. Місце зобов'язального права у правовій системі

2. Класифікація зобов'язань

3. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин
4. Об'єкти зобов'язань
5. Підстави виникнення зобов'язань
6. Виконання зобов'язань
7. Припинення зобов'язань
8. Вплив воєнного стану на зобов'язальні відносини

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення положень Цивільного кодексу України щодо зобов'язального права.

— ознайомлення з практикою судових рішень щодо невиконання зобов'язань.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити правові наслідки порушення грошового зобов'язання.

Завдання 2: Оцінити законність застосування форс-мажору як підстави звільнення від виконання договору.

Завдання 3: Визначити наслідки новації як способу припинення зобов'язання.

Завдання 4: Аналіз механізму зарахування зустрічних однорідних вимог.

3. Дискусія

— Чи достатньо ефективні механізми забезпечення виконання зобов'язань?

— Як можна вдосконалити механізм правового регулювання договірних зобов'язань у період воєнного стану?

ТЕМА 17. ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

План практичного заняття

1. Поняття та значення засобів забезпечення виконання зобов'язань

2. Класифікація засобів забезпечення виконання зобов'язань

3. Неустойка (штраф, пеня)
4. Застава.
5. Іпотека
6. Поруча
7. Гарантія
8. Притримання
9. Завдаток
10. Вплив війни на виконання зобов'язань

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- вивчення положень Цивільного кодексу України щодо забезпечення виконання зобов'язань.
- ознайомлення із законами про іпотеку, заставу та банківські гарантії.
- аналіз судових рішень щодо застави, поручительства, неустойки.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, які способи забезпечення зобов'язань можуть бути застосовані у договорі оренди нерухомості.

Завдання 2: Проаналізувати ситуацію, коли поручитель відмовляється виконувати свої зобов'язання.

Завдання 3: Дослідити судову практику щодо звернення стягнення на предмет застави.

Завдання 4: Визначити наслідки порушення договору із завдатком.

3 Дискусія

- Чи є ефективними механізми забезпечення виконання зобов'язань в Україні?
- Як слід змінити законодавство для захисту прав кредиторів під час війни?

ТЕМА 18. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР План практичного заняття

- 1. Поняття та значення цивільно-правового договору. Функції договору.**
- 2. Класифікація цивільно-правових договорів**
- 3. Форма договору**
- 4. Принцип свободи договору в цивільному праві**
- 5. Зміст договору**
- 6. Порядок укладення договору**
- 7. Умови дійсності договору**
- 8. Недійсність договорів**
- 9. Зміна та припинення договору**
- 10. Вплив війни на договірні відносини**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення положень Цивільного кодексу України щодо договорів.

— ознайомлення із законами про державну реєстрацію правочинів.

— аналіз судової практики щодо недійсності договорів та форс-мажорних обставин.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи є договір дійсним, якщо він укладений без нотаріального посвідчення, хоча це передбачено законом.

Завдання 2: Оцінити правові наслідки відмови однієї зі сторін виконувати договір у зв'язку з війною.

Завдання 3: Дослідити механізм розірвання договору за рішенням суду.

Завдання 4: Визначити момент укладення договору в разі електронного обміну документами.

3. Дискусія

— Чи необхідно розширювати можливості електронного укладення договорів в Україні?

— Як має змінитися договірне право в умовах війни та післявоєнного відновлення економіки?

ТЕМА 19. ДОГОВОРИ ПРО ПЕРЕДАЧУ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність. Функції договорів про передачу майна у власність.

2. Основні види договорів про передачу майна у власність.

3. Форма договорів про передачу майна у власність

4. Виконання договорів про передачу майна у власність

5. Розірвання та недійсність договорів про передачу майна у власність

6. Договір купівлі-продажу

7. Договір міни

8. Договір дарування

9. Договір ренти

10. Договір довічного утримання (догляду)

11. Особливості виконання договорів про передачу майна у власність в умовах воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення положень Цивільного кодексу України щодо договорів про передачу майна у власність.

— ознайомлення із законом про державну реєстрацію речових прав.

— аналіз судової практики щодо визнання договорів недійсними.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи є дійсним договір купівлі-продажу квартири, укладений у простій письмовій формі.

Завдання 2: Оцінити можливість розірвання договору дарування після передачі майна.

Завдання 3: Розглянути правові наслідки невиконання договору ренти.

Завдання 4: Визначити особливості укладення договору міни між фізичними особами.

3. Дискусія

— Чи є достатньо захищеними права набувача у цивільному законодавстві України?

— Як змінилося регулювання передачі майна у власність під час війни?

ТЕМА 20. ДОГОВІР НАЙМУ (ОРЕНДИ) ТА ЙОГО РІЗНОВИДИ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика договору найму (оренди). Класифікація договорів найму (оренди):

2. Істотні умови договору найму (оренди)

3. Форма договору. Підстави та правові наслідки розірвання договору.

4. Права та обов'язки сторін

5. Договір найму (оренди) житла. Піднайм (суборенда) .

6. Договір найму (оренди) земельної ділянки

7. Оренда транспортних засобів

8. Фінансовий лізинг

9. Договір позички

10. Припинення договору найму (оренди)

11. Особливості договорів найму (оренди) в умовах воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- вивчення Цивільного кодексу України щодо оренди.
- ознайомлення із Законом «Про оренду державного та комунального майна».
- аналіз судової практики щодо розірвання договорів оренди.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи можна розірвати договір

оренди через воєнний стан.

Завдання 2: Оцінити наслідки несплати орендної плати.

Завдання 3: Дослідити порядок реєстрації договору оренди землі.

3. Дискусія

- Як війна вплинула на ринок оренди в Україні?
- Чи достатньо законодавчих механізмів захисту орендарів під час війни?

ТЕМА 21. ДОГОВОРИ ПРО ВИКОНАННЯ РОБІТ

План практичного заняття

- 1. Загальна характеристика договорів про виконання робіт.**
- 2. Класифікація договорів про виконання робіт.**
- 3. Договір підряду. Види договору підряду.**
- 4. Істотні умови договорів про виконання робіт**
- 5. Права та обов'язки сторін. Відповідальність за порушення договорів про виконання робіт**
- 6. Будівельний підряд.**
- 7. Договір побутового підряду.**
- 8. Договір про технічне обслуговування та ремонт**
- 9. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт**
- 10. Особливості укладення та виконання договорів про виконання робіт в умовах воєнного стану**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- вивчення Цивільного кодексу України щодо договору підряду.
- ознайомлення із Законом «Про архітектурну діяльність».
- аналіз судової практики щодо невиконання підрядних договорів.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи має право замовник

розірвати договір підряду через недотримання строків.

Завдання 2: Оцінити наслідки невиконання гарантійних зобов'язань будівельною компанією.

Завдання 3: Дослідити порядок приймання виконаних робіт та розірвання договору за ініціативою замовника.

3. Дискусія

- Як війна вплинула на будівельні підряди в Україні?
- Чи достатньо законодавчих механізмів захисту прав замовника та підрядника?

ТЕМА 22. ДОГОВОРИ ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика договорів про надання послуг.

2. Класифікація договорів про надання послуг:

3. Істотні умови договорів про надання послуг.

4. Припинення договору про надання послуг.

5. Договір перевезення.

6. Види транспортних договорів:

- договір перевезення вантажу.
- договір перевезення пасажирів та багажу.
- договір чартеру (фрахтування).

7. Договір транспортного експедирування

8. Договір зберігання

9. Договір доручення

10. Договір комісії

11. Договір управління майном

12. Договір страхування

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення Цивільного кодексу України щодо договорів про надання послуг.

— ознайомлення із Законом України «Про транспорт» та Законом України «Про страхування».

— аналіз судової практики щодо порушень зобов'язань за договорами послуг.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити, чи може страхова компанія відмовити у виплаті за договором страхування.

Завдання 2: Проаналізувати відповідальність перевізника за втрачений багаж пасажирів.

Завдання 3: Встановити, які правові наслідки матиме порушення договору зберігання у банківській установі.

3. Дискусія

— Чи достатньо захищені права споживачів послуг в Україні?

— Як війна вплинула на договори перевезення та страхування?

— Чи є потреба у вдосконаленні законодавства щодо охоронних послуг?

ТЕМА 23. ДОГОВОРИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РОЗРАХУНКОВО-КРЕДИТНИМИ ВІДНОСИНАМИ

План практичного заняття

1. Поняття та правова природа розрахункових зобов'язань.

2. Форми розрахунків:

- Готівкові розрахунки.
- Безготівкові розрахунки.

3. Основні форми безготівкових розрахунків.

4. Договір позики

5. Кредитні відносини. Кредитний договір.

6. Договір банківського вкладу (депозиту)

7. Договір банківського рахунка

8. Договір факторингу

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо розрахункових і кредитних відносин.

— вивчення Закону України «Про банки і банківську діяльність».

— аналіз Положення НБУ щодо розрахункових операцій.

— судова практика з питань виконання та невиконання кредитних договорів.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Укласти модельний договір банківського вкладу та пояснити істотні умови.

Завдання 2: Визначити правові наслідки неповернення позики у встановлений строк.

Завдання 3: Розробити проєкт договору факторингу та пояснити механізм його виконання.

3. Дискусія

— Як впливає зміна валютного курсу на виконання кредитних зобов'язань?

— Чи потрібно додатково регулювати діяльність мікрокредитних установ?

— Як банки захищають права клієнтів у разі шахрайства з банківськими рахунками?

ТЕМА 24. ДОГОВОРИ ПРО ПЕРЕДАЧУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика договорів про передачу результатів творчої діяльності. Класифікація договорів

2. Сторони договору

3. Предмет договору

4. Форма договору. Строки виконання договору

5. Підстави припинення договору Відповідальність сторін

6. Ліцензійні договори

7. Інші договори у сфері творчої діяльності

8. Особливості укладення договорів у період воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— вивчення норм Цивільного кодексу України щодо укладення договорів у сфері творчої діяльності.

— ознайомлення з Законом України «Про авторське право і суміжні права».

— аналіз практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав інтелектуальної власності.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Розробити проєкт договору про передачу виключних майнових прав на літературний твір.

Завдання 2: Визначити правові наслідки порушення умов ліцензійного договору.

Завдання 3: Проаналізувати судову практику щодо розірвання договорів у сфері творчої діяльності.

3. Дискусія

— Чи потрібна державна підтримка для авторів у сфері захисту інтелектуальної власності?

— Як уникнути шахрайства у сфері передачі авторських прав?

ТЕМА 25. ДОГОВОРИ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика договорів про спільну діяльність

2. Класифікація договорів про спільну діяльність

3. Сторони договору

4. Істотні умови договору

5. Форма договору. Строки виконання договору

6. Підстави припинення договору. Відповідальність сторін

7. Особливості договорів про спільну діяльність у період воєнного стану

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- ознайомлення з Цивільним кодексом України щодо договорів про спільну діяльність.
- вивчення положень Господарського кодексу України про корпоративні відносини.
- аналіз міжнародних практик партнерських угод.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Скласти проект договору про спільну діяльність між двома підприємствами для розробки нового продукту.

Завдання 2: Визначити наслідки розірвання договору, якщо один із учасників не виконав свої зобов'язання.

Завдання 3: Проаналізувати судову практику щодо спорів між партнерами у спільному бізнесі.

Завдання 4: Розробити договір про спільну діяльність для конкретного кейсу (наприклад, створення спільного освітнього проекту, розробка технологічного стартапу).

3. Дискусія

- Чи потрібне обов'язкове страхування ризиків у договорах про спільну діяльність?
- Як уникнути шахрайства у партнерських відносинах?

ТЕМА 26. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ДІЙ

План практичного заняття

1. Загальна характеристика недоговірних зобов'язань. Місце недоговірних зобов'язань у системі цивільного права.
2. Види недоговірних зобов'язань
3. Зобов'язання з односторонніх дій. Види зобов'язань з односторонніх дій
4. Публічна обіцянка винагороди
5. Конкурс
6. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення

7. Зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення з нормами Цивільного кодексу України, що регулюють недоговірні зобов'язання.

— аналіз судової практики щодо зобов'язань з односторонніх дій.

— вивчення міжнародного досвіду врегулювання недоговірних зобов'язань.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Скласти юридичний аналіз ситуації, коли громадянин оголосив винагороду за повернення загубленої речі, але відмовився її виплачувати.

Завдання 2: Визначити правові наслідки, якщо одна особа врятувала майно іншої без її згоди, але понесла витрати.

Завдання 3: Проаналізувати реальний судовий кейс щодо порушення зобов'язань із проведення конкурсу.

3. Дискусія

— Чи можна зобов'язати особу виконати публічну обіцянку винагороди, якщо вона вирішила її відкликати?

— Як визначити розмір відшкодування за витрати на дії в інтересах іншої особи?

— Чи повинна бути відповідальність за створення загрози, якщо шкода ще не настала?

ТЕМА 27. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ

План практичного заняття

1. **Поняття та загальна характеристика зобов'язань з відшкодування шкоди.**

2. **Функції відшкодування шкоди:**

3. **Підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди**

4. **Види шкоди у цивільному праві**
5. **Форми та способи відшкодування шкоди**
6. **Специфічні випадки відшкодування шкоди**

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

- ознайомлення зі статтями Цивільного кодексу України щодо відшкодування шкоди.
- вивчення постанов Верховного Суду України з питань компенсації шкоди.
- міжнародне правове регулювання (Європейський суд з прав людини, міжнародні норми щодо компенсації шкоди постраждалим).

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Аналіз випадку, коли фізична особа отримала травму на підприємстві через недбалість роботодавця.

Завдання 2: Визначення правових наслідків, якщо автомобіль власника був пошкоджений через незаконні дії військових під час бойових дій.

Завдання 3: Оцінка ситуації, коли підприємець зазнав моральної шкоди через неправдиві відомості, опубліковані у ЗМІ.

3. Дискусія

- Чи є справедливим правило, що особа несе відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки, навіть без вини?
- Який механізм компенсації шкоди за зруйноване житло внаслідок війни?
- Чи має значення матеріальний стан особи, яка завдала шкоду, при визначенні розміру компенсації?

ТЕМА 28. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПАДКУВАННЯ

План практичного заняття

1. Поняття та значення спадкового права. Принципи

спадкування.

2. Підстави спадкування

3. Об'єкти спадкування

4. Суб'єкти спадкових правовідносин

5. Прийняття та оформлення спадщини

6. Охорона спадщини та її управління

7. Особливості оформлення спадщини в умовах війни

Практичний блок

1. Аналіз нормативно-правових актів

— ознайомлення зі статтями Цивільного кодексу України щодо спадкування.

— вивчення положень Закону України «Про нотаріат».

— аналіз судової практики щодо оспоровання заповітів та прийняття спадщини.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Визначити правові наслідки відмови спадкоємця від спадщини.

Завдання 2: Проаналізувати ситуацію, коли спадкоємець не встиг подати заяву про прийняття спадщини у встановлений строк.

Завдання 3: Вирішити питання, якщо у спадкодавця залишилися боргові зобов'язання перед банком.

3. Дискусія

— Чи може спадкоємець претендувати на майно, якщо він не проживав зі спадкодавцем?

— Які випадки можуть бути підставою для оспоровання заповіту?

— Як вирішується питання спадкування у випадку смерті спадкоємця до прийняття спадщини?

ТЕМА 29 СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ. СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

План практичного заняття

1. Поняття та значення заповіту. Свобода заповіту.

2. Форма та порядок складання заповіту
3. Зміст заповіту
4. Скасування та оскарження заповіту
5. Спадкування за законом. Черговість спадкування.
6. Оформлення спадщини за законом

Практичний блок

1. Аналіз нормативних актів та судової практики

- ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України про спадкування.
- аналіз судових рішень щодо оспорування заповітів, обов'язкової частки, поділу спадщини.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Проаналізувати ситуацію, коли заповіт був складений, але спадкодавець після цього продав майно, зазначене у заповіті.

Завдання 2: Визначити, хто зможе спадкувати, якщо після померлого залишилися мати, дружина та рідний брат.

Завдання 3: Оцінити законність ситуації, коли спадкоємець відмовляється виконати умови заповіту.

3. Дискусія

- *Обговорення переваг і недоліків кожного виду спадкування.*
- Практичні аспекти уникнення конфліктів між спадкоємцями.

ТЕМА 30. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ. СПАДКОВИЙ ДОГОВІР

План практичного заняття

1. Поняття та порядок здійснення права на спадкування. Способи прийняття спадщини.
2. Відмова від спадщини
3. Оформлення спадкових прав
4. Судовий порядок захисту спадкових прав
5. Спадковий договір як альтернатива заповіту

Практичний блок

1. Аналіз нормативних актів та судової практики

- ознайомлення з положеннями Цивільного кодексу України щодо здійснення права на спадкування.
- аналіз судових рішень щодо оспорування заповіту, визнання спадкового договору недійсним, поновлення строку прийняття спадщини.

2. Розгляд практичних ситуацій

Завдання 1: Особа фактично користується спадковим майном, але не подала заяву нотаріусу. Чи є вона спадкоємцем?

Завдання 2: Громадянин заповів майно родичу, але після його смерті спадкоємці першої черги оскаржують заповіт. Чи мають вони на це право?

Завдання 3: Спадкодавець уклав спадковий договір, але набувач не виконує взяті на себе зобов'язання. Які наслідки це матиме?

3. Дискусія

- Порівняння переваг та ризиків обох механізмів спадкування.
- Дослідження зарубіжного досвіду щодо альтернативних форм спадкування.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ТЕМА 1.

1. Яке з наведених тверджень найкраще відображає поняття цивільного права?
 - A. Це галузь публічного права, що регулює стосунки між державою та громадянами.
 - B. Це сукупність норм, що визначає кримінальну відповідальність за майнові злочини.
 - C. Це одна з основних галузей приватного права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини.
 - D. Це система норм, яка встановлює порядок адміністративного управління.

2. Які відносини належать до предмету цивільного права?
 - A. Відносини між державою та іноземними суб'єктами.
 - B. Майнові відносини, зобов'язальні відносини та особисті немайнові відносини.
 - C. Відносини, пов'язані з державною владою.
 - D. Відносини між правоохоронними органами та громадянами.

3. Принцип свободи договору в цивільному праві означає:
 - A. Сторони вільні у встановленні умов договору в межах, передбачених законом.
 - B. Держава встановлює єдині стандарти для всіх договорів.
 - C. Договір може бути укладений лише за згодою державного органу.
 - D. Сторони не можуть самостійно змінювати умови договору після його укладення.

4. Чому цивільне право відноситься до приватного права?
 - A. Тому що воно регулює лише майнові відносини

громадян.

В. Тому що воно встановлює державні обов'язки щодо окремих осіб.

Д. Тому що воно регулює відносини між рівноправними суб'єктами, громадянами та юридичними особами.

С. Тому що його норми обов'язкові для виконання тільки в кримінальних справах.

5. Що характеризує диспозитивний характер цивільного права?

А. Державне примушення сторін до укладення договорів за встановленою формою.

В. Свобода сторін самостійно встановлювати свої права та обов'язки у межах закону.

С. Обов'язковість використання стандартних форм договорів.

Д. Неможливість змінити умови договору за згодою сторін.

6. До майнових відносин, що регулюються цивільним правом, відноситься:

А. Правовий режим володіння, користування та розпорядження майном.

В. Встановлення адміністративних санкцій за порушення порядку користування майном.

С. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване використання майна.

Д. Відносини між державними органами щодо управління державним майном.

7. Які з наведених принципів є основними в цивільному праві?

А. Принцип верховенства права та принцип субсидиарності.

В. Принцип державного регулювання та ієрархічності.

С. Принцип рівності сторін, свободи договору та заборони зловживання правом.

D. Принцип централізованого управління та обов'язковості державного планування.

8. Особисті немайнові відносини включають захист:

- A. Прав на володіння та розпорядження майном.
- B. Економічних інтересів підприємств.
- D. Честі, гідності, ділової репутації та авторських прав.
- C. Виключно сімейних відносин.

9. Зобов'язальні відносини в цивільному праві охоплюють:

- A. Договірні та позадоговірні зобов'язання між сторонами.
- B. Відносини між державними установами та підприємствами.
- C. Кримінально карані дії у сфері господарської діяльності.
- D. Відносини, що регулюють лише спадкові права.

10. Яка з наведених характеристик найкраще описує цивільне право в умовах воєнного стану?

- A. Повне призупинення дії цивільних норм під час воєнного стану.
- B. Модифікацію застосування цивільних норм з урахуванням особливостей надзвичайного стану.
- C. Застосування виключно адміністративних процедур для вирішення цивільних спорів.
- D. Автоматичне перетворення цивільних спорів на кримінальні.

Завдання 1:

Встановіть відповідність між ключовими поняттями цивільного права та їх характеристиками.

Поняття	Характеристика
Цивільне право	A) Галузь права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини.
Предмет	B) Відносини, що охоплюють володіння,

Поняття	Характеристика
цивільного права	користування, розпорядження майном, зобов'язання та немайнові права.
Методи цивільного права	С) Диспозитивний характер, свобода договору, рівність сторін, самостійність у визначенні прав та обов'язків.
Принципи цивільного права	Д) Засновані на добросовісності, справедливості, забороні зловживання правом.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами відносин у цивільному праві та їх прикладами.

Види відносин	Приклад
Майнові відносини	А) Оренда квартири, продаж автомобіля, дарування.
Зобов'язальні відносини	В) Виконання договору купівлі-продажу, виплата боргу за позикою.
Особисті немайнові відносини	С) Захист честі, гідності, авторські права на книгу.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між умовами воєнного стану та їх впливом на цивільне право.

Умови воєнного стану	Вплив на цивільне право
Мобілізація	А) Обмеження трудових договорів, зміни у правовому регулюванні праці.
Фінансова нестабільність	В) Можливість відтермінування виконання грошових зобов'язань.
Воєнні дії	С) Обмеження права власності, примусове відчуження майна в

Умови воєнного стану	Вплив на цивільне право
	інтересах держави.

ТЕМА 2.

1. Яке з наведених джерел є фундаментальним у цивільному праві України?
 - A) Цивільний кодекс України
 - B) Конституція України
 - C) Постанови Кабінету Міністрів України
 - D) Судова практика
2. Що регулює Цивільний кодекс України?
 - A) Лише зобов'язальне право
 - B) Лише право власності
 - C) Майнові та особисті немайнові відносини
 - D) Виключно міжнародні договори
3. Яке джерело цивільного права встановлює принцип рівності всіх перед законом?
 - A) Конституція України
 - B) Підзаконні нормативно-правові акти
 - C) Судова практика
 - D) Міжнародні договори
4. Який акт є головним законодавчим регулятором цивільних правовідносин?
 - A) Закон України "Про захист прав споживачів"
 - B) Постанова Кабінету Міністрів України
 - C) Цивільний кодекс України
 - D) Наказ Міністерства юстиції
5. Що визначає межі втручання держави у приватні правовідносини?

- A) Конституція України
- B) Цивільний кодекс України
- C) Судова практика
- D) Звичай ділового обороту

6. Як називаються підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють реєстрацію правочинів?

- A) Судові рішення
- B) Постанови Кабінету Міністрів України
- C) Міжнародні договори
- D) Конституція України

7. Який орган має повноваження видавати постанови, що конкретизують закони?

- A) Верховний Суд України
- B) Кабінет Міністрів України
- C) Міністерство освіти і науки України
- D) Президент України

8. Які рішення мають обов'язковий характер для нижчих судів?

- A) Рішення місцевих судів
- B) Рішення Конституційного Суду України
- C) Постанови Верховної Ради України
- D) Рішення Європейського суду з прав людини

9. Яке з тверджень про міжнародні договори вірне?

- A) Вони не є джерелами цивільного права
- B) Їх застосування можливе лише у кримінальному процесі
- C) Вони можуть визначати правила визнання і виконання іноземних судових рішень
- D) Вони застосовуються тільки в межах одного правового регіону

10. Що є джерелом цивільного права у сфері комерційної діяльності?

- A) Закон України "Про нотаріат"
- B) Постанови Верховного Суду
- C) Звичай ділового обороту
- D) Судова практика

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами джерел цивільного права та їх характеристиками.

Вид джерела	Характеристика
Конституція України	A) Основоположний нормативний акт, що встановлює загальні принципи цивільного права.
Цивільний кодекс України	B) Головний закон, що регулює майнові та особисті немайнові відносини.
Підзаконні нормативно-правові акти	C) Постанови та накази, що деталізують положення законів.
Судова практика	D) Рішення Верховного Суду, які мають обов'язковий характер для нижчих судів.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами нормативних актів та їх функціями.

Нормативний акт	Функція
Міжнародні договори	A) Визначають правила співпраці у сфері міжнародного приватного права.
Спеціальні закони	B) Регулюють окремі аспекти цивільних правовідносин, наприклад, захист прав споживачів.

Нормативний акт	Функція
Звичай ділового обороту	С) Використовуються у комерційних відносинах за відсутності чітких норм у законодавстві.
Постанови Кабінету Міністрів	Д) Конкретизують застосування цивільного законодавства на рівні виконавчої влади.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між джерелами цивільного права та прикладами їх застосування.

Джерело цивільного права	Приклад застосування
Конституція України	А) Гарантує рівність перед законом та захист права власності.
Цивільний кодекс України	В) Містить правила укладення договорів купівлі-продажу.
Рішення Верховного Суду	С) Формують єдину судову практику щодо вирішення цивільних спорів.
Міжнародні договори	Д) Регулюють визнання іноземних судових рішень в Україні.

ТЕМА 3.

1. Що є основною ознакою цивільних правовідносин?

- А) Ієрархічна підпорядкованість сторін
- В) Рівність сторін, автономія волі та майнова самостійність
- С) Обов'язковий контроль держави за всіма правочинами
- Д) Відсутність юридичної відповідальності

2. Які правовідносини НЕ є цивільними?

- А) Договір купівлі-продажу

- В) Виконання трудових обов'язків
- С) Укладання договору оренди
- Д) Передача авторських прав

3. Хто може бути суб'єктом цивільних правовідносин?

- А) Тільки фізичні особи
- В) Тільки юридичні особи
- С) Лише органи державної влади
- Д) Фізичні особи, юридичні особи та держава

4. Яке поняття включає в себе правоздатність і дієздатність фізичної особи?

- А) Юридична відповідальність
- В) Цивільна правосуб'єктність
- С) Адміністративна дієздатність
- Д) Майнова самостійність

5. Що належить до об'єктів цивільних правовідносин?

- А) Тільки матеріальні речі
- В) Лише гроші та цінні папери
- С) Речі, гроші, цінні папери, результати творчої діяльності, нематеріальні блага
- Д) Виключно нематеріальні активи

6. Що є змістом цивільних правовідносин?

- А) Тільки юридичні обов'язки
- В) Суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників
- С) Лише регламентовані державою правила поведінки
- Д) Винятково обов'язкові умови договору

7. Яка форма правовідносин регулює захист цивільних прав?

- А) Тільки законодавчі акти
- В) Регулятивні та охоронні правовідносини
- С) Лише рішення суду
- Д) Винятково міжнародні договори

8. Які цивільні правовідносини називають абсолютними?
 А) Відносини, у яких визначене лише одне уповноважене лице, а всі інші зобов'язані його не порушувати
 В) Відносини, що виникають лише у міжнародному праві
 С) Відносини, що стосуються виключно матеріальних благ
 D) Ті, що можуть бути скасовані тільки Конституційним Судом

9. Які юридичні факти можуть бути підставами виникнення цивільних правовідносин?
 А) Тільки договори та правочини
 В) Договори, правочини, судові рішення, адміністративні акти, заподіяння шкоди
 С) Лише законодавчі зміни
 D) Виключно рішення міжнародних судів

10. Який вплив має воєнний стан на цивільні правовідносини?
 А) Повна заборона здійснення майнових правочинів
 В) Зміни у правовому режимі власності, судового захисту та відшкодування шкоди
 С) Автоматична ануляція всіх договорів
 D) Відсутність будь-яких змін

Завдання 1:

Встановіть відповідність між основними елементами цивільних правовідносин та їх характеристиками.

Елемент правовідносин	Характеристика
Суб'єкти	А) Особи, які беруть участь у правовідносинах (фізичні особи, юридичні особи, держава).
Об'єкти	В) Матеріальні та нематеріальні блага,

Елемент правовідносин	Характеристика
	на які спрямовані правовідносини.
Зміст	С) Суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників.
Юридичні факти	Д) Підстави виникнення, зміни або припинення правовідносин.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами цивільних правовідносин та їх прикладами.

Вид правовідносин	Приклад
Майнові правовідносини	А) Договір купівлі-продажу автомобіля.
Особисті немайнові правовідносини	В) Захист честі, гідності та ділової репутації.
Абсолютні правовідносини	С) Право власності на квартиру, яке діє щодо всіх осіб.
Відносні правовідносини	Д) Договір оренди приміщення між орендодавцем і орендарем.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами виникнення цивільних правовідносин та їх прикладами.

Підстава виникнення	Приклад
Договір	А) Укладення договору купівлі-продажу квартири.
Судове рішення	В) Визнання права власності через суд.
Заподіяння шкоди	С) Відшкодування збитків після дорожньо-транспортної пригоди.

Підстава виникнення	Приклад
Адміністративний акт	Д) Видання державного акту про приватизацію земельної ділянки.

ТЕМА 4.

1. Хто є основним суб'єктом цивільних правовідносин?
 - А) Юридична особа
 - В) Фізична особа
 - С) Органи державної влади
 - Д) Міжнародні організації

2. Що визначає поняття правоздатності фізичної особи?
 - А) Здатність мати цивільні права та обов'язки
 - В) Обов'язок виконувати рішення суду
 - С) Здатність набувати права власними діями
 - Д) Винятково можливість займати державні посади

3. Який вид дієздатності мають малолітні особи?
 - А) Повна дієздатність
 - В) Часткова дієздатність
 - С) Неповна дієздатність
 - Д) Відсутність дієздатності

4. Що є підставою для надання повної цивільної дієздатності неповнолітній особі?
 - А) Досягнення 21-річного віку
 - В) Реєстрація шлюбу або підприємницької діяльності
 - С) Визнання особи без громадянства
 - Д) Наявність нерухомого майна

5. Яким чином фізична особа може бути обмежена у правоздатності?
 - А) Лише за власним бажанням

- В) За рішенням суду у випадках, передбачених законом
- С) Винятково за згодою органів місцевого самоврядування
- Д) Автоматично після досягнення 60 років

6. Який орган ухвалює рішення про визнання особи недієздатною?

- А) Кабінет Міністрів України
- В) Конституційний Суд України
- С) Районний або міський суд
- Д) Верховна Рада України

7. Яке поняття відповідає фізичній особі, що не має громадянства жодної держави?

- А) Особа без громадянства
- В) Біженець
- С) Іноземець
- Д) Внутрішньо переміщена особа

8. Що є головною підставою для встановлення опіки над фізичною особою?

- А) Визнання особи недієздатною
- В) Переїзд особи за кордон
- С) Втрата особою роботи
- Д) Наявність у особи малолітніх дітей

9. Які особливості правового статусу фізичних осіб під час воєнного стану?

- А) Повне припинення цивільних правовідносин
- В) Обмеження свободи пересування, мобілізація, введення спеціальних правових режимів
- С) Визнання всіх осіб недієздатними
- Д) Відсутність будь-яких обмежень

10. Що відбувається у разі відновлення дієздатності особи?

- А) Особа отримує повну цивільну дієздатність за рішенням суду
- В) Особа зобов'язана отримати дозвіл органів місцевого самоврядування
- С) Правоздатність особи залишається обмеженою назавжди
- Д) Відновлення можливе тільки після досягнення 35 років

Завдання 1:

Встановіть відповідність між ключовими поняттями та їх визначеннями.

Поняття	Визначення
Правоздатність	А) Здатність мати цивільні права та обов'язки.
Дієздатність	В) Здатність набувати права та виконувати обов'язки власними діями.
Обмежена дієздатність	С) Встановлюється за рішенням суду у зв'язку зі зловживанням алкоголем чи наркотичними речовинами.
Недієздатність	Д) Повністю виключає можливість особи самостійно здійснювати цивільні права та обов'язки.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами дієздатності та прикладами.

Вид дієздатності	Приклад
Повна дієздатність	А) 20-річний студент укладає договір купівлі квартири.
Часткова дієздатність	В) 14-річний підліток може самостійно розпоряджатися своїм заробітком.
Обмежена дієздатність	С) Особа, яка страждає на алкогольну залежність, обмежена у праві

Вид дієздатності	Приклад
	розпоряджатися майном.
Недієздатна особа	D) 6-річна дитина не може самостійно укласти цивільно-правові угоди.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між правовими статусами фізичних осіб та їх характеристиками.

Правовий статус	Характеристика
Громадянин України	A) Особа, яка має громадянство України та всі відповідні права й обов'язки.
Іноземець	B) Особа, що має громадянство іншої держави, але тимчасово або постійно проживає в Україні.
Особа без громадянства	C) Особа, яка не є громадянином жодної країни.
Біженець	D) Особа, яка залишила країну походження через загрозу життю або переслідування.

ТЕМА 5.

1. Що є основною ознакою юридичної особи?

- A) Наявність відокремленого майна та самостійного балансу
- B) Обов'язкове державне фінансування
- C) Лише право здійснювати підприємницьку діяльність
- D) Виключно державна форма власності

2. За якою ознакою поділяються юридичні особи?

- A) За формою власності

- В) За кількістю працівників
- С) За метою діяльності (комерційні та некомерційні)
- Д) За розміром статутного капіталу

3. Який документ є обов'язковим для створення юридичної особи?

- А) Установчий документ
- В) Лист-заява до місцевої ради
- С) Будь-який договір між засновниками

Д) Довідка про відкриття банківського рахунку

4. Яке з наведених тверджень про правоздатність юридичних осіб є правильним?

- А) Всі юридичні особи мають лише спеціальну правоздатність
- В) Юридична особа може мати загальну або спеціальну правоздатність
- С) Юридичні особи не можуть укладати договори самостійно
- Д) Дієздатність юридичних осіб настає лише після 3 років існування

5. Який орган здійснює виконавчі функції в юридичній особі?

- А) Загальні збори учасників
- В) Виконавчий орган (одноосібний або колегіальний)
- С) Наглядова рада
- Д) Міністерство юстиції

6. Який із наведених видів товариств має повну відповідальність всіх учасників?

- А) Товариство з обмеженою відповідальністю
- В) Повне товариство
- С) Акціонерне товариство
- Д) Споживчий кооператив

7. Яким способом може припинятися діяльність юридичної особи?

- A) Лише добровільною ліквідацією
- B) Ліквідацією, реорганізацією, банкрутством
- C) Лише у разі порушення закону
- D) Виключно за рішенням суду

8. Яке поняття вказує на об'єднання майна для спільного ведення підприємницької діяльності?

- A) Споживчий кооператив
- B) Виробничий кооператив
- C) Благодійний фонд
- D) Громадське об'єднання

9. Що є підставою для банкрутства юридичної особи?

- A) Недостатність майна для виконання зобов'язань перед кредиторами
- B) Невиконання податкових зобов'язань протягом місяця
- C) Відсутність нових працівників протягом року
- D) Ліквідація за бажанням засновників

10. Як впливає воєнний стан на діяльність юридичних осіб?

- A) Повне припинення їх діяльності
- B) Введення спеціальних правових режимів, обмеження правочинів, націоналізація в певних випадках
- C) Юридичні особи не підпадають під дію воєнного стану
- D) Автоматична ліквідація всіх підприємств, що не працюють більше року

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами юридичних осіб та їх характеристиками.

Вид юридичної особи	Характеристика
Комерційні	A) Діяльність спрямована на

Вид юридичної особи	Характеристика
юридичні особи	отримання прибутку.
Некомерційні юридичні особи	В) Основна мета – задоволення суспільних, соціальних, культурних або інших нематеріальних потреб.
Господарські товариства	С) Об'єднання капіталів або осіб для ведення підприємницької діяльності.
Установи	Д) Організація, що діє на основі майна, переданого засновником для досягнення визначеної мети.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між формами господарських товариств та їх особливостями.

Форма господарського товариства	Особливості
Повне товариство	А) Усі учасники несуть необмежену відповідальність за зобов'язання товариства.
Товариство з обмеженою відповідальністю	В) Учасники відповідають лише в межах своїх вкладів.
Акціонерне товариство	С) Капітал поділений на акції, учасники несуть ризик збитків у межах вартості своїх акцій.
Командитне товариство	Д) Є два види учасників: повні товариші та вкладники (командитисти), які ризикують лише своїми вкладами.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами припинення юридичних осіб та їх характеристиками.

Вид припинення	Характеристика
Ліквідація	А) Повне припинення діяльності без правонаступництва.
Злиття	В) Об'єднання двох або більше юридичних осіб у нову юридичну особу.
Приєднання	С) Припинення однієї юридичної особи з передачею її прав іншій.
Банкрутство	Д) Визнана судом неплатоспроможність підприємства з подальшим розподілом майна.

ТЕМА 6.

1. Якою є основна особливість держави як суб'єкта цивільних правовідносин?

- А) Вона має абсолютну владу над усіма іншими суб'єктами
- В) Вона виступає рівним учасником цивільних правовідносин
- С) Вона не може бути власником майна
- Д) Вона не несе відповідальності за свої дії

2. У яких формах держава може брати участь у цивільних правовідносинах?

- А) Як регулятор, власник, учасник договірних зобов'язань
- В) Тільки як власник
- С) Тільки як судовий орган
- Д) Виключно як контролюючий орган

3. Що означає цивільна правоздатність держави?

- A) Можливість бути власником майна, укладати договори, виступати кредитором чи боржником
- B) Виключне право регулювати діяльність юридичних осіб
- C) Повний контроль над усіма приватними договорами
- D) Відсутність будь-якої відповідальності перед фізичними та юридичними особами

4. Який державний орган здійснює загальне керівництво державним майном?

- A) Міністерство юстиції
- B) Кабінет Міністрів України
- C) Верховний Суд України
- D) Антимонопольний комітет

5. Як держава може виступати в договірних зобов'язаннях?

- A) Тільки як боржник
- B) Тільки як кредитор
- C) Як учасник концесійних договорів, інвестиційних угод, державних закупівель
- D) Виключно як арбітр між сторонами договору

6. Хто не відноситься до соціальних утворень у цивільному праві?

- A) Громадські організації
- B) Політичні партії
- C) Державні органи влади
- D) Професійні спілки

7. Що є підставою для відповідальності держави у цивільних правовідносинах?

- A) Тільки порушення договорів між державою та приватними особами
- B) Незаконні рішення, акти або бездіяльність державних органів

- С) Тільки невиконання судових рішень
- Д) Виключно помилки окремих посадових осіб

8. Яке з наведених тверджень є правильним щодо компетенції органів місцевого самоврядування?

- А) Вони можуть володіти, користуватися та розпоряджатися комунальним майном
- В) Вони підпорядковуються виключно рішенням Верховної Ради України
- С) Вони не можуть брати участь у цивільних правовідносинах
- Д) Вони діють лише як консультативні органи

9. Яке з наведених соціальних утворень діє на основі добровільного членства та має мету задоволення громадських інтересів?

- А) Політичні партії
- В) Громадські об'єднання
- С) Міністерства
- Д) Державні агентства

10. Як держава відшкодовує збитки, завдані незаконними рішеннями її органів?

- А) Тільки шляхом повернення майна
- В) Через механізм компенсації шкоди у судовому порядку
- С) Шляхом адміністративного покарання винної посадової особи
- Д) Винятково за погодженням із Кабінетом Міністрів

Завдання 1:

Встановіть відповідність між ролями держави у цивільних правовідносинах та їх характеристиками.

Роль держави	Характеристика
Держава як власник	А) Володіє державним майном, включаючи стратегічні об'єкти.

Роль держави	Характеристика
Держава як регулятор	В) Законодавчо встановлює правила майнових відносин.
Держава як суб'єкт договірних зобов'язань	С) Укладає інвестиційні угоди, державні закупівлі, концесійні договори.
Держава як учасник судових процесів	Д) Виступає стороною в судових справах за позовами громадян і юридичних осіб.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами соціальних утворень та їх особливостями.

Вид соціального утворення	Особливості
Громадські організації	А) Добровільне об'єднання фізичних осіб для досягнення спільних цілей.
Політичні партії	В) Утворюються для участі у політичному житті держави.
Благодійні фонди	С) Займаються збором і розподілом коштів на благодійні цілі.
Релігійні організації	Д) Об'єднання, створені для реалізації релігійних потреб громадян.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами відповідальності держави та їх характеристиками.

Вид відповідальності	Характеристика
Цивільно-правова відповідальність	А) Відшкодування збитків фізичним та юридичним особам.
Адміністративна відповідальність	В) Виникає у випадку ухвалення незаконних актів органами

Вид відповідальності	Характеристика
	державної влади.
Кримінальна відповідальність посадових осіб	С) Настає у разі вчинення посадовими особами злочинів, пов'язаних із владними повноваженнями.
Міжнародна відповідальність	Д) Відшкодування шкоди іноземним суб'єктам за порушення міжнародних угод.

ТЕМА 7.

1. Що є об'єктом цивільних прав?

- А) Виключно матеріальні речі
- В) Матеріальні та нематеріальні блага, щодо яких встановлюються цивільні права та обов'язки
- С) Лише інформація
- Д) Тільки гроші та цінні папери

2. Як класифікуються речі у цивільному праві?

- А) Рухомі та нерухомі, подільні та неподільні, головні та приналежні
- В) Виключно на ті, що мають ціну, та ті, що не мають
- С) Тільки на майно фізичних осіб і юридичних осіб
- Д) На товари і нематеріальні активи

3. Що є обов'язковою умовою для встановлення прав на нерухоме майно?

- А) Визнання його власником державою
- В) Реєстрація прав на нерухомість у встановленому порядку
- С) Усна домовленість між покупцем і продавцем
- Д) Лише наявність документа про покупку

4. Що є особливістю грошей як об'єкта цивільних прав?
- A) Вони завжди повинні бути у безготівковій формі
 - B) Вони не можуть передаватися у спадок
 - C) Вони є універсальним засобом обміну та платежу
 - D) Вони не мають жодного правового статусу
5. До яких об'єктів цивільних прав належать акції, облігації, векселі?
- A) До інтелектуальної власності
 - B) До нерухомого майна
 - C) До цінних паперів
 - D) До нематеріальних активів
6. Що є основною ознакою інтелектуальної власності?
- A) Її можна передати лише державі
 - B) Вона не підлягає правовій охороні
 - C) Вона є результатом творчої діяльності
 - D) Вона має фізичний вираз
7. Яке право стосується охорони персональних даних?
- A) Майнове право
 - B) Особисте немайнове право
 - C) Авторське право
 - D) Право власності
8. Що є прикладом особистого немайнового права?
- A) Право на нерухоме майно
 - B) Право на честь, гідність, ділову репутацію
 - C) Право на спадщину
 - D) Право власності на цінні папери
9. Який механізм захисту передбачений для порушеного особистого немайнового права?
- A) Тільки накладення штрафу

- В) Відшкодування моральної шкоди, спростування недостовірної інформації, поновлення порушеного права
- С) Автоматичне припинення правопорушення
- Д) Винятково адміністративна відповідальність

10. Що є особливістю договору надання послуг?

- А) Він передбачає передачу майна у власність
- В) Він є нематеріальним об'єктом цивільних прав
- С) Він може укладатися лише між фізичними особами
- Д) Він діє тільки за письмовою формою

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами об'єктів цивільних прав та їх характеристиками.

Об'єкт цивільних прав	Характеристика
Речі	А) Матеріальні об'єкти, що поділяються на рухомі й нерухомі.
Гроші	В) Універсальний засіб обміну та платежу.
Цінні папери	С) Фіксують майнові права їхніх власників.
Інтелектуальна власність	Д) Результати творчої діяльності, що охороняються законом.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами цінних паперів та їх характеристиками.

Вид цінного паперу	Характеристика
Акція	А) Дає право на частку в статутному капіталі підприємства.
Облігація	В) Борговий цінний папір, що підтверджує зобов'язання емітента

Вид цінного паперу	Характеристика
	виплатити певну суму.
Вексель	С) Письмове зобов'язання боржника сплатити певну суму у визначений термін.
Депозитний сертифікат	Д) Документ, що підтверджує вкладення коштів у банк на певний строк.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами особистих немайнових прав та їх прикладами.

Вид особистого немайнового права	Приклад
Право на честь і гідність	А) Захист від поширення неправдивої інформації.
Право на особисту недоторканність	В) Заборона примусового медичного втручання без згоди особи.
Право на ім'я	С) Визначення особистого імені та заборона його незаконного використання іншими.
Право на приватне життя	Д) Забезпечення конфіденційності особистих даних та особистої переписки.

ТЕМА 8.

1. Що є головною ознакою правочину?

- А) Він є будь-якою дією фізичної особи
- В) Він спрямований на виникнення, зміну або припинення цивільних правовідносин
- С) Він є лише письмовою угодою між сторонами

D) Він не потребує правових наслідків

2. Який з наведених правочинів є одностороннім?

- A) Договір купівлі-продажу
- B) Заповіт
- C) Договір оренди
- D) Угода про спільну діяльність

3. Які правочини залежно від кількості сторін виділяють у цивільному праві?

- A) Реальні та консенсуальні
- B) Односторонні, дво- та багатосторонні
- C) Фідуціарні та неформальні
- D) Письмові та усні

4. У яких випадках правочин вимагає нотаріального посвідчення?

- A) Завжди, незалежно від обставин
- B) Тільки якщо цього бажає одна зі сторін
- C) У випадках, передбачених законом, наприклад, для договорів дарування нерухомості
- D) Лише у міжнародних договорах

5. Який правочин є консенсуальним?

- A) Дарування
- B) Купівля-продаж, коли договір набирає чинності з моменту його укладення
- C) Передача речі за договором зберігання
- D) Оренда квартири з моменту фактичного отримання ключів

6. Який з перелічених правочинів є нікчемним?

- A) Правочин, укладений особою, що не мала на це повноважень
- B) Правочин, визнаний недійсним за рішенням суду

С) Правочин, що суперечить публічному порядку та закону

Д) Правочин, який можна оспорити, але він залишається чинним до моменту визнання його недійсним

7. Які наслідки настають при визнанні правочину недійсним?

А) Він продовжує діяти, але з обмеженнями

В) Він не має жодних правових наслідків, застосовується реституція

С) Він діє до моменту укладення нового правочину

Д) Він автоматично трансформується в інший договір

8. Що означає реституція як наслідок недійсності правочину?

А) Повернення сторін у початковий стан

В) Обов'язкове укладення нового правочину

С) Примусове виконання договору

Д) Покарання винної сторони штрафом

9. Який вид правочину передбачає особливий рівень довіри між сторонами?

А) Формальний правочин

В) Фідуціарний правочин

С) Реальний правочин

Д) Односторонній правочин

10. Які особливості нотаріального посвідчення правочинів в умовах воєнного стану?

А) Немає жодних змін у процедурі

В) Дозволено спрощені механізми посвідчення

С) Усі правочини стали обов'язковими для нотаріального посвідчення

Д) Заборонено укладати будь-які нові договори

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами правочинів та їх характеристиками.

Вид правочину	Характеристика
Односторонній	А) Виражає волю лише однієї сторони (заповіт, довіреність).
Двосторонній	В) Передбачає наявність двох сторін (купівля-продаж, оренда).
Багатосторонній	С) Укладається між трьома та більше сторонами (заснування юридичної особи).
Фідуціарний	Д) Базується на довірі між сторонами (договір доручення, довірчого управління).

Завдання 2:

Встановіть відповідність між формами правочинів та їх характеристиками.

Форма правочину	Характеристика
Усний	А) Може укладатися без письмової форми, якщо цього не вимагає закон.
Проста письмова	В) Оформляється у письмовому вигляді без нотаріального посвідчення.
Нотаріальна	С) Обов'язково посвідчується нотаріусом у передбачених законом випадках.
Державна реєстрація	Д) Вимагає внесення до державного реєстру для набуття чинності (право власності на нерухомість).

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами недійсності правочинів та їх характеристиками.

Підстава недійсності	Характеристика
Нікчемний правочин	А) Недійсний з моменту укладення незалежно від рішення суду.
Оспорюваний правочин	В) Може бути визнаний недійсним лише за рішенням суду.
Фіктивний правочин	С) Укладається без наміру створити реальні правові наслідки.
Шахрайський правочин	Д) Спрямований на введення іншої сторони в оману.

ТЕМА 9.

1. Який принцип здійснення цивільних прав передбачає чесність та відповідальність учасників правовідносин?

- А) Формальність
- В) Добросовісність
- С) Державний контроль
- Д) Уникнення відповідальності

2. Що є основною межею здійснення цивільних прав?

- А) Відсутність контролю з боку держави
- В) Недопустимість порушення прав інших осіб чи суспільних інтересів
- С) Повна свобода дій власника прав
- Д) Можливість їх безконтрольного використання

3. Який із наведених способів захисту цивільних прав передбачає безпосереднє звернення до суду?

- А) Медіація
- В) Визнання правочину недійсним

- С) Самозахист
- Д) Переговори між сторонами

4. Яке з наведених тверджень стосується договірної відповідальності?

- А) Вона виникає у випадку порушення договірних зобов'язань
- В) Вона застосовується виключно у кримінальному процесі
- С) Вона можлива лише за рішенням органів місцевого самоврядування
- Д) Вона не потребує наявності порушення

5. Що таке субсидіарна відповідальність?

- А) Відповідальність кількох осіб у рівних частинах
- В) Відповідальність однієї особи без залучення інших
- С) Додаткова відповідальність, яка застосовується, якщо основний боржник не може виконати зобов'язання
- Д) Колективна відповідальність без конкретного розподілу обов'язків

6. Яке з наведених тверджень правильно характеризує судовий захист цивільних прав?

- А) Суд є єдиним органом, що може захищати цивільні права
- В) Судовий захист є обов'язковим перед початком будь-якої суперечки
- С) Суд розглядає спори, коли сторони не можуть дійти згоди мирним шляхом
- Д) Судові рішення не підлягають виконанню, якщо сторона не згодна

7. Яке поняття означає можливість особи самостійно захищати свої права без звернення до суду?

- А) Самозахист
- В) Примусове виконання в натурі

- С) Визнання права
- Д) Медійний захист

8. Яка форма цивільно-правової відповідальності передбачає відшкодування збитків?

- А) Адміністративна
- В) Кримінальна
- С) Цивільно-правова
- Д) Політична

9. Яка складова є необхідною для настання цивільно-правової відповідальності?

- А) Факт порушення права
- В) Тільки намір правопорушника
- С) Відсутність будь-яких доказів
- Д) Відмова сторін від зобов'язань

10. В яких випадках можливо звільнення від цивільно-правової відповідальності?

- А) У разі форс-мажорних обставин
- В) Якщо особа не бажає нести відповідальність
- С) Якщо порушення незначне
- Д) Якщо постраждала сторона відмовляється від компенсації

Завдання 1:

Встановіть відповідність між способами захисту цивільних прав та їх характеристиками.

Спосіб захисту	Характеристика
Визнання права	А) Підтвердження існування конкретного суб'єктивного права у судовому порядку.
Відновлення становища, яке існувало до порушення	В) Повернення сторін у початковий стан, що існував до правопорушення.

Спосіб захисту	Характеристика
Примусове виконання обов'язку в натурі	С) Зобов'язання виконати договір або інше зобов'язання без змін.
Відшкодування збитків	Д) Компенсація матеріальних чи моральних втрат потерпілої сторони.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами цивільно-правової відповідальності та їх прикладами.

Вид відповідальності	Приклад
Договірна відповідальність	А) Прострочення виконання зобов'язань за договором.
Недоговірна відповідальність	В) Заподіяння шкоди іншій особі внаслідок ДТП.
Солідарна відповідальність	С) Боржники несуть відповідальність спільно, і кожен може бути зобов'язаний сплатити повну суму.
Субсидіарна відповідальність	Д) Додаткова відповідальність за боржника, якщо він не може виконати зобов'язання.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між складовими цивільного правопорушення та їх визначеннями.

Складова правопорушення	Визначення
Протиправна дія або бездіяльність	А) Дія або бездіяльність, що порушує встановлені правові норми.

Складова правопорушення	Визначення
Шкода	В) Заподіяння матеріальних або нематеріальних втрат потерпілій стороні.
Причинний зв'язок	С) Взаємозв'язок між протиправною дією та завданою шкодою.
Вина	Д) Встановлення ступеня відповідальності особи за вчинене правопорушення.

ТЕМА 10.

1. Що є основною метою представництва в цивільному праві?

- А) Надання безоплатних юридичних послуг
- В) Реалізація цивільних прав та виконання обов'язків через іншу особу
- С) Заміна правочину на інший
- Д) Виконання адміністративних функцій

2. Яка ключова відмінність представництва від посередництва?

- А) Представник діє від імені іншої особи, а посередник лише допомагає у здійсненні угоди
- В) Посередництво можливе лише у суді
- С) Представник не має жодних повноважень щодо укладення договорів
- Д) Представництво застосовується тільки у міжнародних правовідносинах

3. Які існують види представництва?

- А) Лише добровільне
- В) Добровільне, обов'язкове (законне) та комерційне

- C) Тільки договірне
- D) Виключно нотаріальне

4. Яка довіреність дозволяє представнику здійснювати широкий спектр дій?

- A) Разова
- B) Спеціальна
- C) Генеральна
- D) Обмежена

5. У яких випадках довіреність припиняється?

- A) Виключно після судового рішення
- B) Закінчення строку, відкликання, виконання правочину, смерть особи, яку представляють
- C) Лише за згодою двох сторін
- D) Тільки після нотаріального підтвердження

6. Що є особливістю представництва юридичних осіб?

- A) Керівник діє від імені юридичної особи без спеціальної довіреності
- B) Юридичні особи не можуть мати представників
- C) Представництво можливе лише через нотаріальні органи
- D) Представництво здійснюється виключно судами

7. Що визначає строк у цивільному праві?

- A) Період, протягом якого особа може реалізувати свої права або виконати обов'язки
- B) Термін дії будь-якого правочину
- C) Виключно судові рішення
- D) Механізм контролю з боку держави

8. Який строк називається позовною давністю?

- A) Строк, протягом якого особа може звернутися до суду за захистом свого порушеного права
- B) Максимальний строк дії договору

С) Період, після закінчення якого право власності переходить до держави

Д) Строк розгляду справи у суді

9. Яка тривалість загального строку позовної давності в Україні?

А) 1 рік

В) 3 роки

С) 5 років

Д) 10 років

10. В яких випадках строк позовної давності може бути поновлений?

А) Якщо суд визнав поважні причини його пропуску

В) Якщо особа просто подає заяву

С) Якщо опонент погоджується із відновленням строку

Д) Якщо минуло більше ніж 10 років

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами представництва та їх характеристиками.

Вид представництва	Характеристика
Добровільне	А) Виникає на підставі договору або довіреності.
Обов'язкове (законне)	В) Виникає на підставі закону (наприклад, представництво батьками малолітніх дітей).
Комерційне	С) Представництво в сфері підприємницької діяльності.
Представництво юридичних осіб	Д) Директор діє від імені компанії без довіреності.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами довіреностей та їх характеристиками.

Вид довіреності	Характеристика
Генеральна	А) Дозволяє представнику здійснювати всі можливі юридичні дії від імені довірителя.
Спеціальна	В) Дозволяє здійснювати конкретний вид дій протягом визначеного часу.
Разова	С) Діє для виконання конкретної дії один раз.
Безвідклична	Д) Не може бути скасована довірителем без обґрунтованих причин.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами строків у цивільному праві та їх характеристиками.

Вид строку	Характеристика
Строк здійснення цивільних прав	А) Період, протягом якого особа може реалізувати свої права.
Строк виконання цивільних обов'язків	В) Період, протягом якого особа зобов'язана виконати покладені на неї обов'язки.
Позовна давність	С) Часовий проміжок, протягом якого особа може звернутися до суду за захистом свого порушеного права.
Спеціальні строки	Д) Строки, встановлені для окремих видів правовідносин (наприклад, оскарження заповіту).

ТЕМА 11.

1. Що є головною ознакою речових прав?
 - A) Вони можуть встановлюватися лише за договором
 - B) Вони дають можливість особі безпосередньо впливати на річ
 - C) Вони діють тільки щодо зобов'язальних відносин
 - D) Вони регулюють лише право користування майном

2. Які основні складові змісту права власності?
 - A) Використання, відчуження, передача
 - B) Володіння, користування, розпорядження
 - C) Приватизація, оренда, дарування
 - D) Збереження, накопичення, використання

3. Який вид власності належить територіальним громадам?
 - A) Приватна власність
 - B) Комунальна власність
 - C) Державна власність
 - D) Колективна власність

4. Що є підставою для набуття права власності?
 - A) Тільки договір купівлі-продажу
 - B) Лише державна реєстрація
 - C) Правовстановлюючий документ, договір, привласнення, знахідка, скарб, переробка
 - D) Тільки дарування або спадщина

5. Що є моментом набуття права власності за договором?
 - A) В момент передачі майна у фактичне користування
 - B) В момент нотаріального посвідчення договору
 - C) В момент підписання договору, якщо інше не передбачено законом або договором
 - D) В момент усної домовленості між сторонами

6. Яке майно може бути набуте у власність за набувальною давністю?

- A) Будь-яке майно без обмежень
- B) Тільки майно, що належало державі
- C) Майно, яке особа добросовісно, відкрито і безперервно володіє протягом визначеного законом строку
- D) Майно, що використовується більше 3 років

7. Що означає конфіскація майна?

- A) Добровільна передача майна державі
- B) Безоплатне вилучення майна у власника як санкція за правопорушення
- C) Викуп державою приватної земельної ділянки
- D) Передача майна спадкоємцям

8. Яке з наведених тверджень є правильним щодо примусового відчуження майна?

- A) Воно можливе лише за рішенням власника
- B) Воно проводиться виключно за рішенням суду без компенсації
- C) Воно можливе з мотивів суспільної необхідності із виплатою компенсації
- D) Воно застосовується тільки у випадках, коли власник порушує закон

9. Як здійснюється захист права власності в умовах війни?

- A) Автоматичне повернення всього втраченого майна
- B) Через звернення до суду або механізми компенсації збитків
- C) Виключно шляхом укладення нового договору власності
- D) Власник не має жодних гарантій на відновлення прав

10. Що є підставою припинення права власності?

- A) Виключно добровільна відмова від майна

- В) Відчуження, знищення майна, конфіскація, реквізіція
- С) Немоżliвість власника довести право власності
- Д) Закінчення строку договору оренди

Завдання 1:

Встановіть відповідність між формами власності та їх характеристиками.

Форма власності	Характеристика
Приватна власність	А) Належить фізичним та юридичним особам.
Комунальна власність	В) Належить територіальним громадам.
Державна власність	С) Використовується державою для виконання її функцій.
Спільна власність	Д) Належить двом або більше особам.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між підставами набуття права власності та їх прикладами.

Підстава набуття власності	Приклад
Знахідка	А) Особа виявила втрачене майно та повідомила про це компетентні органи.
Набувальна давність	В) Особа безперервно володіє майном протягом 10 років добросовісно.
Переробка речі	С) Особа виготовила новий продукт із власних або чужих матеріалів.
Привласнення дарів природи	Д) Особа зібрала ягоди в лісі для власного споживання.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення права власності та їх характеристиками.

Підстава припинення власності	Характеристика
Відчуження власником	А) Продаж, дарування або передача майна іншій особі.
Конфіскація	В) Вилучення майна як санкція за правопорушення.
Реквізиція	С) Вилучення майна державою у зв'язку з надзвичайними обставинами з компенсацією.
Знищення майна	Д) Втрата об'єкта власності через фізичне знищення.

ТЕМА 12.

1. Що є основною особливістю права спільної власності?

- А) Майно належить лише одному співвласнику
- В) Одним майновим об'єктом володіють, користуються та розпоряджаються кілька осіб
- С) Всі співвласники мають рівні частки незалежно від обставин
- Д) Майно не підлягає поділу

2. У чому полягає ключова відмінність спільної часткової власності від спільної сумісної?

- А) У спільній частковій власності частки співвласників визначені, а в спільній сумісній – ні
- В) Спільна сумісна власність не підлягає розподілу
- С) Спільна часткова власність існує тільки між членами сім'ї
- Д) У спільній частковій власності всі співвласники мають рівні права на прибуток

3. Який вид спільної власності є типовим для подружжя?

- A) Спільна часткова власність
- B) Спільна сумісна власність
- C) Корпоративна власність
- D) Комунальна власність

4. Який вид правочину може призвести до припинення спільної власності?

- A) Купівля-продаж частки одного із співвласників
- B) Виключно судове рішення
- C) Передача прав на управління майном іншій особі
- D) Договір про тимчасове користування майном

5. Що є підставою для виникнення спільної власності?

- A) Виключно спадкування
- B) Спільне придбання майна, спадкування, приватизація, спільне інвестування
- C) Лише договір дарування
- D) Виключно договір між подружжям

6. Як співвласники спільної часткової власності можуть розпоряджатися своїми частками?

- A) Тільки за згодою всіх інших співвласників
- B) Вони можуть самостійно відчужувати свої частки, якщо інше не передбачено законом
- C) Вони не можуть продавати свої частки без дозволу держави
- D) Тільки через нотаріуса

7. Що може стати підставою для перетворення спільної сумісної власності на часткову?

- A) Досягнення певного віку співвласників
- B) Угода між співвласниками або судове рішення
- C) Виключно в разі смерті одного з власників

D) Якщо власники не користуються майном понад 3 роки

8. Яке майно не може перебувати у спільній власності?

A) Квартира

B) Автомобіль

C) Особисті речі, що належать одному власнику

D) Земельна ділянка

9. Які дії можуть здійснювати співвласники щодо майна у спільній сумісній власності?

A) Тільки розпорядження спільним майном

B) Лише користування без можливості продажу

C) Володіння, користування та розпорядження майном спільно

D) Власники не можуть змінювати статус майна

10. Що є способом захисту прав співвласників?

A) Примусове вилучення часток у інших співвласників

B) Поділ майна за згодою або через суд

C) Відмова від своїх прав на користь інших

D) Призначення державного керуючого для майна

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами спільної власності та їх характеристиками.

Вид спільної власності	Характеристика
Спільна часткова власність	A) Частки кожного співвласника визначені.
Спільна сумісна власність	B) Частки не визначені, усі співвласники мають рівні права.
Колективна власність	C) Володіння майном великою групою осіб (наприклад, членами кооперативу).
Державна власність	D) Об'єкти, що належать державі,

Вид спільної власності	Характеристика
із правом спільного користування	але використовуються спільно громадянами (наприклад, природні ресурси).

Завдання 2:

Встановіть відповідність між підставами виникнення спільної власності та їх прикладами.

Підстава виникнення	Приклад
Спільне придбання	А) Двоє осіб купують квартиру у рівних частках.
Спадкування	В) Майно переходить до кількох спадкоємців після смерті власника.
Приватизація	С) Колишні мешканці гуртожитку приватизують житло на декількох осіб.
Спільне інвестування	Д) Декілька осіб вкладають кошти у будівництво офісного центру.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами припинення спільної власності та їх характеристиками.

Спосіб припинення	Характеристика
Добровільний поділ майна	А) Співвласники за взаємною згодою розподіляють майно.
Виділ частки одного зі співвласників	В) Власник виділяє свою частку в натурі або через грошову компенсацію.
Відчуження частки	С) Один із співвласників продає або дарує свою частку іншій особі.

Спосіб припинення	Характеристика
Перетворення сумісної власності на часткову	Д) Відбувається за рішенням суду або за угодою всіх співвласників.

ТЕМА 13.

1. Що є основною метою цивільно-правового захисту речових прав?

- А) Покарання порушника
- В) Відновлення, підтвердження або припинення порушеного права власника

- С) Примусове вилучення майна у власника
- Д) Надання права власності будь-якій особі

2. Яка головна відмінність цивільно-правового захисту речових прав від кримінально-правового?

А) Цивільно-правовий захист спрямований на компенсацію та відновлення порушеного права

В) Цивільно-правовий захист передбачає кримінальну відповідальність

С) Кримінально-правовий захист застосовується лише у справах про шахрайство

Д) Цивільно-правовий захист застосовується виключно щодо нерухомого майна

3. Що таке віндикаційний позов?

А) Вимога про усунення перешкод у користуванні майном

В) Вимога власника повернути майно з незаконного володіння іншої особи

С) Вимога щодо відшкодування моральної шкоди

Д) Вимога про перегляд договору купівлі-продажу

4. В яких випадках може бути поданий негаторний позов?

- А) Якщо майно незаконно перебуває у володінні іншої особи
- В) Якщо власник не може зареєструвати своє право власності
- С) Якщо власник стикається з незаконними перешкодами у користуванні майном
- Д) Якщо майно було викрадене

5. Яке значення має позов про визнання права власності?

- А) Використовується для підтвердження права власності у випадку його оспорування
- В) Надає можливість передати власність іншій особі
- С) Використовується лише у випадках відмови від права власності
- Д) Використовується тільки в кримінальних справах

6. В яких випадках добросовісний набувач майна може залишити його у своєму володінні?

- А) Якщо він придбав майно за відшкодуванням
- В) Якщо майно вибуло з володіння власника з його волі
- С) Якщо майно було викрадене
- Д) Якщо майно придбане внаслідок шахрайства

7. Що є можливими наслідками визнання правочину недійсним?

- А) Продовження договору
- В) Відновлення початкового становища сторін (реституція)
- С) Передача майна державі
- Д) Автоматичне знищення майна

8. Які види шкоди можуть бути відшкодовані у випадку порушення речових прав?

- А) Лише матеріальна шкода
- В) Лише моральна шкода
- С) Матеріальна шкода, упущена вигода, моральна шкода

D) Тільки адміністративний штраф

9. Що таке упущена вигода?

- A) Реальні втрати власника через пошкодження майна
- B) Неотриманий прибуток, який особа могла б отримати, якби її права не були порушені
- C) Грошове відшкодування за моральну шкоду
- D) Відшкодування вартості майна, яке було конфісковане

10. Що є основним механізмом захисту речових прав в умовах воєнного стану?

- A) Автоматичне повернення всіх майнових прав
- B) Механізми компенсації за знищене або пошкоджене майно
- C) Обов'язкове відшкодування у подвійному розмірі
- D) Примусове позбавлення права власності

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами позовів щодо захисту речових прав та їх характеристиками.

Вид позову	Характеристика
Віндикаційний позов	A) Вимога про повернення майна з незаконного володіння іншої особи.
Негаторний позов	B) Вимога про усунення перешкод у користуванні майном без позбавлення володіння.
Позов про визнання права власності	C) Вимога про судове підтвердження права власності у випадку його оспорування.
Позов про визнання правочину недійсним	D) Вимога про скасування незаконного правочину та повернення майна власнику.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами шкоди та їх характеристиками.

Вид шкоди	Характеристика
Матеріальна шкода	А) Реальні втрати власника через знищення або пошкодження майна.
Упущена вигода	В) Доходи, які особа могла б отримати, якби її право не було порушене.
Моральна шкода	С) Страждання, психологічний дискомфорт, порушення особистих немайнових прав.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами захисту речових прав та їх характеристиками.

Спосіб захисту	Характеристика
Компенсація збитків	А) Відшкодування матеріальних втрат власника.
Реституція	В) Повернення сторін у початковий стан після визнання правочину недійсним.
Примусове вилучення майна	С) Вилучення майна у власника на користь держави за передбаченими законом підставами.
Оскарження дій третіх осіб	Д) Захист прав власника через судові оскарження незаконних дій інших осіб.

ТЕМА 14.

1. Що є головною відмінністю обмежених речових прав від права власності?

А) Власник не має жодних прав на майно

- В) Вони надають особі право володіння або користування чужим майном, але не розпорядження ним
- С) Вони є абсолютними і не можуть бути припинені
- Д) Вони можуть застосовуватися лише до рухомого майна

2. Що таке сервітут?

- А) Право володіння чужою річчю на підставі договору
- В) Право користування чужим майном для визначених потреб
- С) Право власності на чужу земельну ділянку
- Д) Право передавати земельну ділянку у спадок

3. Як класифікуються сервітути?

- А) На житлові та нежитлові
- В) На земельні та особисті
- С) На довгострокові та короткострокові
- Д) На тимчасові та постійні

4. Що таке суперфіцій?

- А) Право користування чужою земельною ділянкою для забудови
- В) Право оренди земельної ділянки
- С) Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб
- Д) Право на безстрокове володіння майном

5. Чим емфітевзис відрізняється від оренди землі?

- А) Він не може передаватися у спадок
- В) Він є довгостроковим і може бути переданий іншій особі
- С) Він надає повне право власності на земельну ділянку
- Д) Він не передбачає жодних зобов'язань щодо сплати коштів

6. Яке право юридичні особи мають щодо державного та комунального майна?

- A) Право господарського відання та оперативного управління
- B) Право повної власності
- C) Право безкоштовного користування
- D) Право автоматичного викупу

7. Яким способом можуть виникати обмежені речові права?

- A) Тільки за рішенням суду
- B) За договором, заповітом, законом або судовим рішенням
- C) Виключно через передачу у спадщину
- D) Тільки через державну реєстрацію

8. Яка подія може стати підставою для припинення обмеженого речового права?

- A) Тільки добровільна відмова власника
- B) Закінчення строку дії, відмова користувача, рішення суду, знищення об'єкта
- C) Лише передача майна іншій особі
- D) Витікання терміну позовної давності

9. Який позов може бути використаний для захисту обмеженого речового права?

- A) Віндикаційний позов
- B) Негаторний позов
- C) Позов про визнання правочину недійсним
- D) Позов про відшкодування моральної шкоди

10. Як регулюється використання земельних ділянок для військових потреб у період воєнного стану?

- A) Власники повинні безоплатно передати землю у користування військовим

- В) Встановлюються обмеження, можливе примусове припинення права користування з компенсацією збитків
- С) Земельні ділянки можуть використовуватися лише з дозволу міжнародних організацій
- Д) Держава автоматично набуває право власності на всі землі

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами обмежених речових прав та їх характеристиками.

Вид обмеженого речового права	Характеристика
Сервітут	А) Надання права користування чужим майном для конкретних потреб (прохід, проїзд, водопостачання).
Суперфіцій	В) Право користування чужою земельною ділянкою для забудови.
Емфітевзис	С) Довгострокове право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб.
Право господарського відання	Д) Спеціальне право юридичних осіб на державне чи комунальне майно.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між підставами припинення обмежених речових прав та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Закінчення строку дії	А) Сплив строку дії договору або іншої правової підстави.
Відмова користувача	В) Особа, що має обмежене речове право, добровільно відмовляється від нього.

Підстава припинення	Характеристика
Знищення об'єкта права	С) Майно або земельна ділянка перестає існувати.
Рішення суду	Д) Суд визнає обмежене речове право таким, що підлягає припиненню.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами захисту обмежених речових прав та їх характеристиками.

Спосіб захисту	Характеристика
Негаторний позов	А) Усунення перешкод у користуванні чужим майном без позбавлення володіння.
Визнання права користування	В) Судове підтвердження обмеженого речового права особи.
Оскарження незаконного припинення права	С) Захист у випадку неправомірного припинення користування чужим майном.
Компенсація збитків	Д) Відшкодування втрат у разі примусового припинення обмеженого речового права.

ТЕМА 15.

1. Що є основною особливістю права інтелектуальної власності?

- А) Воно застосовується лише до матеріальних об'єктів
- В) Воно має нематеріальну природу та потребує правової охорони
- С) Воно надає право власності тільки юридичним особам
- Д) Воно не потребує державної реєстрації

2. Які є основні види об'єктів права інтелектуальної власності?
- A) Лише літературні твори
 - B) Авторські права, суміжні права, промислова власність, нетрадиційні об'єкти
 - C) Тільки знаки для товарів і послуг
 - D) Виключно патенти та свідоцтва
3. Що входить до об'єктів промислової власності?
- A) Тільки авторські права
 - B) Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки
 - C) Лише технічні винаходи
 - D) Тільки знаки для товарів
4. Яке з наведених прав належить до суміжних прав?
- A) Право на патент
 - B) Право виконавців, виробників фонограм і мовників
 - C) Право на нерухомість
 - D) Право на спадкування
5. Як набувається авторське право на твір?
- A) Виключно через державну реєстрацію
 - B) Автоматично з моменту його створення
 - C) Тільки через ліцензійний договір
 - D) Лише після отримання свідоцтва
6. Які документи підтверджують права на об'єкти промислової власності?
- A) Свідоцтво про народження
 - B) Патент, свідоцтво на торговельну марку
 - C) Тільки договір купівлі-продажу
 - D) Лише письмове підтвердження власника
7. Що таке ліцензійний договір?

- А) Угода, за якою автор передає всі права на твір безоплатно
- В) Угода, за якою власник інтелектуальних прав надає іншій особі дозвіл на використання об'єкта інтелектуальної власності
- С) Договір про купівлю нерухомості
- Д) Угода про передачу прав на земельну ділянку

8. Які методи захисту інтелектуальної власності передбачені законом?

- А) Тільки судовий захист
- В) Судовий, адміністративний, кримінальний та міжнародно-правовий захист
- С) Лише міжнародний захист
- Д) Тільки компенсація збитків

9. Що є підставою для міжнародно-правового захисту інтелектуальної власності?

- А) Національні закони країни проживання автора
- В) Міжнародні угоди та конвенції (Бернська конвенція, Угода ТРІПС)
- С) Внутрішні корпоративні правила
- Д) Договори про оренду

10. Як право інтелектуальної власності захищається в умовах воєнного стану?

- А) Правовласники втрачають усі права
- В) Передбачено механізми компенсації збитків авторам та правовласникам за незаконне використання їхніх об'єктів
- С) Держава може безкоштовно використовувати всі об'єкти інтелектуальної власності
- Д) Захист здійснюється лише через міжнародні суди

Завдання 1:

Встановіть відповідність між об'єктами інтелектуальної власності та їх характеристиками.

Об'єкт інтелектуальної власності	Характеристика
Авторське право	А) Поширюється на літературні, художні, музичні твори.
Суміжні права	В) Охоплюють права виконавців, виробників фонограм, мовників.
Промислова власність	С) Включає винаходи, торговельні марки, промислові зразки.
Нетрадиційні об'єкти	Д) Охоплюють географічні зазначення, доменні імена.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами суб'єктів права інтелектуальної власності та їх характеристиками.

Суб'єкт права інтелектуальної власності	Характеристика
Автор	А) Фізична особа, яка створила об'єкт інтелектуальної власності.
Правонаступник	В) Особа, яка отримала права в результаті договору чи спадкування.
Юридична особа	С) Організація, що володіє правами на основі договорів чи інвестицій.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами захисту права інтелектуальної власності та їх характеристиками.

Спосіб захисту	Характеристика
Судовий захист	А) Подання позовів до суду щодо

Спосіб захисту	Характеристика
	порушення прав інтелектуальної власності.
Адміністративний захист	В) Оскарження рішень державних органів, звернення до патентного відомства.
Кримінальна відповідальність	С) Покарання за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності.
Міжнародно-правовий захист	Д) Захист прав відповідно до міжнародних угод і конвенцій.

ТЕМА 16.

1. Що є основним об'єктом зобов'язальних правовідносин?

- А) Тільки матеріальні речі
- В) Виконання певних дій або утримання від них
- С) Виключно грошові кошти
- Д) Лише майно

2. Які існують види зобов'язань за підставою виникнення?

- А) Договірні та позадоговірні
- В) Лише двосторонні
- С) Тільки грошові
- Д) Абсолютні та відносні

3. Хто є суб'єктами зобов'язальних правовідносин?

- А) Тільки фізичні особи
- В) Лише юридичні особи
- С) Кредитор і боржник
- Д) Лише треті особи

4. Яка з наведених підстав є основним джерелом виникнення зобов'язань?

- A) Договір
- B) Випадкові обставини
- C) Законодавчі обмеження
- D) Адміністративні акти

5. Який принцип є основним при виконанні зобов'язань?

- A) Формальність
- B) Добросовісність
- C) Виключно примусовість
- D) Тимчасовість

6. Яке з наведених тверджень правильно характеризує зарахування зустрічних однорідних вимог?

- A) Воно здійснюється лише через суд
- B) Це припинення зобов'язань шляхом взаємного погашення боргів
- C) Воно застосовується лише в міжнародних правовідносинах
- D) Це спосіб створення нових зобов'язань

7. Що таке новація в зобов'язальних правовідносинах?

- A) Продовження зобов'язання без змін
- B) Припинення старого зобов'язання та заміна його новим
- C) Перехід зобов'язання до третьої особи
- D) Виконання зобов'язання іншою особою

8. Що є форс-мажором у контексті зобов'язальних відносин?

- A) Фактор, що звільняє від відповідальності за невиконання зобов'язань через обставини непереборної сили
- B) Прострочення платежу боржником
- C) Намір ухилення від виконання зобов'язань
- D) Одностороння відмова від зобов'язання

9. Які підстави можуть призвести до припинення зобов'язання?

- А) Виконання зобов'язання, прощення боргу, неможливість виконання
- В) Виключно через рішення суду
- С) Лише за наявності письмової згоди кредитора
- Д) Тільки у разі ліквідації боржника

10. Яке правило діє у разі порушення грошового зобов'язання?

- А) Воно не тягне за собою жодних санкцій
- В) Боржник зобов'язаний сплатити відсотки або штрафні санкції
- С) Порушення автоматично припиняє договір
- Д) Зобов'язання боржника переходить на третю особу

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами зобов'язань та їх характеристиками.

Вид зобов'язання	Характеристика
Договірне	А) Виникає на підставі угоди між сторонами.
Позадоговірне	В) Виникає у зв'язку із заподіянням шкоди чи безпідставним збагаченням.
Грошове	С) Об'єктом зобов'язання є передача грошових коштів.
Негрошове	Д) Об'єктом зобов'язання є виконання певних дій чи утримання від них.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між підставами припинення зобов'язань та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Виконання зобов'язання	А) Повне виконання боржником усіх зобов'язань перед кредитором.
Прощення боргу	В) Кредитор добровільно звільняє боржника від виконання зобов'язання.
Зарахування зустрічних вимог	С) Взаємне припинення зобов'язань між двома сторонами.
Новація	Д) Перетворення старого зобов'язання у нове.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами впливу воєнного стану на зобов'язальні відносини та їх характеристиками.

Вплив воєнного стану	Характеристика
Форс-мажор	А) Обставини, які унеможливають виконання зобов'язання та звільняють боржника від відповідальності.
Мораторій на стягнення боргів	В) Тимчасова заборона вимагати виконання зобов'язань за певних умов.
Призупинення виконання зобов'язань	С) Затримка у виконанні договірних зобов'язків без застосування санкцій.
Компенсація збитків	Д) Відшкодування збитків, завданих унаслідок війни або форс-мажорних обставин.

ТЕМА 17.

1. Що є основною метою засобів забезпечення виконання зобов'язань?

- A) Захист виключно інтересів боржника
- B) Гарантування належного виконання зобов'язань та запобігання їх невиконанню
- C) Автоматичне припинення зобов'язань
- D) Виключно компенсація моральної шкоди

2. Які існують основні види засобів забезпечення виконання зобов'язань?

- A) Майнові та немайнові
- B) Договірні та законні, особисті та речові
- C) Тільки фінансові
- D) Виключно судові

3. Що є відмінністю між штрафом і пенею?

- A) Штраф стягується за невиконання зобов'язання, а пеня – за прострочення його виконання
- B) Штраф є добровільним платежем, а пеня – обов'язковою компенсацією
- C) Пеня застосовується тільки до юридичних осіб
- D) Штраф стягується лише за порушення грошових зобов'язань

4. Яка з форм забезпечення зобов'язань передбачає передачу майна в заставу?

- A) Гарантія
- B) Завдаток
- C) Застава
- D) Поручка

5. Що є особливістю іпотеки?

- A) Вона передбачає передачу рухомого майна у заставу
- B) Вона застосовується виключно у фінансових операціях
- C) Вона є формою застави нерухомого майна
 - o D) Вона не вимагає державної реєстрації

6. Чим поручка відрізняється від гарантії?

- A) Поручка передбачає відповідальність поручителя разом із боржником, а гарантія – незалежне зобов'язання гаранта

- В) Порука діє лише між юридичними особами
- С) Гарантія завжди вимагає нотаріального посвідчення
- Д) Порука є безвідкличною

7. Який засіб забезпечення виконання зобов'язань дозволяє кредитору утримувати майно боржника до моменту виконання зобов'язання?

- А) Притримання
- В) Гарантія
- С) Порука
- Д) Завдаток

8. Що таке завдаток?

- А) Вид авансового платежу, який не повертається за жодних умов
- В) Доказ укладення договору та спосіб забезпечення його виконання
- С) Форма банківської гарантії
- Д) Штраф за невиконання зобов'язання

9. Чим завдаток відрізняється від авансу?

- А) Завдаток виконує доказову, штрафну та платіжну функції, а аванс може бути повернутий
- В) Завдаток є безвідкличним, а аванс повертається у разі порушення договору
- С) Аванс завжди має більшу суму, ніж завдаток
- Д) Завдаток використовується тільки в міжнародних контрактах

10. Як війна впливає на виконання зобов'язань?

- А) Всі борги автоматично списуються
- В) Встановлюється мораторій на стягнення боргів та змінюється порядок реалізації заставного майна
- С) Військовий стан не впливає на виконання зобов'язань
- Д) Всі договори втрачають юридичну силу

Завдання 1:

Встановіть відповідність між засобами забезпечення виконання зобов'язань та їх характеристиками.

Засіб забезпечення	Характеристика
Неустойка (штраф, пеня)	А) Спосіб відповідальності за порушення строків виконання зобов'язань.
Застава	В) Передача майна кредитору як гарантії виконання зобов'язання.
Порука	С) Відповідальність поручителя за виконання зобов'язань боржника.
Гарантія	Д) Зобов'язання третьої особи сплатити борг у разі невиконання боржником.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами застави та їх характеристиками.

Вид застави	Характеристика
Іпотека	А) Застава нерухомого майна.
Заклад	В) Застава рухомого майна з передачею кредитору.
Застава майнових прав	С) Використання прав інтелектуальної власності або цінних паперів як застави.
Застава транспортних засобів	Д) Забезпечення зобов'язань шляхом передачі автомобілів у заставу.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами впливу воєнного стану на виконання зобов'язань та їх характеристиками.

Вплив воєнного стану	Характеристика
Мораторій на	А) Тимчасова заборона

Вплив воєнного стану	Характеристика
стягнення боргів	примусового стягнення боргів у період воєнного стану.
Обмеження на реалізацію заставного майна	В) Особливий порядок звернення стягнення на заставне майно під час війни.
Форс-мажор	С) Звільнення боржника від відповідальності через надзвичайні обставини.
Компенсація збитків	Д) Відшкодування завданих війною втрат.

ТЕМА 18.

Що є основною функцією цивільно-правового договору?

- А) Встановлення адміністративних санкцій
- В) Регулювання майнових і немайнових відносин між сторонами
- С) Надання статусу юридичної особи
- Д) Захист виключно інтересів кредитора

Який з наведених критеріїв не використовується для класифікації договорів?

- А) За правовою природою
- В) За кількістю сторін
- С) За місцем проживання сторін
- Д) За моментом укладення

Які договори підлягають обов'язковому нотаріальному посвідченню?

- А) Договори дарування нерухомості, договори купівлі-продажу нерухомості
- В) Будь-які усні договори
- С) Договори про надання послуг
- Д) Договори про купівлю товарів у магазині

Яке з наведених тверджень є правильним щодо електронної форми договору?

- A) Електронний договір не має юридичної сили
- B) Електронний договір прирівнюється до письмової форми, якщо підтверджено автентичність підписів сторін
- C) Електронний договір діє лише в міжнародних правовідносинах
- D) Для електронного договору не потрібна згода сторін

Яке з наведених тверджень правильно відображає принцип свободи договору?

- A) Сторони можуть укладати договір лише у формі, передбаченій законом
- B) Сторони мають право самостійно визначати зміст договору в межах закону
- C) Свобода договору означає, що будь-який договір можна укласти в усній формі
- D) Договір є дійсним лише після його державної реєстрації

Що є істотною умовою договору?

- A) Назва документа
- B) Предмет договору
- C) Підпис лише однієї сторони
- D) Наявність печатки

Що таке оферта?

- A) Запрошення до укладення договору
- B) Пропозиція однієї сторони укласти договір на певних умовах
- C) Остаточний договір
- D) Вимога щодо припинення договору

Які з наведених договорів є нікчемними?

- A) Договори, укладені без нотаріального посвідчення, якщо це вимагається законом
- B) Договори, укладені письмово
- C) Договори, укладені з помилками у тексті

D) Будь-які договори, укладені між фізичними особами

Які підстави можуть спричинити припинення договору?

A) Тільки рішення суду

B) Виконання зобов'язання, розірвання договору, форс-мажор

C) Лише відсутність фінансування

D) Відмова однієї зі сторін без правових підстав

Як війна впливає на договірні відносини?

A) Всі договори автоматично припиняють свою дію

B) Можливе відтермінування виконання зобов'язань через форс-мажор

C) Всі договірні спори вирішуються без судового розгляду

D) Війна не впливає на договірні відносини

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Односторонній	A) Зобов'язання виникають лише у однієї сторони.
Двосторонній	B) Обидві сторони мають взаємні права та обов'язки.
Оплатний	C) Виконання договору передбачає отримання зустрічного задоволення.
Безоплатний	D) Одна сторона передає іншій щось безоплатно (наприклад, договір дарування).

Завдання 2:

Встановіть відповідність між етапами укладення договору та їх визначеннями.

Етап укладення	Визначення
Оферта	А) Пропозиція укласти договір, що містить усі істотні умови.
Акцепт	В) Згода на запропоновані умови договору.
Попередній договір	С) Угода про укладення основного договору в майбутньому.
Основний договір	Д) Остаточно узгоджена угода між сторонами.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між способами припинення договору та їх характеристиками.

Спосіб припинення	Характеристика
Виконання договору	А) Повне виконання зобов'язань сторонами.
Розірвання договору	В) Припинення зобов'язань за взаємною згодою або через суд.
Форс-мажор	С) Неможливість виконання зобов'язань через надзвичайні обставини.
Недійсність договору	Д) Договір визнаний таким, що не має юридичної сили.

ТЕМА 19.

Що є основною ознакою договорів про передачу майна у власність?

- А) Вони є безстроковими
- В) Вони передбачають перехід права власності на майно від однієї особи до іншої

- C) Вони завжди потребують нотаріального посвідчення
- D) Вони є лише оплатними

Що є наслідком недотримання письмової форми договору про передачу майна у власність у випадках, передбачених законом?

- A) Договір вважається неукладеним або може бути визнаний недійсним
- B) Договір набирає чинності лише після державної реєстрації
- C) Договір автоматично стає строковим
- D) Відповідальність за виконання договору переходить на третю особу

Який із наведених договорів не належить до договорів про передачу майна у власність?

- A) Договір купівлі-продажу
- B) Договір оренди
- C) Договір дарування
- D) Договір міни

Що є істотною умовою договору купівлі-продажу?

- A) Лише форма договору
- B) Предмет, ціна, строк виконання
- C) Виключно нотаріальне посвідчення
- D) Участь третіх осіб у договорі

Яка особливість договору міни?

- A) Він завжди є безоплатним
- B) Він передбачає обмін одного майна на інше з можливістю доплати
- C) Він є різновидом договору дарування
- D) Він не може застосовуватися до нерухомого майна

Яка основна ознака договору дарування?

- A) Він є оплатним
- B) Він передбачає безоплатну передачу майна від однієї особи до іншої
- C) Він є двостороннім і взаємно вигідним

D) Він завжди вимагає державної реєстрації
Які договори потребують нотаріального посвідчення?

- A) Договори купівлі-продажу нерухомості, дарування нерухомого майна, довічного утримання
- B) Будь-які усні договори
- C) Договори оренди житлових приміщень
- D) Договори про продаж товарів у роздріб

Що є основною відмінністю договору ренти від договору дарування?

- A) Договір ренти передбачає оплатне отримання майна в обмін на періодичні виплати
- B) Договір ренти укладається лише на визначений строк
- C) Договір ренти є безвідплатним
- D) Договір ренти застосовується лише до рухомого майна

Що є основною метою договору довічного утримання (догляду)?

- A) Передача майна у власність без будь-яких зобов'язань
- B) Передача майна в обмін на зобов'язання утримувати (доглядати) набувача до кінця життя
- C) Виключно перехід прав на нерухомість
- D) Захист майнових прав кредиторів

Як війна впливає на виконання договорів про передачу майна у власність?

- A) Всі договори автоматично втрачають чинність
- B) Введення мораторію на примусове виконання деяких договорів, обмеження продажу певних об'єктів
- C) Війна не має жодного впливу на виконання договорів
- D) Всі договори можуть бути розірвані без будь-яких наслідків

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів про передачу майна у власність та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Купівлі-продажу	А) Передача майна від однієї сторони іншій за грошову винагороду.
Міни	В) Обмін одного майна на інше без або з доплатою.
Дарування	С) Безоплатна передача майна від однієї особи іншій.
Ренти	Д) Передача майна в обмін на періодичні виплати або довічне утримання.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між вимогами до форми договору та їх характеристиками.

Форма договору	Характеристика
Письмова	А) Обов'язкова для договорів купівлі-продажу нерухомості, ренти, довічного утримання.
Нотаріальна	В) Вимагається для окремих договорів, передбачених законом (наприклад, іпотека, дарування нерухомості).
Усна	С) Допускається у випадках, передбачених законодавством (наприклад, дрібні побутові договори).
Державна реєстрація	Д) Обов'язкова для договорів, що передбачають перехід прав на нерухоме майно.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами визнання договору недійсним та їх характеристиками.

Підстава недійсності	Характеристика
Порушення законодавства	А) Договір суперечить нормам чинного законодавства.
Фальсифікація умов	В) Використання підроблених документів або надання неправдивих даних.
Примусове укладення	С) Одна зі сторін була змушена укласти договір під тиском або обманом.
Недотримання форми договору	Д) Відсутність нотаріального посвідчення або письмової форми, якщо це вимагається законом.

ТЕМА 20.

Що є основною ознакою договору найму (оренди)?

- А) Передача майна у постійну власність
- В) Тимчасове передання майна у користування за плату або безоплатно
- С) Передача майна без обмеження строку
- Д) Обмін майна між двома сторонами

Який із наведених договорів не є різновидом договору найму (оренди)?

- А) Договір купівлі-продажу
- В) Договір оренди житла
- С) Договір фінансового лізингу
- Д) Договір позички

Яка форма договору оренди є обов'язковою у разі передачі в оренду нерухомого майна строком понад три роки?

- А) Усна

- В) Письмова з нотаріальним посвідченням та державною реєстрацією
- С) Лише електронна
- Д) Договір у простій письмовій формі

Що є істотною умовою договору оренди?

- А) Місце проживання сторін
- В) Предмет, строк та орендна плата
- С) Вік сторін договору
- Д) Включення гарантійних зобов'язань

Яка відмінність договору позички від договору оренди?

- А) Позичка передбачає оплату за користування майном
- В) Позичка є безоплатною передачею майна у тимчасове користування
- С) Позичка укладається лише між юридичними особами
- Д) Позичка обов'язково підлягає державній реєстрації

У яких випадках договір оренди житла підлягає нотаріальному посвідченню?

- А) Якщо сторони домовилися про це
- В) Якщо оренда строком понад три роки
- С) Якщо житло перебуває у державній власності
- Д) Якщо орендарем є іноземець

Що є основною особливістю договору лізингу?

- А) Передача майна у тимчасове безоплатне користування
- В) Можливість викупу об'єкта оренди після завершення строку договору
- С) Заборона використовувати майно у підприємницькій діяльності
- Д) Можливість укладення лише між фізичними особами

Які види відповідальності передбачені за невиконання умов договору оренди?

- А) Виключно моральна компенсація

- В) Штрафи, відшкодування збитків, розірвання договору
- С) Позбавлення права оренди без будь-яких наслідків
- Д) Виключно розірвання договору

Яка особливість оренди транспортних засобів без екіпажу?

- А) Орендар самостійно несе відповідальність за технічне обслуговування
- В) Орендодавець зобов'язаний здійснювати всі ремонти
- С) Орендар не може використовувати транспортний засіб у комерційних цілях
- Д) Орендодавець несе відповідальність за всі дії орендаря

Як війна впливає на виконання договорів оренди?

- А) Всі договори автоматично припиняються
- В) Встановлюється можливість перегляду умов оренди, тимчасові пільги для внутрішньо переміщених осіб
- С) Всі орендовані приміщення переходять у власність держави
- Д) Орендодавець може виселити орендаря без попередження

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів найму (оренди) та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Оренда житла	А) Передача житлового приміщення у тимчасове користування за плату.
Оренда транспортних засобів	В) Передача авто або іншого транспортного засобу у тимчасове користування з екіпажем або без нього.
Лізинг	С) Довгострокова оренда з

Вид договору	Характеристика
	можливістю викупу майна після завершення строку договору.
Позичка	D) Безоплатна передача майна у тимчасове користування.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами договорів та їх вимогами до форми.

Вид договору	Форма договору
Оренда нерухомості понад 3 роки	A) Письмова форма, нотаріальне посвідчення, державна реєстрація.
Оренда житла строком до 3 років	B) Письмова форма, без обов'язкової реєстрації.
Оренда транспортного засобу без екіпажу	C) Обов'язкова письмова форма.
Позичка рухомого майна	D) Усна або письмова форма, залежно від майна.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення договору найму (оренди) та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Закінчення строку дії	A) Договір припиняється після завершення визначеного строку.
Розірвання договору	B) Дострокове припинення зобов'язань за згодою сторін або через порушення умов договору.
Невиконання зобов'язань	C) Орендар не сплачує орендну плату або використовує майно неналежним чином.

Підстава припинення	Характеристика
Форс-мажорні обставини	Д) Надзвичайні події, що унеможливлюють виконання договору.

ТЕМА 21.

Що є основною особливістю договорів про виконання робіт?

- А) Передача майна у власність
- В) Виконання певних дій, спрямованих на створення чи покращення об'єкта
- С) Тимчасове користування майном
- Д) Безоплатне надання послуг

Яка основна ознака договору підряду?

- А) Виконання роботи з отриманням оплати після її завершення
- В) Передача майна від підрядника до замовника
- С) Обов'язкова участь третьої сторони
- Д) Виконання роботи виключно для державних установ

Який вид договору підряду передбачає спорудження будівель, реконструкцію чи капітальний ремонт?

- А) Побутовий підряд
- В) Будівельний підряд
- С) Технічне обслуговування
- Д) Договір позички

Що є обов'язковою умовою договору будівельного підряду?

- А) Використання матеріалів замовника
- В) Технічна документація та проектно-кошторисна документація
- С) Обов'язкове укладання договору в усній формі
- Д) Наявність субпідрядників

Який з наведених варіантів є прикладом договору побутового підряду?

- A) Договір про спорудження мосту
- B) Договір про капітальний ремонт дороги
- C) Договір про ремонт квартири або пошиття одягу
- D) Договір про постачання будівельних матеріалів

Які види підряду передбачають розробку архітектурних проектів та проведення наукових досліджень?

- A) Будівельний підряд
- B) Побутовий підряд
- C) Підряд на виконання проектних і дослідних робіт
- D) Договір позички

Що є основною підставою для односторонньої відмови від договору підряду?

- A) Небажання сторін продовжувати співпрацю
- B) Невиконання обов'язків однією зі сторін
- C) Бажання замовника розпочати новий проект
- D) Закінчення гарантійного строку

Які гарантії має підрядник щодо результатів будівельних робіт?

- A) Обов'язок усунути приховані дефекти протягом гарантійного строку
- B) Відсутність відповідальності після завершення будівництва
- C) Можливість самостійно визначати строки виконання робіт
- D) Повне звільнення від відповідальності після підписання акта приймання-передачі

Які документи є необхідними для приймання виконаних робіт за договором підряду?

- A) Усна домовленість між сторонами
- B) Акт приймання-передачі виконаних робіт
- C) Договір страхування будівельного об'єкта

- D) Свідоцтво про реєстрацію підрядника
- Як війна впливає на виконання договорів про виконання робіт?
- A) Всі договори автоматично анулюються
- B) Запроваджуються спрощені процедури дозвільної документації
- C) Будівництво забороняється до завершення воєнного стану
- D) Виконання всіх договорів відкладається на невизначений строк

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів підряду та їх характеристиками.

Вид договору підряду	Характеристика
Побутовий підряд	A) Виконання робіт для задоволення особистих потреб замовника (ремонт житла, пошиття одягу).
Будівельний підряд	B) Спорудження будівель, реконструкція, капітальний ремонт.
Підряд на виконання проектних і дослідних робіт	C) Розробка архітектурних, технологічних або наукових проектів.
Договір технічного обслуговування та ремонту	D) Виконання капітального чи поточного ремонту об'єктів.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між істотними умовами договору підряду та їх характеристиками.

Істотна умова	Характеристика
Предмет	A) Визначення конкретної роботи,

Істотна умова	Характеристика
договору	яку має виконати підрядник.
Ціна договору	В) Вартість виконаних робіт, порядок її визначення та оплати.
Строк виконання	С) Часовий проміжок, у який має бути виконана робота.
Гарантійні зобов'язання	Д) Відповідальність підрядника за якість виконаних робіт.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення договору підряду та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Виконання договору	А) Підрядник виконав усі зобов'язання, замовник прийняв роботу.
Розірвання за згодою сторін	В) Сторони домовилися про припинення договору до завершення робіт.
Одностороння відмова	С) Одна сторона не виконує своїх обов'язків, що унеможливорює продовження договору.
Недійсність договору	Д) Договір укладений з порушенням законодавства або містить істотні помилки.

ТЕМА 22.

Що є основною ознакою договору про надання послуг?

- А) Передача майна у власність
- В) Виконання певних дій або здійснення певної діяльності без передачі матеріального результату
- С) Тимчасове користування майном
- Д) Виключно безоплатний характер

Яка з наведених послуг є предметом договору перевезення?

- A) Виконання будівельних робіт
- B) Здійснення транспортного перевезення вантажів або пасажирів
- C) Оренда нежитлового приміщення
- D) Управління нерухомістю

Які сторони беруть участь у договорі перевезення вантажу?

- A) Перевізник та пасажир
- B) Відправник (вантажовідправник) та перевізник
- C) Страховик та страхувальник
- D) Комітент та комісіонер

Що є основною метою договору транспортного експедирування?

- A) Надання консультаційних послуг щодо транспортування
- B) Організація доставки вантажів від імені замовника з урахуванням оптимальних маршрутів та умов
- C) Страхування вантажу від пошкоджень
- D) Оформлення договорів перевезення

Яка особливість договору зберігання?

- A) Одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати майно іншої сторони (поклажодавця) та повернути його у збереженому стані
- B) Він завжди укладається в усній формі
- C) Він передбачає лише безоплатне зберігання
- D) Він обов'язково потребує державної реєстрації

У чому полягає відмінність договору комісії від договору доручення?

- A) Комісіонер діє від свого імені, а повірений – від імені довірителя

- В) Комісіонер безпосередньо виконує доручене завдання
- С) Комісіонер не отримує винагороди
- Д) Договір комісії є безвідплатним

Що є предметом договору управління майном?

- А) Використання майна в інтересах управителя
- В) Управління майном від імені власника або іншої особи з метою отримання прибутку або збереження активів
- С) Надання консультаційних послуг
- Д) Продаж майна в кредит

Яка особливість договору страхування?

- А) Він передбачає передачу майна страховику
- В) Він спрямований на компенсацію шкоди або страхових виплат у разі настання певної події
- С) Він є лише безоплатним
- Д) Він завжди укладається на користь третьої особи

Які види страхування відносяться до особистого страхування?

- А) Страхування нерухомості та автомобілів
- В) Страхування життя, медичне страхування, страхування від нещасних випадків
- С) Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів
- Д) Перестрахування майнових ризиків

Як війна впливає на виконання договорів про надання послуг?

- А) Всі договори автоматично припиняють свою дію
- В) Дозволяється перегляд умов договорів, надаються пільги для постраждалих осіб
- С) Всі договори анулюються без будь-яких компенсацій
- Д) Договори укладаються лише в іноземній валюті

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів про надання послуг та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Договір перевезення	А) Переміщення пасажирів або вантажів від однієї точки до іншої.
Договір зберігання	В) Зберігання майна іншої особи із зобов'язанням його повернення.
Договір комісії	С) Вчинення правочинів від імені комісiонера, але в інтересах комiтента.
Договір страхування	Д) Захист майнових або особистих інтересів застрахованої особи у разі настання страхового випадку.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами страхування та їх характеристиками.

Вид страхування	Характеристика
Майнове страхування	А) Захист матеріальних об'єктів (будівель, транспортних засобів, товарів).
Особисте страхування	В) Страхування життя, медичне страхування, страхування від нещасних випадків.
Страхування відповідальності	С) Захист інтересів третіх осіб у разі заподіяння їм шкоди застрахованою особою.
Перестрахування	Д) Передача страховиком частини своїх ризиків іншому страховику.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення договорів про надання послуг та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Виконання договору	А) Послуга надана у повному обсязі, і зобов'язання припинено.
Розірвання за згодою сторін	В) Обидві сторони домовилися припинити договір достроково.
Одностороння відмова	С) Одна сторона порушила умови договору, що стало підставою для його припинення.
Форс-мажорні обставини	Д) Надзвичайні ситуації, які унеможливають виконання договору.

ТЕМА 23.

Що є основною особливістю безготівкових розрахунків?

- А) Використання готівки
- В) Виконання грошових зобов'язань через банківські рахунки
- С) Виключно розрахунки між фізичними особами
- Д) Неможливість застосування в міжнародних операціях

Який документ використовується для безготівкових розрахунків за платіжними дорученнями?

- А) Грошовий чек
- В) Акредитив
- С) Платіжне доручення
- Д) Вексель

Що таке акредитив у банківських розрахунках?

- А) Вид договору банківського рахунка

- В) Зобов'язання банку здійснити платіж постачальнику за умови надання відповідних документів
- С) Виписка з рахунку клієнта
- Д) Вид фінансової санкції

Які основні елементи містить договір позики?

- А) Сторони, предмет, строк, відсоткова ставка
- В) Лише предмет договору
- С) Тільки строк позики
- Д) Тільки умови щодо відповідальності сторін

Яка форма договору позики є обов'язковою у разі позики на значну суму?

- А) Усна
- В) Письмова
- С) Нотаріальна
- Д) Державна реєстрація

Що відрізняє кредитний договір від договору позики?

- А) Кредитний договір укладається виключно між фізичними особами
- В) Позика може бути безвідсотковою, а кредит завжди передбачає нарахування відсотків
- С) Договір позики завжди вимагає забезпечення
- Д) Кредитний договір не регулюється законодавством

Які існують види банківських вкладів?

- А) Лише строкові
- В) Строкові, до запитання, ощадні
- С) Тільки депозитні сертифікати
- Д) Лише вклади юридичних осіб

Яке з наведених положень правильно описує договір банківського рахунка?

- А) Це договір, за яким банк зобов'язується здійснювати розрахунково-касове обслуговування клієнта
- В) Це договір про позику між фізичними особами

- С) Це договір про придбання майна у банку
- Д) Це договір лише про видачу готівкових коштів

Яка основна функція договору факторингу?

- А) Надання кредиту фізичній особі
- В) Передача прав вимоги боргу фінансовій установі
- С) Продаж акцій на біржі
- Д) Надання консультацій з управління активами

У яких випадках банк може розірвати договір банківського рахунка?

- А) За бажанням клієнта або у разі відсутності операцій за рахунком протягом встановленого строку
- В) Тільки якщо клієнт зніме всі кошти
- С) Лише у разі судового рішення
- Д) У будь-який момент без повідомлення клієнта

Завдання 1:

Встановіть відповідність між формами безготівкових розрахунків та їх характеристиками.

Форма розрахунків	Характеристика
Платіжне доручення	А) Документ, що містить наказ платнику перерахувати кошти на рахунок отримувача.
Акредитив	В) Форма розрахунків, за якою банк зобов'язується оплатити постачальнику кошти при виконанні умов.
Інкасо	С) Форма розрахунків, що передбачає отримання платежу через банк на підставі документів.
Розрахунковий чек	Д) Платіжний документ, який використовується для розрахунків між юридичними особами.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами банківських договорів та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Договір банківського вкладу	А) Договір, за яким банк зобов'язується зберігати вклад клієнта та виплачувати відсотки.
Договір банківського рахунка	В) Договір, який регулює відкриття та обслуговування банківського рахунка клієнта.
Кредитний договір	С) Договір, за яким банк надає клієнту грошові кошти у кредит.
Договір факторингу	Д) Договір, за яким банк або фінансова установа викупує боргові зобов'язання.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами кредитних договорів та їх характеристиками.

Вид кредитного договору	Характеристика
Споживчий кредит	А) Кредит, що надається фізичним особам для купівлі товарів або послуг.
Іпотечний кредит	В) Кредит, що надається під заставу нерухомості.
Овердрафт	С) Форма кредиту, що дозволяє клієнту знімати більше коштів, ніж є на рахунку.
Комерційний кредит	Д) Видається підприємствам на розвиток бізнесу або інші господарські потреби.

ТЕМА 24.

Яке основне призначення договорів про передачу результатів творчої діяльності?

- A) Регулювання правовідносин між автором і користувачем твору
- B) Надання права власності на матеріальні цінності
- C) Передача земельної ділянки у власність
- D) Використання об'єкта інтелектуальної власності без згоди автора

Який з наведених осіб може бути стороною договору про передачу авторських прав?

- A) Лише фізична особа
- B) Лише держава
- C) Автор, ліцензіат, правонаступник
- D) Тільки видавець

Що може бути предметом договору про передачу результатів творчої діяльності?

- A) Літературні твори, музичні композиції, програмне забезпечення, винаходи
- B) Виключно матеріальні речі
- C) Лише промислові зразки
- D) Будь-яке майно

Яка форма договору про передачу прав інтелектуальної власності є обов'язковою?

- A) Усна
- B) Письмова
- C) Державна реєстрація без письмового підтвердження
- D) Лише нотаріальна

Які основні види ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності?

- A) Виключна, одиночна та невиключна
- B) Строкова та безстрокова
- C) Підприємницька та комерційна
- D) Всі ліцензії є однаковими

У чому полягає особливість виключної ліцензії?

- A) Ліцензіат отримує право використання об'єкта без обмежень
- B) Ліцензіар зберігає право самостійно використовувати об'єкт
- C) Ліцензіат отримує право використовувати об'єкт на виключних правах, навіть без участі автора
- D) Будь-яка особа може використовувати об'єкт без обмежень

Яка обов'язкова умова договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?

- A) Винагорода автору
- B) Обов'язковий довічний термін дії
- C) Можливість вільного використання авторського твору без згоди правовласника
- D) Відсутність будь-яких фінансових зобов'язань

Яке з наведених тверджень правильно відображає суть договору комерційної концесії (франчайзингу)?

- A) Це договір про передання права користування товарним знаком та іншими елементами бізнесу
- B) Це договір про безоплатне використання авторських прав
- C) Це договір про передачу нерухомості
- D) Це договір виключно для державних підприємств

Що є підставою для припинення договору про передачу авторських прав?

- A) Закінчення строку дії
- B) Виконання зобов'язань
- C) Відмова сторін або судове визнання договору недійсним
- D) Усі перелічені варіанти

Як війна впливає на укладення договорів про передачу результатів творчої діяльності?

- A) Всі договори автоматично анулюються

- В) Дозволяється спрощена реєстрація авторських прав
- С) Авторські права скасовуються
- Д) Війна не має впливу на інтелектуальну власність

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів у сфері інтелектуальної власності та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Ліцензійний договір	А) Передача права використовувати об'єкт інтелектуальної власності на певних умовах.
Договір про передачу виключних майнових прав	В) Повна передача всіх майнових прав на об'єкт іншій особі.
Договір комерційної концесії (франчайзинг)	С) Надання права на використання торговельної марки, бренду та бізнес-моделі.
Договір про створення об'єкта за замовленням	Д) Створення твору чи винаходу на підставі угоди із замовником.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами ліцензій та їх характеристиками.

Вид ліцензії	Характеристика
Виключна ліцензія	А) Ліцензіар не може сам використовувати об'єкт і не має права видавати ліцензії іншим особам.
Одиночна ліцензія	В) Ліцензіат отримує виняткове право на використання, але ліцензіар також може користуватися об'єктом.
Невиключна ліцензія	С) Ліцензіар може передавати ліцензію кільком особам.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення договорів про передачу авторських прав та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Закінчення строку дії	А) Договір припиняється після завершення встановленого терміну.
Виконання зобов'язань	В) Сторони повністю виконали умови договору.
Розірвання за згодою сторін	С) Обидві сторони домовилися про припинення договору.
Судове визнання недійсності	Д) Договір визнано недійсним через порушення законодавства або прав третіх осіб.

ТЕМА 25

Яка основна мета договору про спільну діяльність?

- А) Передача майна у власність
- В) Об'єднання зусиль та ресурсів для досягнення спільної мети
- С) Надання консультаційних послуг
- Д) Виконання одноразової комерційної угоди

Яка з наведених характеристик є відмінною для договору спільної діяльності без створення юридичної особи?

- А) Створення нового суб'єкта господарювання
- В) Спільне виконання проекту без реєстрації нової юридичної особи
- С) Обов'язкова реєстрація у державному реєстрі
- Д) Неможливість ведення бізнесу

Хто може бути сторонами договору про спільну діяльність?

- А) Тільки фізичні особи

- В) Тільки юридичні особи
- С) Фізичні та юридичні особи, державні підприємства
- Д) Виключно державні органи

Яка форма договору про спільну діяльність є обов'язковою?

- А) Усна
- В) Письмова
- С) Електронна
- Д) Договір завжди має бути нотаріально посвідчений

Які основні елементи договору про спільну діяльність?

- А) Предмет договору, внески учасників, порядок управління, розподіл прибутку та витрат
- В) Лише назва сторін
- С) Тільки умови про прибуток
- Д) Дата підписання та місце укладення

Що відрізняє договір простого товариства від договору про створення юридичної особи?

- А) Просте товариство не створює нову юридичну особу
- В) Усі договори простого товариства реєструються як юридичні особи
- С) Юридична особа створюється тільки за умови наявності міжнародних партнерів
- Д) Просте товариство не може отримувати прибуток

Які можуть бути підстави припинення договору про спільну діяльність?

- А) Виконання сторонами всіх зобов'язань
- В) Відмова однієї чи кількох сторін від участі
- С) Судове визнання договору недійсним
- Д) Усі перелічені варіанти

Як розподіляється прибуток у договорі про спільну діяльність?

- А) За взаємною домовленістю сторін, якщо інше не передбачено законом
- В) Всі доходи належать державі
- С) Лише сторона, що внесла найбільший вклад, отримує прибуток
- Д) Прибуток розподіляється рівними частинами незалежно від внеску

Як вирішуються спори між учасниками договору про спільну діяльність?

- А) Тільки шляхом переговорів
- В) Через державні органи
- С) В судовому порядку або через медіацію, якщо сторони не дійшли згоди
- Д) Автоматично на користь учасника з більшими внесками

Чи є можливість дострокового припинення договору про спільну діяльність?

- А) Ні, договір не може бути припинений до закінчення строку
- В) Так, за взаємною згодою сторін або при порушенні договору
- С) Лише у випадку банкрутства однієї зі сторін
- Д) Ні, договір є безстроковим

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами договорів про спільну діяльність та їх характеристиками.

Вид договору	Характеристика
Договір без створення юридичної особи (просте товариство)	А) Спільне виконання проекту без реєстрації нової юридичної особи.
Договір зі створенням юридичної особи	В) Заснування нового підприємства або кооперативу учасниками спільної діяльності.
Договір між фізичними особами	С) Спільне виконання роботи, досліджень або бізнес-ініціатив

Вид договору	Характеристика
	між громадянами.
Договір між юридичними особами	D) Співпраця між компаніями у виробничій, науковій чи фінансовій сфері.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між основними елементами договору про спільну діяльність та їх характеристиками.

Елемент договору	Характеристика
Предмет договору	A) Визначення спільної мети та форми співпраці.
Внески учасників	B) Грошові, майнові або немайнові ресурси, які сторони вкладають у діяльність.
Порядок управління	C) Правила ухвалення рішень, обов'язки сторін.
Розподіл прибутку та витрат	D) Визначення пропорцій участі сторін у фінансових результатах.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення договору та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Виконання зобов'язань	A) Сторони досягли мети, визначеної у договорі.
Відмова однієї зі сторін	B) Один або декілька учасників вирішили припинити співпрацю.
Судове визнання	C) Договір укладено з порушенням закону або прав третіх осіб.

Підстава припинення	Характеристика
недійсності	
Порушення умов договору	D) Одна зі сторін не виконує своїх обов'язків, що призводить до розірвання угоди.

ТЕМА 26.

Що таке недоговірні зобов'язання?

- A) Зобов'язання, що виникають лише за умови підписання письмового договору
- B) Зобов'язання, які виникають незалежно від наявності договору між сторонами
- C) Зобов'язання, що укладаються виключно між юридичними особами
- D) Будь-які зобов'язання, що виникають після односторонньої відмови від договору

Які існують основні види недоговірних зобов'язань?

- A) Лише зобов'язання з безпідставного збагачення
- B) Тільки деліктні зобов'язання
- C) Зобов'язання з односторонніх дій, деліктні зобов'язання, зобов'язання з безпідставного збагачення
- D) Виключно зобов'язання з конкурсу

Яка основна відмінність договірних і недоговірних зобов'язань?

- A) Договірні зобов'язання завжди мають письмову форму
- B) Недоговірні зобов'язання виникають незалежно від волі сторін
- C) Недоговірні зобов'язання можуть виконуватися тільки у формі грошового платежу
- D) Договірні зобов'язання не можуть бути припинені

Який із наведених випадків є прикладом зобов'язання з односторонніх дій?

- A) Договір купівлі-продажу
- B) Публічна обіцянка винагороди
- C) Оренда житла
- D) Кредитний договір

Яке значення має конкурс у системі зобов'язань з односторонніх дій?

- A) Він є формою договірної зобов'язання
- B) Це спосіб укладення угод між підприємцями
- C) Це вид зобов'язання, що виникає в результаті публічного запрошення до участі в змаганні
- D) Конкурс є формою нотаріального договору

Яка відповідальність виникає у разі невиконання публічної обіцянки винагороди?

- A) Особа, що зробила обіцянку, не несе жодної відповідальності
- B) Відповідальність не передбачена законодавством
- C) Особа, що зробила обіцянку, зобов'язана виплатити винагороду за виконання умов обіцянки
- D) Усі претензії вирішуються шляхом усних переговорів

Що є підставою для зобов'язання з безпідставного збагачення?

- A) Одержання майна або коштів без належної правової підстави
- B) Виконання зобов'язання відповідно до договору
- C) Передача майна на підставі рішення суду
- D) Надання кредиту банком

Коли виникає зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення?

- A) Виключно за умови наявності нотаріально посвідченого дозволу

- В) У випадку, коли одна особа без попереднього дозволу вчиняє дії в інтересах іншої особи, рятуючи її майно або здоров'я
- С) Тільки за згодою третьої особи
- Д) Виключно у сфері підприємницької діяльності

Що є підставою для виникнення зобов'язання щодо усунення загрози життю чи майну?

- А) Виникнення реальної небезпеки заподіяння шкоди особі або її майну
- В) Виключно письмовий договір між сторонами
- С) Судове рішення про наявність загрози
- Д) Добровільне звернення особи до органів влади

Які правові наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю чи майну особи?

- А) Відповідальність відсутня
- В) Обов'язок відшкодувати збитки, завдані внаслідок невиконання зобов'язання
- С) Тільки усне попередження
- Д) Письмова домовленість між сторонами

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами недоговірних зобов'язань та їх характеристиками.

Вид зобов'язання	Характеристика
Зобов'язання з односторонніх дій	А) Виникає в результаті публічної обіцянки винагороди або проведення конкурсу.
Зобов'язання з безпідставного збагачення	В) Виникає у разі отримання майна без достатньої правової підстави.
Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах	С) Виникає у разі рятування майна або здоров'я іншої особи без попереднього доручення.

Вид зобов'язання	Характеристика
іншої особи	
Деліктні зобов'язання	D) Виникає у разі заподіяння шкоди життю, здоров'ю або майну іншої особи.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між видами зобов'язань з односторонніх дій та їх характеристиками.

Вид зобов'язання	Характеристика
Публічна обіцянка винагороду	A) Обіцянка виплатити винагороду за певні дії, що були виконані без попередньої домовленості.
Конкурс	B) Проведення змагання з визначенням переможця, що отримує винагороду.
Зобов'язання з вчинення дій в інтересах іншої особи	C) Виникає у разі необхідності вжити заходів щодо захисту чужого майна або здоров'я.
Усунення загрози життю чи майну	D) Виникає, коли існує загроза безпосередньої шкоди особі або її майну.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між підставами припинення зобов'язань з односторонніх дій та їх характеристиками.

Підстава припинення	Характеристика
Виконання зобов'язання	A) Зобов'язання припиняється, якщо умови виконані належним чином.
Відмова від обіцянки або	B) Особа, що оголосила конкурс або обіцянку, має право відмовитися від

Підстава припинення	Характеристика
конкурсу	неї, якщо інше не передбачено законом.
Втрата предмета зобов'язання	С) Неможливість виконання через знищення або втрату об'єкта.
Судове рішення	Д) Припинення зобов'язання на підставі рішення суду.

ТЕМА 27.

Яка основна функція зобов'язань з відшкодування шкоди?

- А) Передача майна у власність іншої особи
- В) Відновлення майнового стану потерпілого та компенсація збитків
- С) Укладання договорів про співпрацю
- Д) Виконання судового рішення про передачу майна

Яка з наведених підстав є необхідною для виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди?

- А) Наявність письмового договору
- В) Заподіяння шкоди у результаті незаконних дій або бездіяльності
- С) Укладання угоди між сторонами
- Д) Наявність судового рішення

Що є складовими елементами зобов'язань з відшкодування шкоди?

- А) Вина, шкода, причинно-наслідковий зв'язок
- В) Лише вина заподіювача
- С) Тільки згода сторін на відшкодування
- Д) Фактична передача коштів потерпілому

Які основні види шкоди передбачені цивільним правом?

- A) Майнова, моральна, шкода життю та здоров'ю
- B) Лише матеріальна шкода
- C) Тільки втрата майна
- D) Виключно шкода, завдана державним органом

Яким чином може бути здійснене відшкодування шкоди?

- A) Лише у грошовій формі
- B) Грошова компенсація або натуральне відшкодування
- C) Лише повернення майна
- D) Виключно шляхом штрафних санкцій

Яка шкода відноситься до моральної?

- A) Фізичний біль, психологічні страждання, порушення ділової репутації
- B) Пошкодження автомобіля
- C) Втрата нерухомості
- D) Втрата прибутку від підприємницької діяльності

Відповідальність без вини за завдану шкоду може виникати у разі:

- A) Завдання шкоди джерелом підвищеної небезпеки
- B) Порушення умов договору
- C) Відмови особи від виконання договірних зобов'язань
- D) Передачі майна у тимчасове користування

Хто несе відповідальність за шкоду, завдану працівником під час виконання трудових обов'язків?

- A) Лише працівник
- B) Виключно потерпілий
- C) Роботодавець або юридична особа, на яку працює працівник
- D) Треті особи

Що є підставою для відшкодування шкоди, завданої військовими діями?

- A) Факт завдання шкоди внаслідок військових дій
- B) Обов'язкова наявність судового рішення
- C) Тільки письмове звернення до державних органів
- D) Укладання мирової угоди

Як визначається розмір компенсації моральної шкоди?

- A) На розсуд потерпілого
- B) Судом з урахуванням обставин справи
- C) Фіксованою ставкою, передбаченою законодавством
- D) Тільки за згодою сторін

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами шкоди та їх характеристиками.

Вид шкоди	Характеристика
Майнова шкода	A) Завдана фізичній або юридичній особі у вигляді втрати майна, доходів або витрат.
Моральна шкода	B) Психологічні або фізичні страждання, порушення репутації.
Шкода життю та здоров'ю	C) Витрати на лікування, втрати працездатності.
Втрачена вигода	D) Нереалізовані можливості отримання доходу через протиправні дії іншої особи.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між підставами відповідальності за шкоду та їх характеристиками.

Підстава відповідальності	Характеристика
---------------------------	----------------

Підстава відповідальності	Характеристика
Вина заподіювача	А) Заподіювач діяв умисно або з необережності.
Причинно-наслідковий зв'язок	В) Дії або бездіяльність заподіювача призвели до реальних негативних наслідків.
Шкода завдана джерелом підвищеної небезпеки	С) Відповідальність настає незалежно від вини особи.
Відповідальність державних органів	Д) Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями або діями посадових осіб.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між видами компенсації шкоди та їх характеристиками.

Вид компенсації	Характеристика
Грошове відшкодування	А) Компенсація вартості пошкодженого майна, доходів або витрат.
Натуральне відшкодування	В) Повернення речі, усунення пошкодження, надання аналогічного майна.
Компенсація моральної шкоди	С) Грошова компенсація за завдані моральні та психологічні страждання.
Відшкодування шкоди через державні механізми	Д) Компенсація шкоди потерпілим від військових дій або незаконних дій правоохоронних органів.

ТЕМА 28.

Що таке спадкування?

- A) Передача прав та обов'язків померлого до спадкоємців
- B) Передача прав власності за договором купівлі-продажу
- C) Дарування майна за життя спадкодавця
- D) Виключно перехід грошових коштів померлого

Які є основні підстави спадкування?

- A) Лише за законом
- B) Лише за заповітом
- C) За законом та за заповітом
- D) Лише за рішенням суду

Що є основним принципом спадкового права?

- A) Неможливість відмовитися від спадщини
- B) Свобода заповіту та універсальне правонаступництво
- C) Передача спадщини лише членам родини
- D) Визнання спадкоємця через суд

Хто може бути спадкодавцем?

- A) Лише фізична особа
- B) Будь-яка юридична або фізична особа
- C) Лише державні установи
- D) Виключно громадяни України

Які права мають спадкоємці після смерті спадкодавця?

- A) Можуть лише відмовитися від спадщини
- B) Мають право прийняти або відмовитися від спадщини
- C) Зобов'язані прийняти спадщину
- D) Не можуть претендувати на спадщину без судового рішення

Який строк встановлений для прийняття спадщини?

- A) 3 місяці
- B) 6 місяців
- C) 1 рік

D) 2 роки

Що може стати наслідком пропущення строку прийняття спадщини?

A) Автоматичне анулювання спадкових прав

B) Неможливість відновлення права на спадкування

C) Можливість відновлення строку через суд

D) Спадщина переходить у власність кредиторів

Що означає термін «відумерлість спадщини»?

A) Спадкоємці відмовилися від спадщини, і вона переходить державі

B) Всі спадкоємці отримали майно відповідно до закону

C) Спадкове майно було розділено порівну між родичами

D) Майно переходить до найближчого друга спадкодавця

Який порядок прийняття спадщини в умовах воєнного стану?

A) Не відбувається оформлення спадщини

B) Встановлений спрощений порядок через нотаріусів або онлайн-сервіси

C) Спадкування відбувається автоматично без документального підтвердження

D) Всі спадкові справи призупиняються до закінчення воєнного стану

Які претензії можуть висувати кредитори спадкодавця до спадкоємців?

A) Вимагати відшкодування боргів спадкодавця в межах спадкового майна

B) Отримати компенсацію за моральну шкоду

C) Позбавити спадкоємців майнових прав

D) Вимагати особистого відшкодування боргів спадкоємцями незалежно від спадкового майна

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами спадкування та їх характеристиками.

Вид спадкування	Характеристика
За заповітом	А) Спадщина передається особам відповідно до волевиявлення спадкодавця.
За законом	В) Спадщина розподіляється між спадкоємцями у порядку черговості, якщо немає заповіту.
Відумерлість спадщини	С) Майно переходить у власність держави через відсутність спадкоємців.
Обов'язкова частка у спадщині	Д) Мінімальна частка спадщини, гарантована непрацездатним родичам незалежно від заповіту.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між суб'єктами спадкових правовідносин та їх характеристиками.

Суб'єкт	Характеристика
Спадкодавець	А) Особа, після смерті якої відкривається спадщина.
Спадкоємець	В) Особа, яка отримує спадкове майно або обов'язки.
Кредитор спадкодавця	С) Має право вимагати відшкодування боргів спадкодавця у межах спадкового майна.
Нотаріус	Д) Оформлює документи на спадкування та контролює виконання спадкових норм.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між юридичними наслідками спадкування та їх характеристиками.

Юридичний наслідок	Характеристика
Прийняття спадщини	А) Спадкоємець набуває прав та обов'язків щодо майна спадкодавця.
Відмова від спадщини	В) Спадкоємець добровільно відмовляється від спадкового майна.
Поділ спадщини	С) Спадкове майно розподіляється між спадкоємцями.
Охорона спадщини	Д) Вживаються заходи щодо збереження спадкового майна до його передачі спадкоємцям.

ТЕМА 29.

Що таке заповіт?

- А) Договір між спадкодавцем і спадкоємцями
- В) Односторонній правочин, що виражає волю спадкодавця щодо розпорядження своїм майном після смерті
- С) Рішення суду про поділ майна
- Д) Документ, що підтверджує право власності на майно

Яка форма заповіту є обов'язковою?

- А) Усна
- В) Письмова з нотаріальним посвідченням
- С) Електронна
- Д) Заповіт не потребує нотаріального посвідчення

Що таке секретний заповіт?

- А) Документ, зміст якого розголошується лише після смерті спадкодавця
- В) Заповіт, який складається лише усно
- С) Документ, що підлягає реєстрації у суді

D) Заповіт, який нотаріус може змінити після смерті спадкодавця

Хто має право на обов'язкову частку у спадщині?

- A) Лише діти спадкодавця
- B) Неповнолітні, непрацездатні діти, вдова (вдівець), непрацездатні батьки
- C) Всі особи, які були знайомі зі спадкодавцем
- D) Будь-яка особа, зазначена у заповіті

Яким є розмір обов'язкової частки у спадщині?

- A) Половина від тієї, що належала б за законом
- B) Одна третина майна спадкодавця
- C) 10% від загальної вартості спадкового майна
- D) Визначається спадкодавцем у заповіті

Чи може спадкодавець скасувати заповіт?

- A) Ні, заповіт є незмінним після його складання
- B) Так, шляхом подання заяви нотаріусу або складання нового заповіту
- C) Лише за згодою всіх спадкоємців
- D) Заповіт автоматично анулюється через 5 років після складання

У яких випадках заповіт може бути визнаний недійсним?

- A) Якщо він складений недієздатною особою
- B) Якщо порушена його форма
- C) Якщо складений під впливом обману чи насильства
- D) Усі перелічені випадки

Яка черговість спадкування встановлена за законом?

- A) Спадщина передається найближчим родичам у визначеній законодавством послідовності
- B) Всі спадкоємці ділять спадщину порівну
- C) Спадщина переходить до держави у будь-якому разі
- D) Усі родичі мають рівне право незалежно від черговості

Що таке право представлення у спадкуванні?

- A) Передача права спадкування нащадками спадкоємця, який помер до відкриття спадщини
- B) Обов'язковий перехід майна до держави
- C) Неможливість отримати спадщину, якщо спадкоємець помер

D) Принцип рівного розподілу спадщини

Що відбувається, якщо спадкоємці відсутні або відмовилися від спадщини?

- A) Майно переходить у власність територіальної громади або держави
- B) Майно розподіляється між сусідами спадкодавця
- C) Майно знищується
- D) Майно залишається без власника

Завдання 1:

Встановіть відповідність між видами заповітів та їх характеристиками.

Вид заповіту	Характеристика
Нотаріально посвідчений заповіт	A) Заповіт, що складається у присутності нотаріуса і посвідчується ним.
Секретний заповіт	B) Заповіт, що передається нотаріусу у заклеєному конверті без розголошення змісту.
Заповіт, прирівняний до нотаріального	C) Заповіт, який може бути посвідчений іншими уповноваженими особами у разі неможливості звернення до нотаріуса.
Спадковий договір	D) Договір, що визначає умови передачі спадщини ще за життя спадкодавця.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між спадкоємцями за законом та їх черговістю.

Черга спадкування	Спадкоємці
Перша черга	А) Брати, сестри, дід, баба спадкодавця.
Друга черга	В) Діти, один із подружжя, батьки спадкодавця.
Третя черга	С) Дядько, тітка спадкодавця.
Четверта черга	Д) Особи, які перебували у спадкодавця на утриманні не менше 5 років до його смерті.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між поняттями спадкування за законом та їх характеристиками.

Поняття	Характеристика
Право представлення	А) Передача права спадкування нащадками спадкоємця, який помер до відкриття спадщини.
Обов'язкова частка у спадщині	В) Мінімальна частка спадщини, гарантована непрацездатним спадкоємцям незалежно від змісту заповіту.
Усунення від спадкування	С) Позбавлення спадкоємця права спадкування через судове рішення.
Відумерла спадщина	Д) Перехід спадщини до держави у разі відсутності спадкоємців.

ТЕМА 30.

Що таке здійснення права на спадкування?

- А) Процедура передачі майна від однієї юридичної особи до іншої
- В) правонаступництво після смерті особи
- С) Дарування майна спадкоємцям

D) Укладання договору купівлі-продажу
спадкового майна

Який основний спосіб прийняття спадщини?

- A) Усне повідомлення родичів спадкодавця
- B) Подання заяви до нотаріуса за місцем відкриття спадщини
- C) Оформлення договору між спадкоємцями
- D) Автоматичне набуття майна після смерті спадкодавця

Яке значення має фактичне прийняття спадщини?

- A) Використання спадкового майна, оплата податків та боргів спадкодавця, проживання у спадковому житлі
- B) Усна згода на отримання спадщини
- C) Судове рішення про перехід спадщини
- D) Реєстрація права власності без звернення до нотаріуса

Чи можна прийняти частину спадщини, відмовившись від іншої частини?

- A) Так, можливо вибіркове прийняття
- B) Ні, спадщина приймається в цілому
- C) Це можливо лише для нерухомого майна
- D) Можна прийняти лише цінні папери

Який строк встановлено для прийняття спадщини?

- A) 3 місяці
- B) 6 місяців
- C) 1 рік
- D) 2 роки

Що відбувається у разі пропуску строку прийняття спадщини?

- A) Втрата прав на спадщину, якщо строк не відновлено судом
- B) Спадщина розподіляється між державними установами
- C) Спадкоємці автоматично отримують майно через 1 рік

D) Суд може поновити строк у будь-якому випадку

Що таке спадкове свідоцтво?

A) Документ, що підтверджує прийняття спадщини та оформлення прав спадкоємця

B) Свідоцтво про смерть спадкодавця

C) Договір між спадкоємцями про розподіл майна

D) Документ про визнання особи спадкодавцем

Які підстави для оскарження заповіту?

A) Відсутність дієздатності спадкодавця

B) Вплив обману, насильства або порушення законодавства

C) Недотримання форми заповіту

D) Усі перелічені випадки

Чим спадковий договір відрізняється від заповіту?

A) Він укладається між двома сторонами за життя відчужувача

B) Набувач отримує спадщину без жодних обов'язків

C) Спадковий договір не може бути розірваний

D) Заповіт не потребує нотаріального посвідчення

Яке значення має нотаріальне посвідчення спадкового договору?

A) Воно є обов'язковою умовою чинності договору

B) Воно не є обов'язковим, якщо сторони погодили договір усно

C) Нотаріус має право змінювати умови договору

D) Нотаріальне посвідчення є необхідним лише для договорів, що містять нерухомість

Завдання 1:

Встановіть відповідність між поняттями та їх характеристиками.

Поняття	Характеристика
---------	----------------

Поняття	Характеристика
Прийняття спадщини	А) Оформлення спадкового майна у власність спадкоємця через нотаріуса.
Фактичне прийняття спадщини	В) Використання спадкового майна, оплата боргів спадкодавця, проживання у спадковому житлі.
Відмова від спадщини	С) Добровільне рішення спадкоємця не отримувати спадкове майно.
Спадкове свідоцтво	Д) Документ, що підтверджує права спадкоємця на спадкове майно.

Завдання 2:

Встановіть відповідність між способами прийняття спадщини та їх характеристиками.

Спосіб прийняття	Характеристика
Подання заяви до нотаріуса	А) Офіційне підтвердження наміру спадкоємця прийняти спадщину.
Фактичне прийняття	В) Використання спадкового майна без оформлення документів.
Прийняття через суд	С) Судове рішення у разі пропущення строку прийняття спадщини.
Відмова на користь іншої особи	Д) Передача спадкового майна іншому спадкоємцеві за заявою спадкоємця.

Завдання 3:

Встановіть відповідність між характеристиками спадкового договору та його елементами.

Елемент спадкового договору	Характеристика
------------------------------------	-----------------------

Елемент спадкового договору	Характеристика
Відчужувач	А) Майбутній спадкодавець, який передає своє майно за договором.
Набувач	В) Особа, яка отримує майно та виконує обов'язки перед відчужувачем.
Обов'язки набувача	С) Виконання певних зобов'язань щодо відчужувача до його смерті.
Нотаріальне посвідчення	Д) Обов'язкова умова чинності спадкового договору.

ЕСЕ НА ТЕМУ:

1. Юридичні наслідки невиконання договірних зобов'язань
2. Застава як ефективний механізм забезпечення виконання зобов'язань
3. Форс-мажор як підстава для припинення договору
4. Роль цивільного права у регулюванні майнових та особистих немайнових відносин
5. Значення Конституції України у сфері цивільного права
6. Суб'єкти цивільного права: баланс між державним регулюванням і приватною автономією
7. Вплив воєнного стану на цивільні правовідносини: проблеми та шляхи вирішення
8. Юридична природа права власності та його обмеження в інтересах суспільства
9. Спільна власність: чи потрібна законодавча реформа?
10. Захист речових прав у сучасному цифровому світі
11. Обмежені речові права: чи достатньо захищені права користувачів?
12. Право інтелектуальної власності: баланс між свободою творчості та правовим регулюванням
13. Чи справедливою є система відповідальності за порушення зобов'язань?
14. Роль договірних відносин у регулюванні економічної діяльності
15. Принцип свободи договору: чи завжди можна укласти договір на власних умовах?
16. Електронні договори: перспективи та проблеми правового регулювання
17. Функції та значення цивільно-правової відповідальності
18. Майбутнє договірного права: цифровізація, штучний інтелект та нові виклики

19. Захист прав сторін у договорах про передачу майна у власність
20. Правові ризики будівельного підряду в період війни
21. Захист прав споживачів у сфері надання послуг
22. Відповідальність банків перед вкладниками в умовах економічної кризи.

ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

1. Підготовка есе в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Есе повинне являти собою результат індивідуальні думки та враження з поглибленого дослідження індивідуально-обраної здобувачем теми (окремих питань курсу) та має бути підкріпленим науково-літературною базою та/або прикладами з практики.

Підготовка есе з цивільного права є одним із важливих видів самостійної роботи студента, що дозволяє не лише закріпити вивчений матеріал, але й сформулювати власне бачення правових проблем, навчитися аналітично мислити, логічно викладати аргументи та підкріплювати їх практичними прикладами. Виконання цього завдання дає змогу студенту дослідити конкретне питання, яке розглядалося в межах лекційних та практичних занять, розширити свої знання та висловити індивідуальний погляд на поставлену проблему.

Мета завдання

Основною метою підготовки есе є формування у студента здатності до глибокого аналізу правових явищ і процесів у галузі цивільного права. Завдання покликане розвинути вміння критично осмислювати теоретичні аспекти правових норм, застосовувати законодавство до конкретних ситуацій та обґрунтовувати свою точку зору на основі правових джерел і судової практики.

Есе не має бути простим переказом лекційного матеріалу чи підручників, воно повинно демонструвати самостійність мислення студента, вміння аналізувати та інтерпретувати правові норми, знаходити проблемні аспекти та пропонувати власні рішення або оцінки тих чи інших цивільно-правових явищ.

Студент має обрати конкретне питання, що входить до тематики курсу «Цивільне право», і підготувати

аналітичну письмову роботу, у якій буде висловлено його особисте ставлення до порушеної проблеми. При цьому есе не повинне бути лише механічним переказом нормативних актів чи підручників. Воно має відображати глибину самостійного дослідження, індивідуальні роздуми здобувача освіти, його спроможність оцінити різні точки зору та підкріпити свої міркування обґрунтованими доводами.

Окремим важливим аспектом написання есе є **наукова та практична база**, на якій має ґрунтуватися робота. Студент має використовувати:

- чинне національне цивільне законодавство (Цивільний кодекс України, інші нормативно-правові акти);
- міжнародні правові норми та конвенції (за потреби);
- судову практику (рішення Верховного Суду України, Європейського суду з прав людини тощо);
- наукові праці провідних правознавців, статті, аналітичні матеріали.

Структура есе

Хоча есе є доволі вільною за формою письмовою роботою, воно повинно мати логічну структуру, що сприяє послідовному викладенню думок та забезпечує зрозумілість тексту.

1. Вступ

У вступній частині студент має чітко визначити тему есе, пояснити її актуальність та важливість у межах цивільного права. Тут варто окреслити проблему, яка розглядатиметься, та сформулювати ключові питання, на які буде дано відповідь у ході дослідження.

2. Основна

частина

Основна частина есе є найбільш об'ємною та містить аналітичне дослідження теми. Тут студент має: розглянути ключові положення цивільного права, що регулюють обрану проблему; проаналізувати відповідні норми

законодавства, використовуючи Цивільний кодекс України, інші нормативно-правові акти, міжнародні договори (за потреби); розглянути доктринальні підходи (позиції науковців, правознавців щодо обраного питання); проаналізувати судову практику, що стосується досліджуваної проблематики (рішення Верховного Суду України, Європейського суду з прав людини або інших інстанцій); зробити власний критичний аналіз питання, висловити аргументовану думку щодо спірних аспектів.

3. Висновки

Підсумкова частина есе містить узагальнення отриманих результатів дослідження, формулювання висновків та можливих пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання або вирішення проблеми. Важливо, щоб висновки логічно випливали з проведеного аналізу та відповідали питанням, поставленим у вступі.

4. Список використаних джерел

У кінці роботи студент має навести перелік використаної літератури, нормативно-правових актів, судової практики, наукових статей та інших джерел, які були залучені для дослідження. Бажано дотримуватися вимог до оформлення бібліографії, встановлених у навчальному закладі.

Рекомендації щодо обсягу та оформлення:

- Обсяг: 5-8 сторінок (без урахування списку джерел).
- Шрифт: Times New Roman, 14 pt, інтервал 1.5, поля стандартні.
- Посилання на джерела: відповідно до вимог академічного цитування (ДСТУ, APA, OSCOLA або інший стиль, що рекомендується викладачем).

Додаткові поради студентам:

Обирати тему, яка справді цікавить, це дозволить глибше зануритися у дослідження.

Не обмежуватись одним джерелом інформації – аналізуйте НПА, судові рішення, думки науковців,

міжнародний досвід.

Використовувати реальні кейси: практика додає есе аналітичного характеру та демонструє розуміння теми.

Дотримуватися академічної доброчесності – текст має бути оригінальним, без плагіату, а всі використані джерела повинні бути належним чином зазначені.

Есе як форма індивідуального завдання сприяє поглибленому вивченню цивільного права та формуванню навичок самостійного правового аналізу. Ця робота дозволяє студенту не лише дослідити конкретну проблему, а й навчитися застосовувати отримані знання на практиці, аргументовано висловлювати власну позицію та робити виважені висновки. Виконання цього завдання сприяє розвитку юридичного мислення, навичок дослідницької діяльності та здатності до самостійного вирішення складних правових питань, що є важливим у майбутній професійній діяльності юриста.

2. Правовий аналіз цивільно-правового договору: дослідження умов, ризиків та відповідальності сторін

Це завдання спрямоване на поглиблене вивчення цивільно-правових договорів, їхніх ключових умов, прав і обов'язків сторін, а також наслідків невиконання договірних зобов'язань. Студенту необхідно обрати реальний або змодельований договір, проаналізувати його на відповідність цивільному законодавству, оцінити ризики для сторін, визначити можливі правові наслідки порушення умов договору, а також надати рекомендації щодо його вдосконалення.

Унікальність завдання: студент не просто вивчає загальні положення договірної права, а застосовує знання до конкретного документа, критично аналізує його умови та оцінює реальні правові ризики.

Мета завдання

- формування навичок аналітичного мислення та критичної оцінки умов договорів.
- розвиток розуміння договірної регулювання в цивільному праві.
- виявлення ризиків та правових наслідків укладення договору з порушеннями або нечіткими умовами.
- застосування положень Цивільного кодексу України та судової практики для оцінки договору.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

1 Вибір договору для аналізу

Студент може обрати **реальний договір** (наприклад, договір купівлі-продажу, оренди, дарування, підряду, позики) або скласти **змодельований договір** на основі законодавчих вимог. Якщо використовується реальний договір, усі персональні дані та конфіденційна інформація повинні бути змінені.

2 Загальна характеристика договору

Назва договору, його предмет, сторони.

3 Аналіз істотних умов договору

Визначення основних положень договору та їх відповідність законодавству.

4 Правовий аналіз обов'язків сторін

5 Визначення ризиків для сторін

6 Аналіз відповідальності за порушення договору

7 Рекомендації щодо вдосконалення договору

Рекомендації щодо обсягу та оформлення:

- Обсяг: **10-12 сторінок** (без урахування списку джерел).
- Шрифт: **Times New Roman, 14 pt**, інтервал **1.5**, поля стандартні.
- Посилання на джерела: **відповідно до вимог академічного цитування (ДСТУ, APA, OSCOLA або інший стиль, що рекомендується викладачем).**

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та значення цивільного права
2. Предмет цивільного права
3. Принципи цивільного права
4. Методи цивільно-правового регулювання
5. Цивільне право в умовах воєнного стану
6. Поняття та значення джерел цивільного права
7. Конституція України як основне джерело цивільного права
8. Цивільний кодекс України як головне джерело цивільного права
9. Спеціальні закони у сфері цивільного права
10. Підзаконні нормативно-правові акти
11. Судова практика як джерело цивільного права
12. Міжнародні договори як джерело цивільного права
13. Звичаї ділового обороту та принципи права
14. Поняття цивільних правовідносин
15. Структура цивільних правовідносин
16. Класифікація цивільних правовідносин
17. Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин
18. Поняття та правовий статус фізичних осіб
19. Правоздатність фізичних осіб
20. Дієздатність фізичних осіб
21. Обмеження дієздатності. Визнання особи недієздатною
22. Опіка та піклування
23. Поняття та загальна характеристика юридичних осіб
24. Види юридичних осіб.
25. Створення юридичних осіб. Правоздатність та дієздатність юридичних осіб
26. Органи управління юридичної особи
27. Господарські товариства та їх форми
28. Припинення юридичних осіб
29. Відповідальність юридичних осіб

30. Поняття держави як суб'єкта цивільних правовідносин

31. Цивільна правоздатність держави

32. Форми участі держави у цивільних правовідносинах

33. Органи державної влади як учасники цивільних правовідносин

34. Соціальні утворення як суб'єкти цивільного права

35. Цивільно-правова відповідальність держави

36. Поняття та загальна характеристика об'єктів цивільних прав

37. Речі як основний вид об'єктів цивільних прав

38. Гроші та валютні цінності

39. Цінні папери

40. Інтелектуальна власність як об'єкт цивільних прав

41. Інформація як об'єкт цивільних прав

42. Результати робіт і послуги як об'єкти цивільних прав

43. Особисті немайнові права як об'єкти цивільних прав

44. Поняття та загальна характеристика правочинів

45. Класифікація правочинів. Окремі види правочинів

46. Форма правочину

47. Зміст правочину

48. Недійсність правочину.

49. Оспорювання правочинів у судовому порядку

50. Поняття та загальні засади здійснення цивільних прав

51. Способи здійснення цивільних прав

52. Захист цивільних прав

53. Способи захисту цивільних прав

54. Цивільно-правова відповідальність: поняття, ознаки та функції

55. Види та форми цивільно-правової відповідальності

56. Умови цивільно-правової відповідальності

57. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності

58. Представництво як правовий механізм реалізації цивільних прав

59. Представник та його правовий статус

60. Види представництва

61. добровільне (договірне) представництво:

62. обов'язкове (законне) представництво:

63. комерційне представництво:

64. Поняття довіреності, її форма, зміст, строк дії

65. Юридичне значення представницьких дій

66. Припинення представництва

67. Поняття та види строків у цивільному праві

68. Строк позовної давності: поняття і значення.

69. Наслідки закінчення строку позовної давності.

70. Поняття речових прав та їх місце у цивільному праві

71. Основні принципи речового права.

72. Види речових прав

73. Поняття та зміст права власності

74. Форми власності

75. Підстави набуття права власності. Момент набуття права власності

76. Підстави припинення права власності

77. Поняття та загальна характеристика права спільної власності

78. Види спільної власності

79. Виникнення права спільної власності

80. Здійснення права спільної власності

81. Припинення спільної власності

82. Захист прав співвласників

83. Поняття та значення цивільно-правового захисту речових прав

84. Способи цивільно-правового захисту речових прав.

85. Захист права власності у випадках добросовісного володіння

86. Відшкодування шкоди як спосіб захисту речових прав

87. Поняття та значення обмежених речових прав

88. Види обмежених речових прав
89. Сервітут
90. Суперфіцій
91. Емфітевзис
92. Право господарського відання та оперативного управління
93. Виникнення та припинення обмежених речових прав
94. Захист обмежених речових прав
95. Поняття та значення права інтелектуальної власності
96. Види об'єктів права інтелектуальної власності
97. Суб'єкти права інтелектуальної власності
98. Набуття та реалізація права інтелектуальної власності
99. Захист права інтелектуальної власності
100. Поняття зобов'язального права.
- 101.Класифікація зобов'язань
- 102.Суб'єкти зобов'язальних правовідносин
- 103.Об'єкти зобов'язань
- 104.Підстави виникнення зобов'язань
- 105.Виконання зобов'язань
- 106.Припинення зобов'язань
- 107.Поняття та значення засобів забезпечення виконання зобов'язань
108. Класифікація засобів забезпечення виконання зобов'язань
109. Неустойка (штраф, пеня)
- 110.Застава.
111. Іпотека
112. Порука
113. Гарантія
114. Притримання
115. Завдаток
116. Поняття та значення цивільно-правового договору.
- 117.Функції договору.
- 118.Класифікація цивільно-правових договорів
- 119.Форма договору
- 120.Принцип свободи договору в цивільному праві

- 121.Зміст договору
 - 122. Порядок укладення договору
 - 123.Умови дійсності договору
 - 124.Недійсність договорів
 - 125.Зміна та припинення договору
 - 126.Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність.
 - 127. Функції договорів про передачу майна у власність.
 - 128. Основні види договорів про передачу майна у власність.
 - 129. Форма договорів про передачу майна у власність
 - 130. Виконання договорів про передачу майна у власність
 - 131. Розірвання та недійсність договорів про передачу майна у власність
 - 132. Договір купівлі-продажу
 - 133. Договір міни
 - 134. Договір дарування
 - 135. Договір ренти
 - 136. Договір довічного утримання (догляду)
 - 137. Загальна характеристика договору найму (оренди).
- Класифікація договорів найму (оренди):
- 138. Істотні умови договору найму (оренди)
 - 139. Форма договору. Підстави та правові наслідки розірвання договору.
 - 140. Права та обов'язки сторін
 - 141. Договір найму (оренди) житла. Піднайм (суборенда) .
 - 142. Договір найму (оренди) земельної ділянки
 - 143. Оренда транспортних засобів
 - 144. Фінансовий лізинг
 - 145. Договір позички
 - 146. Припинення договору найму (оренди)
 - 147. Загальна характеристика договорів про виконання робіт.
 - 148. Класифікація договорів про виконання робіт.

149. Договір підряду. Види договору підряду.
150. Істотні умови договорів про виконання робіт
151. Права та обов'язки сторін.
152. Відповідальність за порушення договорів про виконання робіт
153. Будівельний підряд.
154. Договір побутового підряду.
155. Договір про технічне обслуговування та ремонт
156. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт
157. Загальна характеристика договорів про надання послуг.
158. Класифікація договорів про надання послуг:
159. Істотні умови договорів про надання послуг.
160. Припинення договору про надання послуг.
161. Договір перевезення.
162. Види транспортних договорів.
163. Договір перевезення вантажу.
164. Договір перевезення пасажирів та багажу.
165. Договір чартеру (фрахтування).
166. Договір транспортного експедирування
167. Договір зберігання
168. Договір доручення
169. Договір комісії
170. Договір управління майном
171. Договір страхування
172. Поняття та правова природа розрахункових зобов'язань.
173. Форми розрахунків. Готівкові розрахунки. Безготівкові розрахунки.
174. Основні форми безготівкових розрахунків.
175. Договір позики
176. Кредитні відносини. Кредитний договір.
177. Договір банківського вкладу (депозиту)
178. Договір банківського рахунка
179. Договір факторингу

180. Загальна характеристика договорів про передачу результатів творчої діяльності. Класифікація договорів

181. Сторони договору

182. Предмет договору

183. Форма договору. Строки виконання договору

184. Підстави припинення договору.

185. Відповідальність сторін

186. Ліцензійні договори

187. Інші договори у сфері творчої діяльності

188. Загальна характеристика договорів про спільну діяльність

189. Класифікація договорів про спільну діяльність

190. Сторони договору

191. Істотні умови договору

192. Форма договору. Строки виконання договору

193. Підстави припинення договору. Відповідальність сторін

194. Загальна характеристика недоговірних зобов'язань.

195. Види недоговірних зобов'язань

196. Зобов'язання з односторонніх дій. Види зобов'язань з односторонніх дій

197. Публічна обіцянка винагороди

198. Конкурс

199. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення

200. Зобов'язання із створення загрози життю, здоров'ю, майну

201. Поняття та загальна характеристика зобов'язань з відшкодування шкоди.

202. Функції відшкодування шкоди:

203. Підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди

204. Види шкоди у цивільному праві

205. Форми та способи відшкодування шкоди

206. Специфічні випадки відшкодування шкоди

207. Поняття та значення спадкового права. Принципи

спадкування.

- 208. Підстави спадкування
- 209. Об'єкти спадкування
- 210. Суб'єкти спадкових правовідносин
- 211. Прийняття та оформлення спадщини
- 212. Охорона спадщини та її управління
- 213. Поняття та значення заповіту. Свобода заповіту.
- 214. Форма та порядок складання заповіту
- 215. Зміст заповіту
- 216. Скасування та оскарження заповіту
- 217. Спадкування за законом. Черговість спадкування.
- 218. Оформлення спадщини за законом
- 219. Поняття та порядок здійснення права на

спадкування.

- 220. Способи прийняття спадщини.
- 221. Відмова від спадщини
- 222. Оформлення спадкових прав
- 223. Судовий порядок захисту спадкових прав
- 224. Спадковий договір як альтернатива заповіту

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-BD>.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. №435- IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. в ред. Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
4. Господарський Кодекс України : Закон від 16.01.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Житловий кодекс України : Закон УРСР від 30 червня 1983 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>
6. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>
8. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. № 543/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/543/96-вр>.
9. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 №2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
10. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XП. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>,
11. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 №898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
12. Про електронну комерцію: Закон України від

03.09.2015 р. № 675-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

13. Про валюту і валютні операції: Закон від 21.06.2018 р. № 2473- VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.

14. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 №1201-IX. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201 - 20](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20)

15. Практика розгляду судами цивільних справ про визнання правочинів недійсними / Верховний Суд; Узагальнення судової практики від 24 листопада 2008 р. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-08>.

16. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: постанова Пленуму Верхов. Суду України від 27.03.1992 р. № 6. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>.

17. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. № 6. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>.

18. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: постанова Пленуму Верхов. Суду України від 31.03.1995 р. № 4. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Abdikhakimov I. Digital Creations in Civil Law: A Comprehensive Exploration of AI-Generated Content's Legal Ramifications. *International Conference on Legal Sciences*, 2023, 1(6), 36–43. Retrieved from <https://science-zone.org/index.php/conference/article/view/49>

2. Alsarandie F., Rizka R. Analysis of Default on Illegal Online Loans in The Review of Civil Law and Islamic Law. *LEGAL BRIEF*, 2024,13(3), 904–914.

3. Beneduzi R. *Equity in the Civil Law Tradition*. Springer Nature, 2021. 180p.

4. Contract Law Changes: What businesses need to know in 2024. URL: <https://www.heritagelawwi.com/2024-contract-law-changes>
5. Despotović D., Maksimović S. The origin of the civil law codification in Europe. *Pravo-teorija i praksa*, 39(1), 2022. P. 45-57.
6. Dong, X., Zhang, Y. Civil Law. In: On Contemporary Chinese Legal System. Understanding China. Springer, Singapore. 2023. https://doi.org/10.1007/978-981-99-2505-6_9
7. Feri Pramudya Suhartanto, Yenny Febrianty Perbandingan Sistem Hukum Civil Law dan Common Law. *Konsensus : Jurnal Ilmu Pertahanan, Hukum Dan Ilmu Komunikasi*, 2024, 1(3), P. 72–83. <https://doi.org/10.62383/konsensus.v1i3.218>
8. Harmathy A. Civil law and the role of the State. *Hungarian Journal of Legal Studies*, 61(4), 2022. P. 343-355.
9. Mackaay Ejan Law and Economics for Civil Law Systems. Edward Elgar Publishing. 2021, 520 p.
10. Palvanov A. Civil law regulation of the provision of legal services to business entities. *The American Journal of Political Science Law and Criminology*. 2022. № 4.01. P. 86-92.
11. Problems in Contract Law: Cases and Materials. Charles L. Knapp, Nathan M. Crystal, Harry G. Prince, Danielle K. Hart, Joshua M. Silverstein. Aspen Publishing, 2023. 1264 p.
12. Taylor, R., Taylor, D. Contract Law Directions. Oxford: Oxford University Press. Retrieved 23 Sep. 2024. URL: <https://www.oxfordlawtrove.com/view/10.1093/he/9780192873507.001.0001/he-9780192873507>.
13. Umidbek Soliboyev. Analogy of law and analogy of right in civil law. In: *E-Conference Globe*. 2021. p. 75-76.
14. Volkan Çağdaş, Abdullah Kara, Anka Lisec, Jesper M. Paasch, Jenny Paulsson, Tanja L. Skovsgaard, Amalia Velasco Determination of the property boundary – A review of selected civil law jurisdictions. *Land Use Policy*, Volume 124, 2023. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264837722004720>

15. Бабич І.Г.Недійсність правочину як спосіб захисту цивільних прав. *Часопис цивілістики*.2023. №48. С. 11-16.

16. Баранова Л. М. Договір як регулятор недоговірних зобов'язань. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* : зб. наук. пр. / редкол.: С. Г. Серьогіна (голова) та ін. Харків: Право, 2022. № 43. С. 342 -348.

17. Берназ-Лукавецька О.М. Аналіз Впливу Covid-19 на спадкові відносини : міжнародний досвід. *«Римське право і сучасність. Актуальні проблеми оновлення цивільного законодавства»*: матер. Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 25 травня 2023), Одеса, Фенікс 2023. С. 42-43.

18. Ваганова І. М. Договірне право в системі цивільно-правової галузі. Південноукраїнський правничий правовпис. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2021. Вип. 2. С. 74-78.

19. Возняковська К. А., Баряхтар М. П. Державна підтримка бізнесу як пріоритет фінансової стабільності економіки. *Держава та регіони*. 2024 р. № 1.

20. Возняковська К. А., Пономаренко Н. М., Неміш Ю. В. Особливості використання електронної системи PROZORRO в державних закупівлях в Україні: проблеми та шляхи їх подолання. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2021, №25. с.100-114. <https://nonproblem.net/article/25-2021-100/>

21. Возняковська К.А. Особливості удосконалення господарських та цивільно-правових договорів у воєнний час. *Юридичний вісник*. 2024, № 3. http://yurvisnyk.in.ua/v3_2024/7.pdf

22. Возняковська К.А., Біленець Д.А. Перевезення вантажів під час пандемії: зарубіжний досвід та українська практика. *Modern scientific researches*. 2021. №15 (2) www.modscires.pro/index.php/msr/issue/view/meit15-02/msr15-02

23. Возняковська К.А., Чернишова О. Б., Башлай С. В. Світовий досвід розвитку цифрових валют центральних банків і його впровадження в Україні. Економіка та суспільство. 2021. Випуск № 33. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/937/897>

24. Голубева Н.Ю. Вдосконалення загальних положень про зобов'язання. Оновлення цивільного кодексу України: формування підходів: колективна монографія. О.І. Виговський, Н.Ю. Голубева, С.Д. Гринько та ін.; за ред. проф. Довгерта А.С. і проф. Харитонova Є.О. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 674 с. С. 388 - 470.

25. Голубева Н.Ю. Договірне право «на війні». *Приватне право в умовах війни*: матеріали всеукраїнської наукової конференції, присвячена 25-річчю з дня заснування Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса. 15 листопада 2022 р.), Одеса. 2022. 1004 с. С.32-37.

26. Голубева Н.Ю. Оголошення карантину у зв'язку із «COVID-19» як підстава звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. *Цивілістичні проблеми колізії приватних та публічних інтересів в умовах пандемії COVID-19*: матеріали Всеукр. науково-практичної конференції (м. Одеса. 13 листопада 2020 року), Одеса. 2020. С. 20-23.

27. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві: навч. посібник для студентів магістратури спеціальність «Право» / за ред. Р. М. Достдар. Миколаїв: НУК, 2021. 460 с.

28. Договірне право України. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник. Тетарчук І. В. Центр учбової літератури. 2022. 260 с.

29. Донець А. Г. Договір зберігання віртуальних активів (CryptoCustody) за законодавством України. *Теорія і практика правознавства*. Електронне наукометричне фахове видання Національного університету імені

Ярослава Мудрого. 2022. Том 2 № 22.

30. Донець А. Г. Договір зберігання: римське надбання та сучасність. *Римське право крізь призму традиції та судової практики*: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 360-383.

31. Заболотна Н.Я. Проблемні аспекти визначення юридичних фактів-подій у цивільному праві // *Юридичний електронний журнал*. № 3. 2022. <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=148>

32. Контрактне право: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання; галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право» / В. П. Попелюк, К. А. Возняковська, О.Р. Гофман, В. В. Добровольська. Одеса, 2021. 137 с.

33. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: АртЕк, 2020. 128 с.

34. Коробцова Н. В. Органи, тканини та інші анатомічні матеріали людини як об'єкти цивільних прав. Нетипові об'єкти : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. С. 242 – 261.

35. Коробцова Н.В. Віндикація біоматеріалу: римське право та сучасність. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2022. С. 153 - 155.

36. Мирославський С.В. Стан і перспективи досліджень договірних відносин. Актуальні проблеми права: теорія і практика №1 (47), 2024.

37. Мічурін Є. О. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 250 с.

38. Надьон В. Відповідальність у приватному праві [розд. 14]. Правове регулювання економічної системи: інституції, правила, процедури : монографія / за ред. проф. М. В. Савчина. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2021. С. 663-711.

39. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 томах. За заг. ред. Дзери О.В. Луць В.В.. Кузнецової Н.С. Юрінком Інтер, 2019. 1800 с.

40. Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів: колективна монографія / О.І. Виговський, Н.Ю. Голубева, С.Д. Гринько та ін.; за ред. проф. Довгерта А.С. і проф. Харитонова Є.О. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 674 с.

41. Павлюк Н.М. Правова природа та поняття цивільних правовідносин: загальнотеоретичне дослідження. Юридичний електронний журнал. № 3. 2022. <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=148>

42. Печений О. П. Майнові комплекси і правовий режим нерухомого майна [гл. 1, § 4]. Право нерухомості: кріз призму судової практики: монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. С. 79-95.

43. Подвірної О.В., Киричук Б.С. Особливості правового регулювання спадкового договору в цивільному законодавстві України та зарубіжних держав. Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Випуск 2(20). м. Рівне. 2023 р. С.79-81.

44. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С. Кузнєцової. Одеса: Гельветика, 2021. 690 с.

45. Рубан О. Усунення від права на спадкування одного з батьків. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 2022. № 69. С. 138 – 142.

46. Слобовська І.А., Процко В.М. Правове забезпечення електронних договорів в Україні. Юридичний вісник. 2023. № 2 (67). С. 189–195.

47. Спасибо-Фатєєва І. В. Утримання нерухомого майна [гл. 2, § 2]. Право нерухомості: кріз призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 95-117.

48. Таш'ян Р. І. Особливі підстави недійсності правочинів під час війни. Нове українське право. 2022. № 3. С. 49-52.

49. Ус М. В. Договірна та деліктна відповідальність:

значення та критерії розмежування. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 11 (13). С. 137- 153.

50. Цивільне право (особлива частина). Курс лекцій. За ред. проф. Спасибо-Фатєєвої І.В. ЕКУС, 2022. 640 с.

51. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій: навч. посібник / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. 640 с.

52. Цивільне право України : навч. посіб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. Харків : Право, 2021. 396 с.

53. Цивільне право. Загальна частина: навчально-методичний посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька, А.В. Бурка, С.В. Галкевич; Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 243 с

54. Цивільне право: особлива частина. Практикум: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021.-264.

55. Цивільне право: практикум / Р.Я. Демків, І.М. Євхутич, Т.В. Курило, В.О. Кучер, В.М. Парасюк; за редакцією В.О. Кучера ; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 2 частини.

56. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар за ред. Є.О. Харитонова та ін. Київ: Норма права, 2023. 1424 с.

57. Яркіна Н. Є. Спадкування прав інтелектуальної власності [гл. 2, § 4]. Спадкове право: крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 159 –179.

58. Яроцький В. Нормативно-організаційні та самоорганізаційні засади регулювання цивільних відносин. Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу

сучасної цивілістичної доктрини, законодавства та практики правозастосування в Україні : зб. статей до 60-річчя ювілею д-ра юрид. наук, проф. В. Л. Яроцького / упорядники : В. В. Надьон, Т. О. Музика, Ю. М. Філонова. Одеса : Видавничий Дім «Гельветика», 2022. С. 20-32.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua—Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua— Верховна Рада України

www.ombudsman.kiev.ua— Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua— Кабінет Міністрів України

www.minjust.gov.ua— Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд

www.ccu.gov.ua- Конституційний Суд України

Інші державні органи

www.gp.gov.ua- Офіс Генерального прокурора

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua— Національний інститут стратегічних досліджень

www.parlament.org.ua/– Лабораторія законодавчих ініціатив

www.dspspace.onua.edu.ua – eNUOLAIR репозитарій (архів) НУ ОЮА.

www.nbuv.gov.ua/ – Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

www.nlu.org.ua/ – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.

Навчально-методичне видання

Цивільне право: Навчально-методичний посібник до програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / Возняковська К.А., Сафончик О.І., Біленець Д.А., Глиняна К.М., Чернівці, 2024. 215 с.

В авторській редакції

Підп. до друку 02.09.2024.

Формат 60х84/16. Папір офс. Гарнітура Times New Roman Cyr.

Друк офс. Ум. друк. арк. Обл.-вид. арк.

Тираж 100 пр. Ціна договірна